

J a u n a

S f o h l a s =

Grāmata,

ko

teem mihleem Latweefcheem

pār labbu farakstijis irr

Gattvrihds Johrgis Mylich,

Prepohts,

ir Nerreteš un Ilseš draudseš Mahzitajs.

Velgawā 1803,

pee Jahna Briddrikka Steppenahgen un dehla,

un maksa ne eefecta diwpozimit Wehrdinus.

Teem zeenigeem Kungeem

m u h f u

Keiseriffas Basnizas=teefas Kursemmë,

un ihpaschi winnu Preefschneekam

t a m z e e n i g a m K a n z l e r a m

u n

Barona=Kungam von Koenne;

tapat arridsan

teem zeenigeem Kungeem

fas semmes kohpschanas un semneeku ap=

laimoschanas dehl fabeedrojufchees irr

Widsemme,

ihpaschi winnu Preefschneekam

t a m z e e n i g a m

Geheimeracht=Kungam von Berg

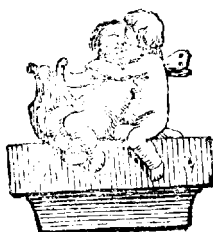
Tahs

Sfohlaß Grahmatas

p i r m a d a t t a

fur ja mahzahs

b o h f t a w e e r e h t.

Zif spehdams mahzees grahmatas,
Las prahtu uszilla,
Las wedd pee augstas gudribas,
Un gohdu fataifa.

Cesahkums wiffâs leetâs gruht,
Jo deenas weeglak fahk;
Bet gallâ saldu preeku fuht,
Rad augli rohâ nahk.

Welaikis Prepohsis Stenders.

Bohkstabi, jeb lassamas sihmes.

A b z d e g g j i k l l
m n n o p r r s sch s
sch t u w tsch.

Ihfi skandineeki Summi
a e i o u ee ai ei au ui

Garri skandineeki.
â ê î ô û ah eh ih oh uh.

Preekfchneeki.
A B Z D E G G J K K L L
M N N O P R S Sch S
Sch T U W Tsch.

Skaitli, jeb skaitamas sihmes.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0.
10. 11. 12. 13. 20. 34. 56. 87. 100. 101. 349.
1000. 1802.

Bohkstabu skaitli.
I V X L C D M.
I. II. III. IV. VI. X. XI. XIX. XX.
XL. CX. MDCCCII.

(Leez fche wehrâ zaur zaurim ta nelaika Prepohsta
un Basnizkunga Stendera Skohlmeistera mahzibu, un
mahzees pehz tahs.)

ab	ba	bet	zaur	breest
az	beh	dehl	dauds	drupt
at	zah	gan	garſch	dfert
aſ	zee	jauz	jauns	glahbt
ahr	zu	jeb	flaht	graust
ait	dih	kad	leels	fweeft
auf	goh	fur	lihds	plahpt
aſt	ja	laid	nohſt	plehſt
aſch	fu	maſ	pehz	ſchkehrs
ez	la	nau	pehrn	ſchfelt
eſ	mee	neg	pirms	ſchlufft
eſch	mui	pahr	prett	ſchnahft
eet	ne	puſ	proht	ſkaidrs
eim	nu	raug	reds	ſkohrbt
ihs	po	reiſ	ſtarp	ſkreet
im	rei	riht	ſchehl	ſlapſch
ir	ſa	raut	ſchurp	ſmags
it	ſche	ſcheit	tahds	ſnauft
ohr	ſtee	ſuhd	tahl	ſpruft
om	tau	taſ	teefs	ſtreebt
ug	toh	tur	turp	ſwehrt
up	te	tif	wairs	trafs
uſch	tu	ween	walgs	tſchakls
ut	wai	wehl	wirs	twaiſs
us	woi	wiff	wehrt	trenft

badſ	ffudrſ	ſneegſ	ſaunſ
peenſ	blaftſ	gaiſſ	gohdſ
feerſ	fohftſ	laiſſ	preekſ
ſweeſtſ	ſarſ	naftſ	meerſ
ſahlſ	trumſ	ſapſ	ſpehtſ
rutſſ	dahrſ	deewſ	ſarſch
ſrohgs	meſch	fungſ	naidſ
ſtohps	ſchohgs	ſalpſ	meegſ
wihnſ	jumtſ	wihrſ	darbſ
ſuhtſ	namſ	ſehnſ	arkſ
aunſ	pirtſ	behrnſ	deegſ
jehrſ	pilſ	tehrſ	ſreſſ
lohps	meeſtſ	dehlſ	johſtſ
gohwſ	ſlehtſ	ſnohtſ	maiſſ
telfch	lohgs	radſ	ſaktſ
ſunſ	ſalnſ	draugſ	ſeltſ
ganſ	lauſſ	prahtſ	warſch
ſirgs	mahlſ	augſtſ	ſatſ
wiltſ	ſmilktſ	awſ	ſrahſnſ
ſwehrſ	tiltſ	ſatſ	galbſ
putnſ	zeliſch	balſſ	ſchſirſtſ
ſohſſ	ſraſtſ	ſohbſ	ſwarſ
ſtraſdſ	plohſtſ	waigſ	mehrſ
ſtahrtſ	tihſlſ	ſruhtſ	dumbrſ
tahrps	welhſſch	ſirdſ	ehrmſ

Ch-deens	Au-sas	Wista	Schaggars
Mai-se	Ku-dsi	Gailis	Rihtste
Gal-ta	Mee-schi	Zahlis	Upfegs
Pu-tra	Kwee-schi	Pihle	Peeguls
Pih-rags	Grik-ki	Spaltwas	Pebrkons
Kah-pohsts	Pup-pas	Zuhfa	Sibbins
Reek-sti	Sir-ni	Siwens	Leetus
Med-dus	Wad-mals	Ahsis	Kruffa
Zuf-kurs	Au-deks	Kasa	Migla
Dh-gas	Wil-la	Kaslehns	Saule
Plah-zens	Lin-ni	Kummelsch	Mehnes
Broh-fastis	Sek-kes	Wehrfis	Stwaigsnes
U-saids	Kur-pes	Uita	Ugguns
Lau-nags	Bif-fes	Kakke	Uhdens
Al-lus	Swahr-ki	Lapfa	Uppe
Dser-res	Ka-schohks	Sakkis	Esars
Mah-te	Mug-gurs	Lahzis	Juhra
Zeh-tihts	Weh-deris	Tschuhfta	Ufminis
Mah-se	Gal-wa	Bittes	Pajumts
Brah-lis	Mut-te	Blusse	Schkuhnis
Mei-ta	Meh-le	Plawa	Skrulle
Pui-fis	Deg-gons	Sahles	Puhze
Sul-lains	Pee-re	Nahtres	Murkis
Pa-wars	Koh-fa	Lappas	Nelga
Wag-gars	Jhtsch-kis	Dhsols	Blehdneeks
Jah-neeks	Kah-jas	Safne	Schuhpis

Jau-ne-flis	Mellenes	Pa-waf-fa-ra
Jun-fu-ris	Kimmenes	Laf-di-jal-la
Jum-pra-wa	Uweefchi	Bef-de-li-ga
Wed-de-flis	Rahzini	Kar-tu-pe-leß
Saim-nee-ze	Rehwuppes	Mag-go-nih-te
Ud-de-flis	Behrslazpas	Zef-fu-li-ni
Kar-roh-te	Muschmirris	Bar-ra-wih-fa
Moh-de-re	Ruffaini	Bag-ga-ti-ba
Lih-te-ris	Siffenis	Uh-lo-wi-ze
Goh-ti-na	Sirneflis	U-bra-faf-fis
Pel-la-was	Swirbuti	Pawarnize
Uf-fchir-ras	Paipala	Peedfihwotajß
Ufchau-ma-las	Dseggufe	Buhmeisteris
Pa-sta-las	Kaudawa	Labdarritajß
Pa-taf-fas	Ballodis	Dfihwofchana
Pah-ta-ga	Schaggata	Besdwefele
Kuh-le-ni	Sifspahrne	Labflahfchana
Uf-fa-ras	Wahrwerinfch	Kaddinecze
Puk-li-tes	Zeppure	Peeteeziba
Uo-pi-ni	Dhrmannis	Wiffleelafajß
Kan-ne-peß	Kaggatwas	Pateefiba
Ud-di-ni	Skrittulis	Saprafchana
Uh-bo-ti	Lemmefis	Neprahfiba
Bum-beh-ri	Schkippele	Nelaimiba
Dsehr-we-nes	Pafpahrne	Zeetgalwiba
Bruf-le-nes	Slepfawa	Karratawas

Sakkami wahrdi.

Uhttram sirgam peeschu ne waijag.

Ukls aklam zekku rahda.

Ukmins, kas dauds tohp zillahts, ne eesell.

Updohma papreefsch, tad pehz ne buhs schehl.

Upehstu maisi gruhti pelniht.

Ur mudru prahtu wiff warr padarriht.

Bads ruhktumu darra faldu.

Barro nu sunnu, kad wilks jau kuhiti.

Behrns, kas weenreis fadedsinajees, pirkstu
wairs ugguni ne bahsihs.

Blehdiba few paschai rihkstes greefsch.

Zaur flussfuzeeschanu wehl ne kahds noslehbums
irr ispausts.

Zeets ar zeetu kohpa ne derr.

Zuhka paleef zuhka, ispeldejusi no jauna dublôs
wahrtahs.

Darbs daudsfreis darrihts meisteri darrina.

Darbs meisteri rahda.

Dauds sunni drihs sakki steepj.

Diwi sunni pee faula ne paleef draugi.

Dohths dohdamam atdohdahs.

Oselse ja kall, kamehr farkst.

Ehrms paleef ehrms, kautschu selta drehbes nef-
fajis.

Gals rahdihš, kahds tas darbs.

Gohds eet pa zekku, negohds pa zella mallu.

Jau behrns rahda, kahda wihram tizziba buhs.

Jauns

Jauns buhdams strahda, pataupi, tad wežs
beš maišes ne buhši.

Žkurfch darbs eefahkoht gruhts.

Jo augsti kahpiš, jo smaggi krittis.

Jo dauds sunni, jo mas sehtas fargi.

Jr warde tšchihst, kad wirši minn.

Jsteiktu wahrdu ne warr atnemt.

Kahda waisla, tahdi augli.

Kahdu wihi apwilziš, tahdu ja walfa.

Kad galiwa rohka, ko tu par asti behda.

Kad papreefch norunnahs, tad pehž newa
strijdinsch.

Kad uhdens muttē nahk, tad gan mahzahs peldeht.

Kam ahboli, tam meeflotaji.

Kas azzis ne atdarra, lai atdarr makfu.

Kas zittam bedri rohē, pats eefriht.

Kas dauds ņmeijahs, dauds prahsta ne rahda.

Kas mahk, tam nahk.

Kas mihlestibu isfehji, mihlestibu plauf.

Kas nelaimē dohdahs, nelaimē aiseet.

Kas ne gribb strahdaht, lai baddu zeefch.

Kas parradus maksa, wairo mantas.

Kas pikki aiskarr, apgahna rohkas.

Kas ņawas drehbes ne zeeni, pats zeenijams jau
ne buhs.

Kas sunnam asti pazels, ja pats ne pazell.

Katram ammatam ņawi augli.

Kluffu zeetis daschdeen arribsan atbildejis.

Ko audsejams ne mahzohs, to usaudsis ne
mahzisees.

Ko

No mutte pelna, to muggurs daudfreis maksa.
 Kohks, ilgaddus pahidehstihis, rešnas šatnes
 ne dabbuhs.

Kraukls krauklam azzis ne eezirtihš.

Kungu rohkās tah.i ņnehds.

Labbaš arris, ne kà kahrīs.

Labbaš netaišuibu žeešt, ne kà darriht.

Labbaš šihle rohkā, ne kà meddenis kohkā.

Labš muddinatajš irr pušš darba darritajš.

Lehnas awiš weenā kuhti šaderrahš.

Leels gohds, leels grautums.

Lepnš prahtš ne tah. no pohšta.

Mas žinnihš gahšch leelu wesumu.

Meers barro, nemeers pohšta.

Melleem ihšas kahjas, drihs warr panahkt.

Ne iņdeenas mahte raušhus žepj.

Ne kahda nelaine bes laimes.

Nepateiziba kuššina šchlastibu.

Ne weenam baggata maiše gattawa muttē nahē.

Ne wišši waggari, kam pahtaga rohkā.

No dširšteles dašchdeen leels ugguns žellahš.

Nogreests reezens wairš ne peelihp.

Pabeigts darbs šaldi midšina.

Pazeetigs prahtš weeglina behdas.

Parads nau brahlis.

Pehž darba leen maiše.

Pehž darba wišši padohmi welti.

Pehž leetus atkal šaule spihd.

Pišteem šunneem allasch šaplehstas ahdas.

Pilnam wehderam gahrdumi reebj.
 Prettienehmejs slimmaks ne kà saglis.
 Putniņus ne ķerši ar koku mešdams.
 Putns kas agri zeltahs, agri deggunu šlauka.
 Rihra darbe šekahs.
 Rihsts ne šinna kahds wakkars buhs.
 Rohkas flehpi ne peln maiši.
 Saglam sagla alga.
 Sirgam tšhetras kahjas, tomehr fluhp.
 Šikti laudis, šikti darbi.
 Šinkums irr wišsu launu perreflis.
 Šuns, kas reij, tiš ahtri ne koshch.
 Šuns sunnu bluffina.
 Tahda wahra pehrta, tahda nepehrta.
 Tē wilku peeminn, tē wilks flaht.
 Traks šuns ilgi ne štaiga.
 Ubbags nawa ikreis teescham nabbags.
 Ustizigs draugs irr retta manta pašaulē.
 Wakkars rahda, kahda deena bijuši.
 Walla weeta saglam zekku rahda.
 Wezzeem laudim wahjas kahjas, bet šiprs
 prahts.
 Weena bešdeliga wehl nawa waffaras nešfeja.
 Weens blehdis daudš zittus us blehnahm wadda.
 Weens eenaidneeks wairak škahde, ne kà šimts
 draugi warr palihdseht.
 Wesseliba labbaka, ne kà leels mantu frahjums.
 Wihrs šohla, wihrs darra.

Wehrâ leekami wahrdi.

Kamehr tu dſihwo, dſihwo tâ, kâ nahwes ſtun,
dâ tu wehleſi dſihwojis.

Ko ſchodcen warri darriht, to ne pataupi lihdſ
rihtu, kaſ ſinn, woi riht to warreſi darriht.

Œkreij tſchakli brahtam paligâ, kaſ ſinn, fur
tewim atkal winna wajjadſeſ.

Kaſ eenaidneeku kaitina, wairo winna duſmu;
kaſ tam labbu darra, pahrmehrfch to daudſreif par
draugu.

Wiſſu kaſ tew ja darra irr, pahrdohma pa-
preekfch labbi, un peh; darri to drohfchi.

Kaſ melluſ runna, gruhtu darbu uſnemmahſ,
jo winnam wehl daudſ zitti melli ja iſperrina, tohſ
pirmajuſ aiſſtahtweht.

Kam labba ſinnama firdſ, tam allafch drohfch
prahtſ wiſſai paſaulei azzis ſkattiht; bet blehdneekſ
ſleppenibâ ween ſtaiga un wiſſur drebb.

Sawaldi ſawu mehli un ne runna ne kad aplam,
jo daſch labſ pluſſchkejoht jau nelaimê tizzis.

Kaſ burwjuſ un ragganaſ jeeni, ir aplam no
peſtekeem bihtahſ, taſ wiſſai paſaulei parahda, few
leelu mulki wehl effam.

Ne gribbi tu ne kad eenaidneeku dehl ſchehloteeſ,
tad effi patſ wiſſu zilweku draugſ.

Launa no zitta runnaht ne kad ne klahjahſ, jo,
ja taſ nau teeſ, tad effi tu jau ſohdamaſ melkulis,

un irraid tas teefs, fam waijag tew to daudsinagt,
un fama brahta labbu flawu faudeht?

Ruddeni baud un taupi ar prahtu, fo Deems des
wis, tad pawaffaras laiks ne buhs badda laiks.

labflahfchana un baggatiba irr tikfai darba un
taupifchanas augli, zaur sahdsiba un wilschanu
wehl ne weens dauds mantas sakrahjees.

Kas fo labbu irr mahzijeess, gohdu proht un no
netiklibas fargahs, wissur tohp gohdahts, ir Dee-
wam un zilwekeem labbi patihf; bet nesinnatajs un
blehdis irr wissai pafaulei par negantibu.

Klaufigs un uestizzigs kalps irr fama funga
preeks, ir pats bes preezafchanas ne dsihwohs; bet
slinks un saglis nelga ta Kungam, fa few pafcham
behdas ween darra.

Za tas jau flifts, ar fweefcheem laudim allasch
bahrtees, tad jau dauds fliftaks buhs, ar fawejeem
eenaidâ dsihwoht.

Kristihts zilweks, kas ne faunahs, ar paganu
eeraschahm apgahnitees, irr fa kahds tumfch un no-
finehrehths speegelis, kas speegeta wahrda gan neff,
bet ne fam ne derr.

Kahrumi irr wiltneeki; jo jauki tee leekahs un jo
mihligi tee peeglaudahs, jo wairak effi nomohdâ un
fargees no teem, dasch jau zaur winnu fahrdinascha-
nu peewilts, tohti apgrehfojees.

Za tu ar famu loimes listeni peetiktees gribbi,
tad ne luhfo us teem, fam labbaki flahjahs ne fa tew;
dauds

dauds irr pafaulê, kam wehl fliftaki flahjahs pahr te-
wim, us fcheem luhko, pahrimefledams, fahda wir-
nu buhfchana un fahda tawa, tad tu gan atraddifi,
par fo Deewam pateift.

labbaßs irr masums ar Deewa fwehtibu, ne kâ
leela manta ar dauds raifehm; labbaßs irr weens
fahpoftu jeb putras wirrums, fur faderrefchana flahf
irr, ne kâ barrohts wehrfis ar eenaidibu.

Kas fawas firds labbofchana un atgreefchana no
fauneem eeraddumeem aplam fawe un lihds wezzumu
aismilzina, tas darra few fcho wajjadfigu darbu jo
deenas jo gruhfaku; jo fohfs no gaddu gaddeem lee-
lafas faknes dabbujis, pehz ne mas waits ne is-
raujams.

Wezzu wihru padohmu aplam pahr galwu ne
laib, ihpafchi fad tu finni tohs prahta laudis un dees
wabihjatajus effam; bet wezzu babbu pafakkas un
paganu blehnas, fo dafch nelga tew mahza, behds ar
wiffu fpehfu un prahtu.

Kas no wiltneeku un blehfschu ffohlahm fargahs,
dshdamees tikkai pehz pateefibas, ustizzibas un taif-
nibas, tam allafchiht labbi flahfrees, jo tam irr Dee-
wa un wiffu zilweku mihlestiba, un gohds dshwojoht,
gohds mirstoht, gohds arridsan winnâ faulê.

Slinkums un plihfeschana jau peeteef, fattru tur-
rigu wihru pohstihf, bet irr tas wehl turflahf aplams
isfchlehrdetajs un fahrfschu fpehletajs, tad dohd tah-
dam

dam tik daudš muiſchu un naudas, žif gribbi, ta-
tſchu wiunſch wezzumâ buhs plikkadihdīs.

Dee labklabſchanaš ne waijag daudš mantas un
leels gohds, bet tikſai gohdigs un peetižzigs prahts.
Daudš ſeekungi ſawu dſihwibu behdâš pawadda, kad
ſemmejaš kahtas laudis turpretti ſawu rupju maiſi
lihgſmibâ ehd un ſaldi us žiſſahm duſſ.

Deews diwi auſis dewis un weenu paſchu mutti,
tâ ſakkoht par ſihmi, ka peenahkaš wairak klaufitees,
ne kâ pluſſſcheht.

Bes wainas nelaimē tizzis ne waid paſrleeku,
daudſreis jau taſdas nelaimes to žellu taiſiſſſchas, pa
furru tai laimei bij ja naſk.

Par ſaimina nelaimi ſmeetees jeb aplam preeza-
tees, parahda beſdeewigu ſirdi; bet no žittu kauſchu
nelaimes mahžitees ſew paſchu ſargatees, parahda
gudru prahtu.

Tawas pirmasas ruhpes dſiſwojoht lai irr: Dee
wam labbi patikt; ohtras: ko labbu mahžitees un
prahtu žillah; treschas: kaſdu uſtižjamu draugu
dabbujis, to žeeſchi paturreht; zertortas: ſawas
dſiſhwibas laižinu gohdam baudiht; un paſr wiſſahm
ſchahm leetahm: beidiſoht: ſwehti nomirt.

Ralni un leiſas un plawas un meſch
Spihguko, ſakko un ſwehtibu pleſch.

Swehtas luſtes ſirdi miht

Deewa darbus apraudſiht.

Rur

Kur irraid Tehwa, firds wirs semmes tahda,
 Rā Deewinsch shehligais mums allasch rahda.
 Drebb, blehdneeks, drebb! kur aisbehgsi?
 Tu wissur Deewu useesi.

Iai es ne runnaju, par ko man ja faunahs,
 Reds žittus apšmeiju, kas gohdam ne flahjahs.

Ko palihds tahdam wissa pafaule,
 Kam suhd žaur grehkeem fawa dwehsele.
 Sirds škaidra, kas ar ween us labbu lohkahs,
 Irr meeriga tā laimē, kā ir mohkās.

No pehrkoneem suhd gaisa sehrs,
 Ves pehrkoneem drihs nahktu mehrs.
 Žihras laimes deeninas mehs drihsaki apnihtstam,
 Ne kā eerastas gruhribas, ar ko iddeenas žihtstam.

Kas fewi pasiht ne mahjahs,
 Tas tahk no ištās gudribas.
 Ne škaudi kaiminu, kam dauds pee rohkās irr,
 Bet baud ar šahtibu, ko Deewinsch tew peeschkire.
 Deews pasiht wiss, winsch wiss jau reds,
 Ir paščas dohmas winsch atsedš.

Jo geškam mantu irr, jo winnam eegribbahs,
 Tam allasch tukšča firds, kas ne kad norimstahs.
 Šhihs semmes mantas irraid neeks,
 Ur nahwes isuhd pafauls preeks.

Muhsu deenas irraid ehna, kas drihs suhd;
 Dašč, kas wakkar dšihws wehl smehjahs, riht jau
 truhd

Ka jamirst man, irr neleedsams,
 Bet laiks kad jamirst, nesinnams.

Tahs

Sfohlas Grahmatas

o h t r a d a t t a ,

kur ja mahjahs

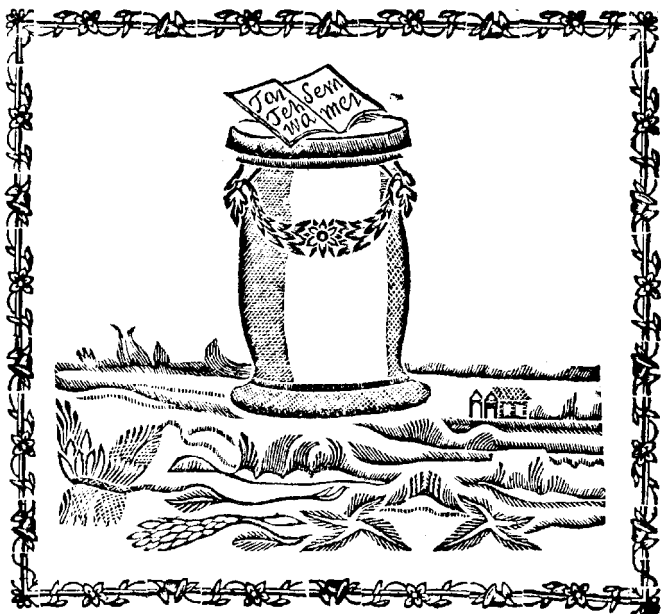
k o h p â l a f f i h t .

M a h z i b a.

Ja tu fà prahtha zilwëks, un ne fà mulkis, gribbi grahmatu lassihlt, tad nemin wehrâ schahs sihmes: (, ; : ? !). Ta pirmaja sihme (,) irr starpa-sihme, fo wahzeeschi komma sauз. Lihds tai paschai irr tew bes atpuhschanas weenâ gabbalâ prohjam ja lassa; bet pee schahs kommas, fà arri-dsan pee schahm sihmehm (; :) warri tu druszin dwa-schu wilkt. Un tad lassf atkal tahlak lihds tai galla = sihmei (.) fas punkts tohp dehwehts, fur tew brihwiba irr, jau ilgafi pakawetees un balsi nolaiht, fà jadarra schinnis wahrdôs: Zilwëks, kam ne patihf fo mahzitees, fliktaks irr, ne fà lohps. Kur schi sihme (?) stahw, fas irr jautaschanas-sihme, tur ja lassa tà, fà mehds runnaht fo jautadams, fà prohti ar scheem wahrdeem: fo tu gribbi? fur eesi? fo man labba teizi? Un pee tahs is-saufschanas = sihmes (!) eegrohfi sawu balsi us saufschanu, itt fà tu darri fazzidams: Wai Dee-win! Alk mannu fubru deenu! Kas tas par nelaimi! Lai man meerâ! Mahzi schurp! Bet ja tu tahdas sihmes () eeraudsi, fur wehl wahrdi starpâ, fà schè: (es esmu to fazzijis) tad irr tee sweschi wahrdi, fas jeb pawissam lassohlt pahr lez-zami, jeb tomehr zittâ balsi nolaffami irr, ne fà wiffi zitti.

Pasafka.

Taurinsch, un bitte.

Laurinsch bischu strohpu pilnu ar meddu eeraudsிடams brihniyahs tohti par to, un fahje pee weenas no tahm bittehm, kas tur bija, apjautatees fazzidams: Mihla mahfina, fakkī man jelle, us fahdu wihsī juhs tif dauds med, dus sakrahjat? Es tapat ffreiju apfahrt va pukkehū un seedeem, itt kā juhs, un tomehr tif kō dabbuju pahrtift; us krahshyanu, kas us to warr dohmaht!

Das nahf, brachlin mihtajs, atbildeja ta bitte, no ta, fa tu tikkai apkahrt wasajees, ne fur ilgi gan fawes damees; tu laisi ween to meddu, fas eeffsch pullehm irr, bet mehs, mehs isfufstam to apdohmigi ahra un neffam to us mahjahm. A re! pehz fa tew tag gad neneeka, un mums barribas papilnam.

Ea dauds zilweki grahmatas laffa, aplam un ne, fa wajaga, ar prahntu un apdohmu; tapehz paleef teem arridsan tik mas peeminaa, kad zitti zaur grah matahm gudri tohp un dauds jaukas jinnas mahjahs.

Zitta Wasakka.

Karreete un wehja dsirnas.

Weena karreete fpohschî mahleta un apseletota, ir ar sibschu drahnahm, ar jekkuleem, bantehm un glahsehm ispuschkota, eeraudsiija brauzoht wehja dsirnas zett mallâ miltus makkam. No lepnibas fahze fchi tuhliht winnu apfmeet, fazzidama: a re! kahds leels un refus bluktu gabbals tu effi, pilns fuhdu un puttektu; gan tawi frittuki tekk deenâs un nakris, bet tomehr no weetas ne nahzi. Un kam par labbu freiji tu tad ta? We, faunees! ween preeksch ta fmurgula, ta fudmalneeka. Lufko tikkai, kahda es esmu! Leelfungi, Muischneeki uu Preilenes preezajahs manneem rittineem ahtri tekkoh, tee brangojahs ar mannim, tee miht un taupa manni, tee makfa pasaul dauds naudas par mannim; paslannees ta dehl itt pasemmigi mannis preekschâ! Tajs wehja dsirnas tik fo zeenija tai atbildeht, un fazzija pasinees damees: tu pintikkis! fo leppojees tu? tu jau ne kam ne derri, bes ween teem baggateem par neleetigu gresnoschanu, un ja tee ween gribb, tad tee warr deesgan braukt ir bes tewis, bet fur nemtu tee miltus bes manni.

Ro

Ko tu dauds behdajees, mihkajs semmes kohpejs, par lepneem, apsektoteem nelgahm? efi tikkai labs, gohdis zilweks un muddigs strahdneeks, tad taws gohds jau pee prahta laudim ne suddihs.

Wehl zitta pasakka.

Laines-mahre un nabbadsinsch.

Laines-mahre redsedama kahdu nabbagu semneeku fuhri gruhti strahdajam, eeschehlojahs par to un dewe tam rohkoht leelu pohdu ar naudu atrašt, par ko tad winna zerreja, kahdu preezigu pateizibu no ta dab buht. Bet kas dohd! preezigs gan fanehme tas semneeks to pohdu, deija, lehkaja un fleadse; Mohit nu schtippele! noht arks! noht spriaguls! Kam buhs wairs puhletees? nu dshwofchu ka funks! Bet tai mihkai dewejai pateizibu fazziht, us to winsch ne dohmaht ne dohmaja. Wiffas ruhpas, kas tam wehl prahta schahwahs, bija tahs, fawu atraštu mantu preefsch funga un kaiminu azzim flehpt, jo gudrineeks dohmaja, ne weenam ne sinnoht, pamajhti nam no tahs tehreht. Tapehz kahdu apflehptu faktu israudsejis un masu naudas faju no ta pohda isnehmis, aprakke winsch to turpat un gahje noht. Pehz diwi jeb trim deenahm fawu naudu jau istehresjis gribbeja winsch to pohdu apmekleht; bet ahu! tas jau bija isgaifis. Zella laudis, kas turpat peegullôs bijuschi un no nejauschu to weetu atradduschi. bij to pohdu israkfusch un wiffu naudu panehmuschi, ta ka tur nu wairs ne kas, ka ween ta tukfcha bedrite bija rohnama. Kahda leela nelaime! Ko nu darrihs tas mantu-razzejs? Breesmigi apfkaitees fahze tas ar to Laines-mahri bahrtees, to funniht un neganti lahdeht. Bet Laines-mahre atspihdeja tam, fazzi

fajzidama: kašds tu netaisns effi! Kad es tew ap-
schinkoju, tad tu mannis ne mas ne peeminneši pa-
teizibu doht, bet kad es sawu dahwanu nu atkal at-
nemmu, tad tu ne sinni kà manni šehšht. Ko tu
brehži? woi es tew ko parradâ biju? Es tew ne esmu
pahri darrijis. Paleez meerâ; tu pats sawas nelai-
mes darritajs.

Neg dauds kristiti laudis tapat nepateizigi Dee-
wa dahwanas bauda? Kamehr labbi šlahjajs retti-
gan kas us Deewu dohma, bet kad ir brihscham kaš-
da nelaine rahdahs, tad tee brehžin brehž, un dasch
grehku ne bihštahs, wehl turklaht prett Deewu
furneht.

Mihlas.

- 1) Melns tas ee-eet pirti, bet šarkans iš-eet.
- 2) Diwi mahses, weena balta ohtra melna, bet leelakâ
eenaidâ ne kas ne dšihwo, tik ko weena rahdahs, tad
ohtra jau behg.
- 3) Meefas tam nau, un tomehr redsamš.
- 4) Gan wisseem tahda waijaga, bet tomehr ne weenam
wairs, kà weenu paschu reisi.
- 5) Mahte manni dšembinaja, bet ne ilgi pehž tam, tad
dšemdu es atkal sawu mahti.
- 6) Pee derribas un laulibas tew mannis waijaga, tapehž
arr mihlas meitinas man labpraht darrina. Upgah-
dees tahdu pahrinu, ir seemâ es tew fildischu.
- 7) Manni lauki jo weeglaš plaujami, jo wairak sneega
uš teem gull.

Štahsti.

I. No weenas gohdigas meitas.

Weenam namma-tehwam bija dauds maišes-behr-
ni, kas wišfi pee muišchas un lauka darbeem tam wai-
jadseja, un no kurreem žitti štrahdneeki, žitti tikkai

ustraugi bija. Pats kungs bij schelligs un lehnprah-
 tigs, kas nekahdu blehdibu no saweem laudim ne
 dohmaja, bet allasch drohschi us teem palahwahs,
 tohs mihlodams, teem to peenahkamu lohni istena
 laika taisni maffadams, ir ne retti tohs baagatigi
 apschinkodams; bet saime schahs kunga mihlestibas ne
 bij ne buhtin wehrta, ihpafchi winna rohka-puiss tas
 fullains, ko kungs par waggaru zehlis, un kam
 winsch wissu sawu mantu, ir atflehgas no naudas,
 schtirsta, no flehts, no pagraba un no wissam flap-
 pehm ustizzejis bij, jo schis schelmis sawam kungam
 to labbu firdi flikti gan atmakaja, un no laika us
 laikeem to beskaunigi afsagge, tad labbibu, tad ir
 zittas no kunga leetahm grahbdams, un jeb neleetigi
 tahs ischkehrdedams jeb eekrahdam un fleppeni glab-
 badams. Gan drihs wissai saimei bija schi fullaina
 blehdiba sinnama, bet ne weens weenigajs ne bija
 tahds gohdigs, ka tas kungam to buhtu isteizis, jeb
 ir to fullaini nobeedinajis, jo tas leelafas pulks bija
 tahdi pafchi blehschi, ka winsch, un zitti dohmaja
 ta: kas man behdas, ne manna zuhka, ne manna
 druwa! lai darra ko darridams. Schahda buhscha-
 na nu buhtu tas kungs teescham bohja gahjis, ja
 winna istabas meita ne buhtu taisnaka bijusi. Eefsch
 schahs bij tas saglis fullainis tohti eemihtojees, un
 kahroja no firds to par feewu dabuht, jo ta bija jau-
 na un skaista meitene, labba strahdneeze, allasch glih-
 ta eefsch drehbehm un lustiga zeemajoht; bes ta win-
 na arridsan tik tukfcha ne bija, jo tas kungs, kam
 winna ne mittejahs tschakla pee rohkas eet, bija to
 daudfreis apdahwanajis un winnas ustizzibu un pa-
 klausichanu teikdams fohlijis, tai weenreis brangas
 kahsas doht, un simts dahlderus puhra schinkoht.
 Schi meita mihloja arridsan no firds to fullaini, jo
 tas

tas bija smuideris un dišch puišis, kas gan šaprattē pē meitahm peēlabbinātes, un šo tēscham wiffas žit-
 tas meitas pagastā ar abbejahm roħkahm par wiħru
 buħtu nehmušchas, ja tikkai wińsch buħtu gribbejis
 wińnas prezēht. ; Bet šchi šahweja tam pretti, wiń-
 na negohdibas un blehdibas dehl, šo wińna ne war-
 reja ne mas ne eeredseht. Tadēhl ikbriħscham, kad
 tas fullainis pē wińnas peeglaudahs, fajzija ta us
 wińnu: miħtajs Deħterinšch, (jo tas bija wińna
 wahrds) es tew gan miħtotu un labpraht pē tew
 eetu, bet kamehr tu tahds netaifns žilweks effi, kas
 greħku ne biħstahs, šawu labbu, schehligu un miħtu
 fungu besdeewigi peekrahpt, kas tomehr tewim tik
 dauds gohdam ustizs, un kamehr tu wehl ne mittees
 wińnu afsagt un aplaupiht, tamehr eij noħst no man-
 nis, man ar tew ne kahdas dalkas; un to es tew
 falku, ja tu ne atstahsees no tawas negantas sagšcha-
 nas, un ja tu ne steigsees fungam to atliħdsinaht,
 šo tu jau effi nehmis, tad es fungam tawus blehna,
 darbus šaidri išteikšchu, kautšchu tu arri mans
 brahlis, mans tehws, un pats mans wiħrs buħtu,
 jo es wairs ne žetifšchu tahdas leetas, kas muħsu
 miħtam fungam par poħstu derr; jau fenn buħtu es
 to darrijusi, bet wehl man tewis schehl, jo es redsu, ka
 tawa nelaimē tad gattawa. Šchahdu wallodu run-
 naja ta meita weenumehr ar to blehdneeku, un gahje
 ne apnišdama tam pakka, wińnu usluħkodama un
 wińna blehnahm prettiturredamees, un kad wińsch
 jebšchu jau drušžit, tomehr ne wiffai ne warreja no
 šawahm sagla eeraschahm nostahtees, gahje ta šlep-
 peni pē Mahžitaja, un šahstija tam wiffu, šo wińna
 no šcha fullaina kauneem darbeem sinnaja, luhgtin
 to luhgdama, lai jelle wińsch to pašchu pē Deewa
 galda eijoht pamahžitu un mehginatu wińnu no tch-
 da

da nifna zella nogreest. Tas nu gan notikke, bet
 Pehters nodeewadamees leedsahs, un eedufmojees par
 Mahzitaju ne kaunejahs praffiht, lai Mahzitajs tam
 fkaidri to parahda. Bet Mahzitajs atbildeja lehnigi:
 Kluff mans behrns! Kam waijaga dauds parahdischa-
 nas; tas bes ta jau teefs, ka patti tawa firds tew to
 gan apleezinahs; bet labbojees tikfai, tad tu wehl
 peedohfchanu ta pee Deewa, ka pee fama funga at-
 raddifi, ja ne, tad peenahfahs man tawas besdeewi-
 bas pee gaifmas west, un tas ne buhs lab preekfch
 tewim. Nu tam jau bij jaeet nohst. Bet mahjas
 pahrnahjis eefahze tas ar to istabas meitu bahrtees,
 gan nomannidams, ka fchi wiinu apfuhdsejusi; ta
 arridsan ne leedsahs, fazzidama: Tas irr teefs, es
 esmu wiffas tawas blehdibas Mahzitajam fkaidri is-
 stahstijusi, bet to esmu es darrijusi no mihlestibas
 prett tewi, jo tif fo tu eefahfchi labbotees, un goh-
 digs, ustizzams zilweks tapt, tad tuhliht peenem-
 fchu es tewi ar preeku, un luhgfchu famu fungu,
 lai winsch tew schehlo, un tewi man par wiiru dohd;
 ja ne, tad tomehr weenreis fungam tawas blehnas
 buhs ja teiz, un tad tew par wiiru wairs ne gribbu.
 Kas nu tam jadarra? To meiteni winsch labpracht
 gan gribbeja, un famu netaifnibu winsch arridsan
 jo deenas jo wairak atsihdams atsinne, ir gudrs pats
 apdohmaja, ka tomehr galla wiinam zittadi ne, ka
 ween flikti flahfees; tadehl ahtri un drohfchi faneh-
 mees, gabje winsch pee famas firds mihlakas meitas,
 snehdse tai rohku un fazzija: reds nu! schè preekfch
 Deewa un tewim es swehti apfohlohs, no fcha azzu-
 mirkla zittadi ne, ka tikfai ustizzigi famam fungam
 kalpoht; nemm wiffu mannu netaifnu fahjumu, eij
 pee muhsu fungu, butfcho wiinam fahjas un rohkas
 un luhdsees preekfch mannis; luhdsi wiinu arridsan,
 lai

Iai winſch to netaifnu manru par leezibu mannas pa-
teefas atgreefchanas un labbofchanas ſchehligi pretti
neim; un tu manna mihtaka, tu mahzi man us
preeſſchu allasch taifnam palift. Vehz gahje winſch
arridsan pee ſaweem ſahdsibas beedreem, fazzidams
us teem: Puifchi, ſæwas, meitas, flauſajtees wiſſi!
lihds ſchim effam mehs wiſſi zaur zaurim blehdneeki
un ſohdami grehzineeki bijuſchi, tam wairs ne buhs
tå buht! Eefim pee funga, paſemmigi ſawus no
ſeegumus iſfajziht, ſchehlaſtibu luhgtees, un labbo-
fchanu apfohliht. Winſch irr lehns un labs fungs,
gan winſch muuns peedohs. Bet ſargajtees arridsan,
turplikam faut ſahdu reiſi atkal taunu darriht, nu
deẽ! es to tuhliht iſfajziſchu fungam. To darrija
tad wiſſi, un fungs ſchaas blehnas un besdeewibas
no ſaweem laudim dſirdejis, iſtruhkaſs no eefahku-
ma breeſmigi, jo tahdas leelas ne buhtu winſch no
teem ne kad ne tiſzejis nedſ eedohmajees, bet beidsiht
tomehr winnu atgreefchanu redſedams, ſchehlojahs
winſch pahſ wiſſeem ſcheem grehku gabbaleem, mud-
dinaja tohs labbofchanå paſtaſweht, un dewe teem
wehl dſihres no preeka. Bet to gohdigu meitu ap-
ſchliſkoja winſch itt baggati, dewe tai to fullaini par
wihrũ, un trihs ſimts dahlderus par meitas puhru,
turklaht winnas uſtiſzibu wiſſai paſaulei gohdam iſ-
flawedams, un ſcho notiſkumu iſpaufdams.

II. No weenas negohdigas un grehzigas meitas.

Weenå muiſchå bija jauna meita, fo fungi no
ſehtas nehmuſchi ſew to pee rohkas usaudsſinaht. Ta
rahdijahs arridsan mudra gan no gihmja un azzim,
atbiſdeja drohſchi, kad ſautata tappe, darrija wiſſu
prahtigi un bes ſawefchanas, fo tai pawehleja, un
fohlijahs zaur wiſſu ſawu buhſchanu weenreiſ labba
rohkas

rohkas meita tapt. Kungi arridsan, un ihpafchi ta zeeniga gaspascha ne peemirfe par wissu gabdaht, kas tai pee ta sinnahst waijadseja. Ta dabbuja mahzitees smalkus freklus schuht, mattus stunstigi sprohgâs list, ar seltu un fudrabu israkstihst, spizzes masgaht, swahrfus no dahrgahm drahnahm taifihst, un zittus tahdus glihschus muishas, darbus pastrahdaht, un pahre to wissu mahzijahs ta arridsan grahnatas lasfihst un rakstihst, ir zeek waijaga drusjin rehteneht. Tahdôs gohda darbôs usauge ta pamasam, un buhtu teefcham preefsch wissahm zittahm muishas un pagasta meitahm jo leelu gohdu un flawu ir wissu zilweku mihlestibu pa pilnam pelnijusi, ja tikkai patti to buhtu gribbejusi. Bet deemschehl! tai bij besdeewiga schubpu-machte, kas scho sawu meitu jau no masahm deenahm bija us launu ween eeraddinajusi, tai brandwihnu dsert dewusi, to melloht mahzijusi, un pee sahdsibas, wilschanas, flehpschanas un zittahm tahdahm wella-stohlahm bruhfejusi, zaur fo tad winnas firds zaur zaurim jau samaitata, un launs, besdeewigs prahts tai wissu muhschu, ka eedsunnis, tik zeeti peelippe, ka ta ne warreja wairs no ta atrautees, un zaur fo beidsiht ta arridsan wissleelaka nelaimê eegrimme. No eefahkuma ne sinnaia neds wehl manija to winnas fungi, jo ta blehdneeze sapratte pee winneem eelischketees un liffahs winnu preefschâ gohdiga gan. Tapehz ustizzeja tee winnai arri bes bailehm wissu sawu padohmu un lahwe tai eet pee flappehm, schirsteem un paschu naudu. Brihscham raddahs gan daschâ weetâ truhkums, brihscham bija schi, brihscham zitta leeta isgaifusi, tad bija pehrles nohst, tad kahds gredsens, tad ir lahditê naudas rikdauds ne, ka dohmaja. Kas tas irr? fur buhs tas palizzis? kas to nehmis? kambaras meita ne, tas

ne warr buht! ta jau tik meeriga, tik drohscha, tik lustiga! jo schi gudrineeze darbojahs jo lihqmu prahstu parahdiht, jo nekauinigi ta bija sagguoti, un to mehr aiskahre winnas saqla rohsas wissu, ko ta ween redseja, un noneffe to allasch sawai mahtei, kas naktis frohgâ ne tahst no muischas us to gaidija un sawas meitas gudribu teikdama to prettinehme. Tâ gahje tas labbu laizinu prohjam, kamehr beidsot fungu ne warreja ilgaki flussu zeest, un eesahje wissu faini zittu pehz zittu bahrgi pahklaufiht, un winnas tihnes pahrmekleht. Tê bija nu muhsu gohdiga meita ta pirmaka, kas no few paschas ar lihqmu prahstu fungeem sawu tihni un schirstu atdarrija, fur tad neneeka no sagtahm leetahm ne bija. Pehz palihdseja ta winneem arridsan itt bes kauna zittu meitu un puifchu tihnes zaurmekleht, un kad ir tur neneeka ne raddahs, tad palikke wissi taifnoti, un fungeem bija no meklefchanas turpinak nostahtees, jebfchu ne bes brihnoschanas, kas tad jell tahds warreru buht, kas winnas allasch tâ beskaunigi apsohg. Zaur scho norikkumu wehl wairak eedrohschinata eesahje nu schi wellameita sawas skohlas no jauna, un pildeja jo deenas jo wairak to mehru sawu noseegumu lihds mahlahm pilnu, ihpaschi kad ta sahje, ilgodamees pehz wihru, puifcheem pakkat skreet, un frohgâ nakts laikâ teem usbahstees. Bet jo kahrigi ta wihru mekleja, ar jo leelu reebfchanu behdse gohdigi puifchi no winnas, kamehr pehz gallâ weens staigulis saldats ar tahs pinnahs, to apfmehja un gruhstu pamette. Da tam starpam gluhneja ar ween ta zitta muischas faine, kas tâ newainigi winnas dehl pahrklausita tappusi, un kam schis kauns lohti pee sirds gahje, tâ nahwigi us winnas naggeem, ka ta ne warreja zittu ko wairs fagaidiht, kâ tomehr weenreis sawas blehnas

uâs fakampfa tapt un tad fohga rohâs frist. Schah-
da breefmiba padarrija winnai leelas fchaufchalas,
un farunnajusees ar sawu fasohditu mahri ne sinnaja
ta ne fahdu zittu glahbschanu isdohmah, bes ween
behgt. To winna tad arridsan nekawedamees darri-
ja, un issaggusi papreefschu labbu naudas fauju us
zellu no funga lahdes behdse ta noht, naktis ween
staigadama un deenas laikâ meschôs pasleppen tuppe-
dama no isbailes preefsch mekletajeem, famehr bads
to speede fahdâ frohgâ ee-eet maifes piikt. Dirmâ,
ohriâ, trefchâ frohgâ gahje tas labbi gan, bet zettor-
tâ nahje ta pee weena frohdsineeka, fas schitte to
jebfur weenreis jau redsejis. Tuhdaliht nehme winsch
to preefschâ bahrgi prassidams, lai fakka, no kurren
ta effoti un us kurren eet gribborti. Tad issudde
winnai tas drohfsch prahts; gan zerreja ta wehl zaur
melleem glahbrees, un fazzija tad fcho tad to, bet
frohdsineeks gudraks pahre winnu fahje drohfschi win-
nas fabbatus zaurmekleht un atraddis turpat tif
dauds naudas fazzija tas us to: teefcham! tu effi sa-
gle un behgle, isteiz tad tuhliht taifni un bes weltahm
isrunnahm, no fa effi tu fcho naudu saggusi, un
fam peederri tu? Un fad winna wehl fchaubijahs,
eefahje tas winnu breefmiaq fult, un nonehmis to
naudu un winnas labbas drehbes, eeflehdse winsch
to pehz flehti, dohmadams riht-deenâ to pee fungu
west. Bet nakti isfprufte ta blehdneeze zaur juntu
no flehts ahriâ, un aisbehdse nu bes naudas un dreh-
behm, gan drihs plikka tahli no fcha frohga noht,
famehr ta pee fahda meschneeka flua, fur ta darbu
mekleja. To atradde winna gan, bet sawas wezzas
eerafchas, tahs ta ne warreja peemirft. Tadehl ween-
reis pee sagfchanas faqrahbta. dabbuja ta no fchi mesch-
neeka tahdus breefmigus kuhlenus, fa tai bij ilgu lais
fu

Fu wahrqu gultâ pee lohpeem stalli jagull, un tik fo zehlfuees aisdinne saimneeks to wehl wahju neschegli, gi no sawahm mahjahm noht. Dâ breefmigi nu fas fultai un neweffelai appakfch sillas debbes eefch leetu un faltumu isdsihtai, usnahje winnai par jo leelaku nes laimi raddibas fahpes, un eemukkufi fruhmôs dsemdinaja ta weenu, kautfchu nelaide, tomehr dñhwu un weffelu dehl, fo winna tad tuhliht, nesinnadas ma fur patti maifes nemt, un fur fcho behrnu list, no sawas besdeewigas nifnas wella, firds dsihtha ap, nehmahs noschraugt. To deemschehl darrijufi ap, rakke ta to kahdâ faktâ, un gahje pehz tahfaki proh, jam deedelest. Bet tas ne bij ne gif ilgi, tad israkke lohpu, fuan to listi atkal ahra, un ganni to eeraus dsidami eegahdajahs, ne fenn kahdu wahju feewifku pee sawahm mahjahm deedelesjam redsejufchi. Nefas wedamees teize tee to sawam fungam, fas arridsan tai pakkat fuhfija, un faheris un pahrfiaufjis to teefas fungeem nodewe, fur tad winnai beidsiht zaur bendes rohkahm sawa daudfreif jau nopelnita taifna strahpe bija jazeefch.

Tas blehschu zelfch leels eefahfoht
 Starp pufku leijahm steidsahs;
 Bet muflains tahlak aiseijoht,
 Pehz elles purwja beidsahs.
 Tas taifnajs eet to zellinu
 Kur daudfreif peedurr kahjas;
 Jo deenas wedd us klajumu,
 Gals irraid preeku mahjas.

**Kahda sinna no muhsu pafauls un win-
 nas eedsihwotajeem.**

Mehs effam zilweki un ne mas lohpi. Mums Deews prahthu dewis, fo zillaht, un zaur fo wiffas leetas prahfigi apdohmahf mums peenahfahs. lohpi
 gan

gan tapat dshwo fa mehs, tee tapat deenas un nafts pahrmishf anu nomanna, tee zellahs no rihta un apgulstahs waffarâ, tee ehd un dserr, fas teem preeksch deggoni, zeefch saltumu un karstumu, leetu un faufu gaisu, un — ne proht no ta wiffa neneeka. Kâ tas nahf? un fas no ta irr ta waina? Zeem nau prahts, tee irr lohpi, kam prahta newaid. Bet mehs, mehs zilweka behrni, kad mehs tapat bes apdohma, un tapat bes prahtigas wehrâlikfchanas to Deewa dahwanu un raddijumu sawu muhschu nodshwoht, un ne kad ne prahtâ pahrdohmahit gribbam, fur mehs effam, fo mehs baudam, fahdas tahs leetas, fas apfahrt mums, arrig tahs mums par labbu, arrig par launu un tâ jo prohjam; tad mehs jau teescham fliftaki ne lohpi, jo mums irr prahts fo mehs tad nepateizigi fmahdejam, aisleedsam un saudam. Tadehl lohti mums waijaga, jebfchu ir ne wiffas, to mehr jebfahdas sinas dabbut no pasauls un no tahm leetahm eefsch tahs, fâ prohti schinni ffohlas grahmatas gabbalâ taggad taps dohtas.

Bet preeksch wiffahm leetahm ja apdohma irr ta mahjas weeta, ta semme, kurrâ mehs dshwojam, un no fa mehs sawu maisi, apgehrbu un zittas pee pahrtikfchanas waijadfigas leetas nemmam. Schi muhsu semme nu gan leefahs itt fâ lihdsens galds wiffur apfahrt mums issteeps un isplattihits, bet tâ tas nau; jo tahlakî ta steepjahs, jo wairak ta lihfu mâ lohlahs, famehr ta beidsiht tapat appata paleef, fâ lohde, jo winna teefcham tahda patti lohde irr, fâ faule, un mehnes, un arridsan tapat debbes gaisâ liddinajahs, fâ faule, mehnes un wiffas swaigsnes.

No eefschenes irraid schi muhsu semmes lohde zaur zaurim zeeta, un ar smiltehm, mahlu, glihsdu, flintu, radsehm, afmineem un uhdens ahderehm pee
frau

frauta, fo isdeenâs redseht warr, kad affu jeb pa-
grabu roh; jo rohzi tu zik dsilli un tahiti tu gribbi,
tad tu bes mitteschanas schahdas leetas ween atraddi-
si. Eelfchâ tadehl ne warr nedf zilweks nedf lohps
dsihwoht, un mehs tikkai wirfû wirs schahs lohdes
ahra:puffi mihtam un apfahrt staigajam itt fâ mu-
schas us leelu Turku:ahbotu, fa labbad tad arridsan
daudsi jau pahr wiffu semmes:lohdi apfahrt braufu-
fchi irr, us to weetu atkal pahrnahfdami, no kurre-
nes tee isbrauze; bet tas ne noteefahs, bes ween
eelfch trim gaddeem un wehl ilgaf, jo tas zelfch, fas
wiffapfahrt ap semmes:lohdi wedd, irr peeztuhfsto-
schas un tshetrsmits (5400) juhdses garfch.

Wirs semmes lohdi un us winnas ahra:puffi roh-
nahs nu daschadas leetas, prohti: kalni, eeleijas,
meschi, plawas, uppes, esari un ta leela pafaules
juhra. Tee kalni irr daschadi, leeli un masi, smil-
taini, mahlaini, afminaini, un dauds arridsan ar
feltu, fudrabu, alwu, waru, dselsi un zittahm lee-
tahm, ir brihscham ar dahrgeem afmineem pilni, fo
kalna:razzeji no teem isroh; un mums par labbu pee-
gaifmas neff. Starp scheem kalneem rohnahs arri-
dsan tahdi brihnum leeli, fa winnu wirs:gals pahr wif-
feem padebbescheem pahri steepjahs, un tee sawâ wirs-
gallâ no gaddu gaddeem tâ fakkoh; ar muhschigu sneegu
un leddu apflahiti paleef. Dascheem arridsan gallâ leela
bedre jeb, tâ fakkoh; rihkle irraid, ar fo tee daudsfreis ug-
guni iswemj, kalabbad tee tad ugguns:wehmeji
kalni nosaukti tohp, un no fa nomannams, fa sem-
mes:lohde arridsan ugguns rohnahs, fas zaur scheem
kalneem, fâ zaur sfurstineem, isfchaujahs, un tad
to semmi wiff apfahrt ar pelneem, ohglehm, afmi-
neem un tahdu iskuffufchu glahsi, fo Lahwa fauz,
pahp pahrim apkaifa un apbahrsta, ir daudsfreis breef-
migi

migi ispoßta. Bet ja daschdeen schis ugguns ne warr zaur tahdeem kalneem no semmes dibbina ischautees, tad tas semmes appafschâ plohsahs, grausch un rißb, un daudsfreis to semmi tif tohti fakraatta, fa ehkas, tohrni, basnijas, pillis un leeli pilsfati drusku drusfahm sagahschahs, un leels zilweku pulks appafsch wiinu gruëfcheem un druppeem sawu nahwi reds, fo tad mehds semmes trihzerchanu nofaukt.

Tahs wiffleelakas un dsillakas eeleijas wirs semmes lohdi rahdahs allaschi ar uhdni-pilnas, kas tahm jeb zaur leetu, jeb zaur awoteem un uppehm peeweßts tohp. Tahs, kam faldans uhdens irr, kluchst esari dehwetas, bet tai leelâ juhâ ne rohnahs besween fahligs uhdens. Echi leela pasauls juhâ irraid weetahm tif brihnum dsilla, fa tur pawißam ne warr dibbenu atraßt, un weetahm atkal tif fella, fa fuggeem tur pahrbrauhoht leelas breefmas usnahf. No fa redsams, fa juhâs dibbens ne buhtin lihdens, bet tapat fa muhsu semme ar kalneem un eeleijahm eeschirti irr; bet ir afminu-kalni rohnahs tur, un kad sehee nu tif augsti, fa tee sawu wirsgallu no uhdni issteepj, tad fauz tohs flintus, kas fuggineekeem arridsan tohti irr bihjajami. Bet kad smilfschu un mahlu kalni no uhdni isdohdahs un fausi pee gaifmas rahdahs, tad padarra tee fallas, fur lohpi un zilweki dsihwoht warr. No tahdahm fallahm tai leelâ juhâ dauds un no daschadas fahrtas rohnahs; dauds fallas tif puff juhdsu garras un plattas irr, zittas wehl leelakas, un zittas tif leelas, fa tahs ar fints un wairaf juhdschm ne ismehrojamas, un dauds tuhstoschi zilweki sawu pahrtifschanu turpat papilnam dabbu.

Ea zitta faufa un augliga semme, kas zilwekeem

un lohpeem par mittefli derr, irr lohti plascha un tohp eeffch peejahm dallahm, furru wahrdi irr: **Eiropa**, **Ahsija**, **Abrika**, **Amerika** un **Australija** eedallita. **Eiropa** irr tas leels semmes gabbals, furra mehs fristiti laudis dshwojam; no mums prett rihta: puffi, fur faule uslegg, **Ahsija** irr atrohnama; prett deenas widdu, fur faule maltires laika wiffaugstaki pee debbes stahw, irr **Abrika**; prett wakkara puffi, fur faule noreete, **Amerika**; un wehl tahlaki starp rihta puffi un deenas widdu **Australija**.

Schee leeli pafaules gabbali irr atkal eeffch **Keiseru**, **Kehniau** un zittu **Leelungu** walstim eedalliti. Muhfu **Eiropa**, kas ween peejsimts un peejsdesimts (550) juhdses plattumâ un astonsimts (800) juhdses garumâ steepjahs, atraddisi jau trihs **Keiseru**. Dauds **Kehniau** un wehl wairak **Leelungu** walstis; jo tur irr: ta **Kreewu Keisera** walsts, ta **Wabsemmes Keisera** walsts un ta **Turku Keisera** walsts. Muhfu **Kreewu Keisera** walsts irr ta wiffleelaka pahr wiffahm, jo ta pahrsteeppjahs ne ween jau pahr weenu leelu strehti schinni **Eiropa**, bet arridsan wehl tahlaki prett rihteem pahr wiffu seemela gallu no **Ahsijas**, un irr diwi ruhstoschas (2000) juhdses gaxa, un wairak ne ka fefchsimts (600) juhdses platta. Schinni leela **Kreewu Keisera** walsti dshwojam mehs **Kursenneeki** arridsan, jo **Kursenne**, **Widsemme** un leels gabbals no **Leischu** un **Pobtu** semmes peederr taggad tam **Kreewu Keiseram**, kas tadehl muhfu wiffu augstizeenijams **Kungs** un **Vatwalditajs** irr.

Bes ta wehl dauds **Kehniau** walstis muhfu **Eiropa** jeb tai **Eiropæru** semmê rohnahs; tur prohti irr: **Pruhchu**, **Sweedru**, **Dunsku**, **Englenderu**, **Spaneru**, **Portugahsu**, **Sardihneru**, **Näpölu** un zittas **Kehniau** walstis, ka **Petruhrijen**, **Ungarn** un

un Beemen. Ir wehl zittas walstis rohnahs tur, kam ne kahds Keisers, nedf Kehniusch, nedf zits tahds dsimts walditajs newaid, bet kas tikkai zaur Leefas Rungeem, fo tee pafchi zehluschi, taujahs walдитеes, un Keepublikkas fauzahs, tahdas irraid ta Sprantichu, Ollenderu un Sweizeru walsts, un wehl zittas wairaf. Schahdahm wiffahm walstim irr nu ne ween fawada ihpafcha walloda, bet daschahm arridsan fawada Kristiga tizziba, jo tur eefschâ dsihwo lutteri, Kalwini, Kreemi, un Kattoki, ir zitti, kas wiffi Kristigi laudis irr; Turku walsti ween ta Kristiga tizziba newaid pee wisseem eedsihwo: tajeem, jo të wiffwairaf Turku tizziba zeenita rohp.

Ahsija, jeb ta Ahsjahteru semme, irr ta wiffleelaka no wiffahm peezahm pafauls dalkahm, jo ta iesteepejahs lihds septimpazmits fimts (1700) juhdschm garumâ, un trihs pazmits fimts (1300) juhdschm platsumâ. Tahs wiffwairaf wehrâ leekamas walstis tur eefschâ irr: 1) tas leels strehkis no Kreemu Keisera walsts, kas, kâ jau fazzichts, wiffu seemeta puffi no Ahsijas semmes pahraemim un to wahrdu Sibberiju neff. Schê eefschâ dauds un daschfahrtingas tautas, kas wiffas muhsu Keiseram padohstas irr. 2) leels gabbals no Turku Keisera walsts, jo Turku Keiseram eefsch Eiropas lohti dauds ne peederr, jebfchu winfch pats tur dsihwo. 3) Ta Arabberu walsts; 4) ta Perseru walsts; 5) ta Sihneseru, Tartaru un Indijahneru walsts un wehl dauds tahdas, starp furrahm arridsan wezzôs laifôs ta Juhdu walsts bija, kas taggad Turkeem peederr, un gan drihs pohstâ gull.

Eefsch Ahprikas, furras garums tuhkstofchas un astoundesmits (1080) juhdses, un tas plattums tuhkstofchas un peezdesmits (1050) juhdses leels irr,

atrohnam mehs to Egiptereu walsti, tahs Keiseru walstis: Pezz un Marokko, ir tahs juhra-laupitaju walstis: Algihir, Tuhnis un Trihpolis, furru fuggi apkahrt braufele, zit-as sweschas fuggis uswarreht, aplaupiht, un tohs fuggineekus, un zittus laudis, fas tur eekschā, par wahrgeem taisiht. Ir teem Ollendereem, Englendereem, Portugihseem un Sprantscheem peederr kahdi leeli semmes-strehki schai Ahprikā, bet paschā widdū rohnahs wehl dauds walstis, fo mehs jeb wehl ne ihsti labbi, jeb pawissam ne pasihstam, taveh; ka tahs apraudsiht wehl ne weenam lihds schim pareisi laimejees irr.

Ameerika turr tuhststoschas (1000) juhdses garrumā, bet weetahm ta irr tohti schaura, jebchu ir weetahm atkal lihds seschsimts (600) juhdschim platta. Schinnī pafaules dalkā rohnahs ta leela brihwa walstis, fas fauzahs: tahs trihspazimits fabeedrotas semmes, jo tik dauds few faweenojuschees irr tikkai ap-paksch teefas, fungeem dshwoht un no teem liktees walditees. Wehl irr schinnī pafaules dalkā prett seemeku ta semme, kam wahrds irr: Greenland, us kurrenes tee Eiropeeri, ihpaschi Englenderi, Ollenderi un Dunsti ifgaddus brauz, tahs wissleelakas siwis pafaule, fo wahzeefchi Wallsiwis fauz, tur kaut. Wissi zitti semmes strehki un walstis schinnī Ameerikā, fas arridsan tohti leelas un baggatas irr, peederr teem Eiropeereem, fas tahs uswarrejschi irr, un furrahm tadehl schohs par faween fungeem zee-niht un teem paklausiht buhs. Ta wissleelaka dalka peederr teem Spanereem un Portugihseem, bet ir teem Englendereem, Sprantscheem un wehl zitreem irr deesgan.

Austrahlia, fo arri fauz Sibd-indija, pastahw no brihnum dauds fallahm, leelahm un masahm, no
fur

furrahm ta wiff leelaka tſchettſimts un peeꝛdefimts (450) juhꝛdes platta un prett feſchſimts (600) juhꝛdehm garra irr. Eſchi peeſta paſaules datta un iſh paſchi ta wiſſleelaka falla eefſch taſs, wehl ne fenn irr atraſta, un tiſſkaſ apſahrt apmekleta un pahrluſkota, tadehl mehs no winnas eefſchligas buſſchanas wehl gan driſ ne neeka ne ſinnam. Zilweki tur gan irr, bet kaſhdi tee iſhti irr, kaſhdâ wiſſe tee dſihwo, woi tee gluſchi brihwi laudis un pâlaidneeki, jeb woi teem arridsan fungi un walðitaji, un winnu ſemme eefſch walſtim un pilſſateem eedallita, no wiſſa ta mums wehl ne kaſhda taiſna ſinna. Preeſch kaſhdeem diwidefimts gaddeem irraid tee Engländeri turpat weenu pilſſatu uſtaifſiſuſchi, un tam to wahrdu: Jaſſonsbaſ dewuſchi, tanni paſchâ jau diwi tuſſiſtoſchi un wairaf Engländeri dſihwo, kaſ ar teem ſemmes eedſihwotajeem faderreht mehgina, bet ir daſchdeen kaujaſs.

Taſs trihs pirmaſas paſaules dattas, Eiropa, Aſſiſia, un Aſhrika kluſt ta wezza paſaule dehmeta, bet Ameerika un Aſtrahlija noſauzam mehs taggad to jaumu paſauli, tadehl ka winnas jau no pirmaſjeem laiſeem wiſſeem ſinnamas un paſiſſtamas bijuſſchas, bet Ameerika tiſſkaſ preeſch trihsſimts (300) gaddeem, un Aſtrahlija iſgahjuſchâ gaddu ſimteni ne fenn atraſta tappuſi.

Niedſeet, tâ irr Deewo muſſu paſauli raddiſis un to ſemmes lohdi wiſſapſahrt, lai mehs brauzam tur braukdami, tâ prett rihtu, kâ prett wakkaru, tâ prett deenas wiðdu, kâ prett ſeemeſu ar augliu ſemmi apdahwanajis, un wiſſu ſagahdiſis, kaſ zilweſeem dſihwoht un pahrtiſt waijaga irr, ka labbad arridsan zilweki wiſſur tohp atraſti. Bet

no ta turpliſam wairaf.

Lai

Lai mehš preeefsch Deewa flannamees,
 No ka mehš wiffi zehluschees.
 Winsch irr tahš dabbaš muhschigš Zehwš,
 No ka nahš wiffas pafauls.
 Winsch irr tas spehzigš Radditajš,
 Un wiffu leetu Gahdatajš.
 Gohdš Deewam dohtš!

Sinnaš no fahdeem retteem Dabbaš brihnumeem.

I. No leelahm semmes trihzeſchanahm.

Semmes trihzeſchanas ne gaddahš, lai Deewš irr par to flawehtš! ikgaddus nedš wiffas weetās, bet tiffai retti, un ihpaſchi tannis pafauls ſtuhrōš, fur ugguns wehmeji kalni irr, jeb fur faules karſtums waſſarā leelaſš ne kà pee mums. Tadehl arriđſan pee mums daudš laudis ne ſinna nedš iſhti ſaproht, kaš tad tahdaš irr, un kaſdu leelu nelaimi, kaſdaš neiſſakfoht breeſmigas behdas tahš padarra. To redſeſš, apdohmadami tahš leelaš ſemmes trihzeſchanas, kaš ne fenn notiffuſchaš.

Ta pirmaja no taſhm notiffe Portugiſhu walſti gaddā 1755, pirmā ſalla mehneſcha deenā, žaur ko taš augiſt Rehnina un waldiſchanas piłſatš Liſbone, weens leelš un brangš piłſatš, kaš ſawā rinki apkabrt peežas juhdſes turr, un furrā wairak ne kà 200 tuhſtiſchi žilweki dſiſwo, breeſmigi jebſchu ne wiſſin iſpohlihtš tappe. Prohti no rihta prett maltites laiſu zehlaſš peepeſchi appaſſch ſemmes leelš trohſtniſ un tahda bihjaſama ruhſchana itt kà no ſtipra pehrfona, un ta ſemine appaſſch kaſjahm kaſže drebbeht un ſchurp un turp ſchaubitees. Schahda ſemmes ſchaubiſchana atnahže wehl ohtſrā un treſchā reiſe tiſtohti

fohti un stipri fa nu wiſſi nammi, mahjas, basnizas, tohri un wahrri, fas tai pilſſatâ wiſſi muhreti irr, fuſtejahs, un brihnum dauds no teem pahr pahrin ſagahſahs, ir druppu druppôs ſagruë. Tur flaht pahrplihſe weetahm ta ſemne un atwehre ſawu dibbi ni rik plaſchi, fa dauds nammi ar wiſſu, fas tur eefſchâ, eegahſahs, un tohs wairs redſeht ne warreja. Das wiſſleelafajs pilſſatneeku pulks, fas wiſſi no Kattoſu rizzibas irr, bija patlabban ſawâs basnizâs, jo ſchi neſtunda uſgahje teem paſchôs ſwehſkôs, proht wiſſu ſwehtru deenâ. Dee tahs pirmas frattifchanas, kad jau basnizas ſahje kuſtetees, isbehds wiſſi behdsin no leelas isbailes rik ahtri ahran, fa ſchabdâ trohſſni daudsi tappe ſapſeeti, ſaplehti un ſamihtri. Bet fur nu behgt? Pilſſatâ ne rahdijahs ne kahda glahbſchana, jo wiſſ tappe ſakrattihſt, tad jau ne fur zit tur, bes ween zaur wahrteem ahra us flaijumu. Dats Kehniſch ar ſawejeem, augſti un ſemmi tau dis, wezzi un jauni, leeli un maſi, wihrifti un fees wiſſas, wiſſi tezzeja, wiſſi ſteidſehs weſſelibâ ahran dohtees us laukeem, bet tur atkal ſpaidiſchanas un ſamihſchanas bes galla. Tomehr dauds bij, fas ne warreja wiſſ iſſpruſt, ihpaſchi tee, fas wehl mahjâs bija, un tee tappe tad neſchehliqi no muhru gabbaleem un ſagahſuſchahm ehſahm, daſchi aluſchi noſiſti, daſchi puſſdihiwi ſatreekti, daſchi ir tikkai apklahti un pahrberti. Das dewe nu tahdu leelu waideſchanu, brehſſchenu un kauſſchenu no wiſſahm mallahm, fa ſirds ſahpeja to diirdeht, un tomehr ne weens ne warreja teem paligâ ſfreet, jo ikkats ſawâ paſchâ breeſmibâ puhlejahs, ihpaſchi kad ir wehl leela auſa plohſijahs, un ta juhra, fas tuhliht flaht pee pilſſata rohnahs, un fur ta leela Tajus ſtruum eegahſchahs, arridsan trakkoja, un kâ wirdama ſawus wilauſ pahr wiſſu
pils

pilsfatu un to semmi apkahrt pagrmetre un tā brees-
 mīgi pahrpluhde, ka laudim tikpat nelaimes no uh-
 dens, kā no semmes trihzeſchanas jazeefch bija, un
 kad pee ta wiſſa tas ugguns, kas maltites dehl kuf-
 nās bija, wiſſas no kohka taiſſitas leetas, kā durmis
 galbus, frehſtus, lohguſ, ſijas ſagrahbe un eededſi-
 naja, kapeh; tad ugguns leeſinas un duhmi wiſſur
 rahdijahs, un tapat plohſijahs. Uk! kas gan eefpeh-
 wiſſas tahs behdas un nelaimibas, kas tohs ſchehlo-
 jamus lautiņus tobrihd tur mohzija, pareiſi aprak-
 ſtiht? tahs bija teeſcham ne iſſakkoht leelas. Dauds,
 dauds, pee 15 tuhſtoſcheem dabbuta tur us to wiſſ-
 breeſmigu wiſſi ſawu nahwi. Ohſtā un uppe ſagruh-
 dahs tee kuggi, kas tur bija, kohpā juhras trakkumā
 dehl un ſadauſahs puſcham, no kurreem tad daudsi
 ar wiſſeem zilweſeem nogrimne; pilsfatā tappe, kā
 jau minnehts, paſaul dauds kauſchu eegahſti eefch
 tahm leelahm bedrehm dibbinā, ko ta pahrfchelta
 ſemme bija atplehfuſi, ar wiſſahm mahjahm, man-
 tahm un lohpeem; daudsi tappe nomaitati un weenā
 azzumirſli nonahweti no ſagahſuſcheem muhreem, un
 tee bija wehl laimigi; jo dauds gitti tappe tikkai no muh-
 ru druppeem ſaſpeesti, ka tee ar ſatreektahm kahjahm
 jeb rohkahm, ir daſchi ar ſatreektu meefas puſſdaktu,
 tahs wiſſleelafas ſahpes zeefdami, ne warreja nedſ dſih-
 wohr nedſ tuhliht mirt, un teem, kas wehl weſſeli ap-
 pakſch gruēſcheem pahrberti gulleja, teem bij tomehr jeb
 noſlahpt, jeb baddā nonihkt, tadehl ka winai ne ſpehja
 iſglahbtees un pee gaiſmas nahkt. Wiſſi gitti, kas
 klaijumā ahran pilsfatā bija, ſfraideleja weenās bai-
 lēs apkahrt ne ſinnadami, fur un kahdā faktā drohſchi
 palikt, jo ta ſemmestrihzeſchana plohſijahs ne ween
 pilsfatā, ak ne, ir wiſſapkhrt zaur wiſſu Portugiſu
 walſti un pee winas ſaimineem, teem Spanereem,
 fur

tur 'arridsan dauds pilsfati fafrattiti, un ja ne gluschi ispohtiti, tomehr tohti maitati tappe; ir gan drihs zaur wissu Eiropu warreja fcho trihzeschanu manniht, fautschu jo tahtaki, jo masaki. Ka labbad ir fchee isglahtti laudis nelaimigi gan raddahs, un daschi famas behdas nihzin nonihke, tur flahst bes zerribas apraudadami, zits famu tehru jeb mahsti, zits famus behrnus, zits atkal famu wihru jeb feemu, zits famu brahli jeb mahsi, jeb bruhsti, jeb bruhdganu, un wissi reise famu pasudduschu mahjokli, mantu un labkleschanu.

La ohtra leela semmes trihzeschana notikke gadda 1783, peektâ swetschu mehnescha deenâ Neapotu Rehuina walsti, un ta bija wehl wairak breefmiga un behdu pilna, ne ka wiina. Zaur to prohti gahje pohsta ne tikkai weens pats pilsfats, bet wairak ne ka fimts pilsfati leeli un masi, kas wissi eeksch feschahm jeb septinahm minuhrehm gluschi isdeldeti un ka no zilweku azzim norauti isgaife, jo leels semmesstrehkis ar wisseem pilsfateem, zilwekeem, lohpeem, mescheem un falneem nogrimme dibbinâ un tappe no juhkas ta pagallam aprihts, ka taggad wairs manniht ne warr, ka tur jebkahdâ laika faufa semme irr bijusi. Dee ta tappe wehl trihsfimts (300) zitti pilsfati, fahdschas un muischas breefmigi maitati un druppu druppôs fafrattiti, zaur fo tad ne ween 40 tuhkstoschi zilweki un wairak famu breefmigu nahwi atradde, bet ir wehl dauds fimts tuhkstoschi, kas tai nahwei gan bij isprukfuschy un ar mohkahm glahbuschees, tomehr tai wissleelaka nelaimê raudaja un waideja, ir daudsi nihzin isnihke. Jo jebfchu gan ne wissa semme no juhkas wilneem apklahta ne bija, tad tomehr wissapfahrt ne bija ne weens pilsfats, ne weena muischa, ne weena mahjas weeta ta weffela palikkusi, ka zilweki tur drohschi war,

warreja dſihwoht. Daudſ kalni arridsan bija ſemmē gahſufchees, un daſchi gahſchoht taſs uppes tā pilde juſchi un aiſdambejuſchi, ka ſchahs ne warreja tez zehť un wiannu uhdens rahr pahrin iſpluhde, zaur ko tad daudſ ſemmes ſtrehki tapat iſpoſtititi kluā. Gan drihſ wiſſ barribas padohms bija maitahrs un fur wehl labbiba raddahs, tur tomehr ne warreja malt nedſ maiſes zert, jo ne weena ſuomalla ne ſtahs weja weffela. Wiſſ bija poſtihts un nihzinahs un tee nabbaqi laudis waſajahs ká paſchā tuſſneſi apſ fahrt. Tadehl nomirre arridsan paſaul daudſ baddā, un daudſ nonihke zaur ſlim:nibahm, kamehr beidsiht wiannu kehninh, un wehl zitti baggati funqi no ſchehliqas firds winncem paliqā nahze, un teem gat tarwu maiſi, galku, putru un zittu barribu, ir krekluſ, ſwahrfuſ, kurlpuſ un kaſ wehl waijadſeja, mihligi pahrfuhtija, ka tee tomehr pamahrim glab batees un ſawu dſihwibu glahbt paſpehja.

Ir ne fenn preeſſch kahdeem gaddeem notifke taſs da parti breeſniga ſemmes trihzeſchana tai jaunā paſfaules dallā, ko ſauz Ameeriku, fur weena leela walſts, Kwiſbro wahrđā, ar wiſſeem kalneem, pilſfateem, ſahdſchahm, zilwekeem un lohpeem tik ne weenā paſchā azzumirkli tā neſchehligi ſagahſahs, un pehz no juheas wilneem tā glufchi pahrmemta un aprihta tappuſi, ka gan drihſ ir ne weens weenigais ne warreja glahbtees, un turpat taqqadiht tikkai tihrs uhdens redſams irr. Papreeſſchu ſtahweja wiſſa ſchi walſts un ihpaſchi winnas waldifchanas pileſats, ko arridsan Kwiſbro noſauze, tikkai us augſteem kalneem, kadehl tur tahda ſawada buhſchana bija, ka tur ne kahda pahrmihſchana no ſeemas un waſſaras ne bij nomannama, bēt tikkai ar weenu ween paſtahwigs pawaſſaras laiks ne wiſſin karſts. Dee ta bija
tur

turpat teem eedsihwotajeem schahdas gruhstibas un daschdeen arridsan behdas jazeesch, fa ifdeenas no rihta skaidrs, rahms un labs laifs bija, bet pehz malcites ap pulkstia diwi allasch breefmiqs pehrkons zehlahs, kas tad kahdas stundas plohsijahs, un ne retti ar masahm semmes trihzeeschyanahm saweenohs weerahm skahdes un nelaines gan darrija. Schahs ifdeenischkas behdas un bailibas ne nahze teem, kas sinn, fa ween no teem sehraimeem, sapuiisheem un spittaligeem twaiskeem, ar ko wissi kalni apfahrt zaur zaurim eekschâ pildiri bija, un kas beidscht eedeg, guschees to semmi ispohtija un wissai nonihzinaja.

Kad auka greech, ar krussu pehrkons duhz,
 Kad kalni ugguns wemj, jeb uhdenâ pluhdi ruh,
 Kad semme trih un wissa dabba raud,
 Jeb zitta sohdiha no Deewa pohtu draud;
 To dohmaht ween, tu grehzneeks pabihstees
 No launa zelta ahtri nogreesees.

Pasakka.

Gahrnis un wehsis.

Lohti isfalzis gahrnis liddinajahs weenreis wirs kahdu siwju pilnu dihtu, un redsedams wissas siwis bailigi no winna behgam un dibbinâ flehpyamees, ta fa tam wissa zerriha isfudde, faut kahdu no tahm fakert un ehst dabbut, eedohmajahs winsch tahs paschas ar wiltu peekrahpt un sahze mihligi ar tahm runnaht, fazzidams: no firds mihlotas mahsinas! kam juhs no mannim behdsat, itt fa no affinskahriga waidneeka? es nahku jau pee jums, fa labs draugs, par juhfu nelaimi apschelodamees un mihligi mekledams juhs isglahbt. Klauseitees tikai: Waffar nahze Kreewi pee juhfu kunga siwis pirkt, un sohlija
 des,

definites dahlderus, ja winſch teem gribbetu laut, peežas reises ſchinnē dihtē ſweijoht, un kungs lahwe teem to. To dſirdejis eefchehlojahs mannim ta firds juhfū dehl, jo es ſinnu, ka ſchee ſweineeki nu juhs wiſſus iſſweijohs, nokaus un pahrdohs. Bet teefas jeet paſchi, neggi es buhfchu gudri gan iſdohmajis, juhs iſglaht? Diedſeet, ne taht no ſcheijones irr leels un dſiſch eſars, turp gribbu es juhs wiſſus zittu pakkaſ zittu aiſneſt, jo mans deggons leels un es pats ſtiprs gan to darriht. Woi tas nau labs padohms? Zeefſham tohti labs un no mums wiſſeem augſti telzams irr tawſ firdsſchehligs padohms, at bildeja tam weens wezzigs, leels un gudrs wehſis, ka ſcho blehdneeku jau paſinne, un mehginaja wilt neekam ar wiltu maſſaht; mehs ne warram gan tewim pateiſt, bet ne kawejees arridsan tawu ſchehlaſtibū zaur darbeem parahdiht. un ſteidſees man wiſſ papreefſchu us to laimes eſari aiſneſt. Schohs wahrduſ dſirdedams uſplehſe tuhdal gahrnis ſawu deggoni, tohti preezigs ſawā firdi, ka ſchi blehnuſ ſkohtla tam tiſ pareiſi iſdemahs, un darbojahs to wehſi uſnemt, bet ſchis ſagrahbe tſchakli ta gahrna mehli ar ſawu leelu preefſch-ſahju, un ſatneebe to tā, ka gahrnam wiſſas luſtes iſgaiſe to aiſweſt, un wiſſnam bija ar ſaunu un aſſinaimu mehli jaſſreen noht.

Ne tizzi mihtſtahm mehlehū. Daſch blehdis rohnahs, gribbedams jeb no tewim ko iſplehſt, jeb uſ ſaunu un nelaimi tew peewilt. Sargees no tahda, un ja tu prohti wiſſnu apſaunent, tad jau labſ baki.

Zitta Paſakka.

Abbolu kohlſ un wiſſna draugi.

Diſch un kups abbolu kohlſ pilns ar eenahkuſ ſcheem,

fcheem, leeleem, fohfcheem un gahrdeem ahboteem tappe ifdeenas mihligi apmeklehts gan no pascha fun- ga un gaspaschas, gan arridsan no jaunfungeem un preileinehm, un no wiffas muifchas faimes, ir zetta- laudis ne turreja par fauna-leetu nakts laifâ schohgu pahrfahpt un winnu apraudsiht. Zif dauds draugus redsedams tappe nu tas ahbotu fohfs fawâ firdi lepns un fahje zittus dahrsa fohfus apfmeet un fmahdeht, fazzidams: Man irr schehl par jums nabbadsineem, fa jums tâ weentuleem jastahw. Redseet, zeek man draugu, fâ wiffa pafaule man glaude un gohda! un juhs paleezeet, deemschehl! no wiffeem atstahiti, ne weens weenigais juhs ne apmekle. Ko buhs darriht, dohmaja tee zitti fohfi, un zeete fluffu. Bet ne zif ilgi tad redseja ir schis fohfs few gluschi atstahitu, jo fad winna ahboti jau pamafihitim wiffi noplufkti rah- dijahs, tad palikke zits pehz zittu no winna farfteen draugeem noht, un beidsiht ne weens winnu wairs ne usluhfoja. Dahrsneeks ween ne opnikke to wehl zee- niht, to apfohpdam, faufus farrus no ta nokappa- dams, tohs niknus fuhkus no winna mifes nodrahs- dams un par to gahdadams, fa tas ne nonihktu.

Ir tewim buhs leels draugu pulks, kamehr tew padohma gan, tohs gahrbi apmeeloht; bet tas tikfat taws labbakajs draugs, fas ir nabbadsibâ tewi ne atstahj un allasch pateefi par tawu labbumu gahda.

Wehl zitta pasakka.

Ehselis un zuhka.

Moostummis ehselis fatikke us zellu weenai zuhkai, un lihgfins kaut fahdam weenreis fawas firds behdas isfuhdseht, usbildeja winfch to zuhku fazzidams: Af mahfir, fâ grubti man ja nopufschahs tahs netaif-
ni

nibas dehl, ar fo zilweki man nizzina un apfmeij. Gan es ne apnihkstu preefsch winneem fuhri un gruhtri strahdaht, es neffu un neffu tad labbibu, tad dahrsa augtus, tad audektu un wiffadas schahdas tahdas smaggas leetas, un turklaht wehl daudsfreis paschu kalpu jeb kalponi, kas us mannin ka us sirgu jahdele; un par to wiffu irr man ar to wiff sliftaku barribu par labbu janemm, un kuhleni ifdeenas jazzeefch. Bet tas wiff man ne reebj tik dauds, ka tas jauns, fo mehds ar ween schee nepateizigi zilweki man darriht, jo kad tee jeb kahdu no saweem flinkeem brahteem isfunniht gribb, tad fakka tee allasch us to: tu effi ihsts ehfelis! Zeefcham to pazeestees wairs ne warru. Zuhka atbildeja: fo warr darriht brahliht! waijag jau pazeestees; woi tad mans listens labbaks? Manni schee zilweki gan apfohpj, gan barro, jo man na galla un mans spekkis teem gahrdis smette, un to mehr, -kad tee weenu no saweem brahteem gribb isfunniht, tad lamina tee to par zuhku. Bet fluss braht! mehds paschi par to wainigi, jo tu effi brihnum glehws un kuhtrs, un mannam prahtam tiht, fuhdods un dublods wahrteetes. Bet sanemfimees zeefchi, tu braht, atmett sawu flinkumu, un es atstahschu no schahs deenas sawu neschkishibu, tad jau zilweki muhs wairs ne smahdehs, bet tik pat gohdahs ka zittus lohpus.

Mihlee semneeki! daschubahn jums gan ne patifs, kad fungi sawus nerahtnus behrnus islammadami fakka: kaunees, tu jau effi ihsts bauris! Bet kas par to wainigs? juhs paschi, winni to teefcham ne darritu, kad tik dauds juhfu starpa ne buhtu, kas ne mas nei gohdu, nei kaunu proht, wiffur fur tee rahdahs, paktatu ne walda, itt ta fesski smirdami, punki eefsch peedurkneem noflauka, un wehl zaur dauds zitteem tahdeem nerahtnumeem few paschus aplam negohda un smeekla leef.

To mihlta usminneschana, kas lappâ 22 rohnamas.

1. Wehsis.	4. Kappu = razzeis.
2. Deena un nahts.	5. Ledduß.
3. Eyna.	6. Zimdu pahris.
7. Wahrsda.	

Jannas Mihlta.

- 1) Reij kâ suns, blauj kâ wehrsîs, dseed kâ lagsdigalla un runna wiffas wallodas; tomehr brehtis irr bes muttes, mehditajs bes launas sirds.
- 2) Masas tahs mahjas, schauras tahs durwis, fur isleen manni behrnini, kas januppeedsimmuschi, kâ patihf, saldi, ruhkti, daschadi. Kaut muhscham tee neredfami, tomehr tee fajauz daudschart wiffu pasauli.
- 3) Tufsch — af, kâ gruhts! pilns — reds, kâ weegls.
- 4) Nestaisst, kuhtrîs un ihgnis buhdams darru es man un zitteem gan fuhru nastu, tomehr wiffi man wehle un zeenâ turr.
- 5) Peezi schtehpî tawâs rohks kaujahs, farrojahs. Seewistâs bes leelas mohks ar teem darbojahs. Jo schee schtehpî kustesees, jo tawâs puhriensch pee-nemsees.
- 6) Zeels namâs ar plascheem wahrteem, kam pulks irr lohdsinu; schis blehdis kah-tu kahrtam eet mefleht weefinu. Kas nelainnê tē fa-eetahs, teem iseeschana ne rohnahs.
- 7) Wessels un falsch kohziensch buhdams ne dohnu es tew ne kahduß auglus, bet ja tomehr tu tahduß eekahro, tad steidsees, man gluschî samaitaht.

Stahsti.

III. No weena gohdiga puifcha.

Weens kungs, kas sawâ muischâ ne taht no Zelgawas ap laufkeem staiqaja, raudsiht arrig wiffa sehja pareisi usdihgusi, eeraudsijsa tâ staiqajohrt no tablenes kahdu sehnu us leelzelli, kas widdit zaur winna lauku us pilsfatu wedde, nolihfuschi schurp un turp staiqajam

jam un kaut fahdu leetu tik tohti ne apnīdamu meles jam, ka viņam lūstes usgabje, saklausītees, kas gan viņam notīzīs. Wīnšch steigsehs tadehl to sehnū panahkt, bet tuwakī nahzīs atradde wīnšch to ne ween wehl bes mitteschanas meledamu, bet ir gauschī raudadamū. Kas tew faisch dehlin? eewais zaja tuhliht no schehligas fīrds tas kungs to puīsi, un ko tu tur mekle tik behdigi? Ak mīhlajs kungs, atbildeja schis, lai Deewos apschehlojahs! man manna nauda īsfudde, un es ne warru to atrast. Kahdu naudu? wai zaja tas kungs no jauna. — Ak, ta nauda, par ko man bij plahsteres japehrk. — Kam tew plahsteres waijaga? — Man ta gan ne waijaga, bet mannam nēlaimigam tehnam, deemschehl! tohti waijaga, un wīnšch man fawu pehdigu naudinū eedes wis, lai es pilsfata viņam to pehrku. — Kas tad tawam tehnam faisch? un kas tas tahds irraid? — Ak, mīhlajs kungs, kad juhs mannu tehnu pasihstut, tahdu pahē wissu pasauli ne atraddihs; wīnšch irrlabs, mīhlīgs un rahms, bet ir šīpri nabbags un wahjsh; zītkahrt irr tas saldats bijis, un karrā leelu wahē pē zīfšas dabbusis, ar ko wīnšch lihds scho balstu deenu wehl puhlejahs flibbodams, un kadehl wīnšch daudfreis ne warr strahdaht nedš maīsi pelniht, kā deemschehl! tas taggad irr. Ak es nabbadsīnsh! kur es nu viņam to plahsteri nēmschu, kas mehds tam magēniht palihdseht! — Zeek tad naudas tew bija? — Ak zeenīgs tehws, brīhnum dauds, diwi pimveri. — Ne raud dehlin, fazzija tas kungs pasmeedamees un fawu makku iswīlkdams, schē tew diwi pimveri, tezz nu, un pehrz fawam tehnam plahsteri. Kahds preeks! gawīledams butfchoja tas puīsis ta kunga swahrkus, un lehkdams fleegdams ffrehje tas us pilsfatu prohjam. Bet ne tahē ffrehjis

at

atgreeschahs tas ahtri fà trafs pah'r rudsu rudseem
 freedams un brehfdams: pagaideet, pagaideet jelle,
 zeenigs funks, pagaideet drufzin! Ko tu nu atkal
 gribbi, atbildeja tas funks padusmigs, woi jau at-
 kal nauda isgaifusi? Ne, schehligs tehws, fazzija
 tas puifis, es esmu sawu paschu naudu atraddis, ta
 bija fabbatâ apflehpusees; schè nu jums juhfu nauda
 atpaffat. Rahds tu mulkis, atbildeja tas funks,
 kam tu ne paturri ir mannu naudu, es tew to jau es-
 mu schtinkojis? Ne, mihlais funks, tas buhtu
 fauna leeta, fazzija tas puifis, juhs man to schtin-
 kojat, kad manna pascha nauda nohst bija, bet nu,
 kad es to atkal rohka atdabbujis, tad juhfu nauda
 man wairs ne peederr. — Bet es tew atkal to
 schtinkoju. — Ne, funks schehligais, ne nemmeet
 par faunu, es pateizu par juhfu labbu firdi, bet at-
 nemmeet luhdsams to naudu, es ne esmu ne kahds
 deedelneeks, un mans tehws mahza allaschin, fa
 fauns effoht ubbagos eet, jo deedelneeki effoschi dauds
 fahrt safohdiri deenas sagli un neganti blehschi, bet
 gohdigam zilwekam peenahfoht strahdayt un ar gohdu
 sawu paschu nopelnitu maisi ehst. Tabapeh3 es ne
 kahdu naudu wolti ne nemschu, bet leelaks tappis tif-
 kuschi strahdaschu, few un sawu tehwu gohdam us-
 turreht. Tahdas dohmas no ta senka dsirdoht brih-
 nojahs tas funks tohti un waizaja: fur dsihwo taws
 tehws? winsch newarr fliftaks buht pah'r tewim. —
 Winsch dsihwo, atbildeja tas gohdigs puifis, schè ne
 tahli, lauka, Dehtera pirti. labbi mans dehls, faz-
 zija nu tas funks, tohs diwi pimwerus es tew jau
 weenreis esmu schtinkojis, un schtinkoju tohs tew no
 jauna ne ta, fa ubbagam, bet fa labbam behrnam,
 un schè tew wehl dahlderis, to dohdu es tawam teh-
 wam, ness to wiannam, un lai winsch us mannu wes-

felibu nodferrahs. Gan leedsahs wehl tas puišis to naudu nemt, bet no ta funga miħligi peespeests gahje tas beidsiht preegiš noħst us pilsfatu preefšch fawa tehwa plahsteri pirkt. Bet tas funks mahjās pahrs nahjis weħstija fawai gafpaschai, kas winnam notizis, un abbi diwi brauze prett waffaru us ta laukas. Deħtera fehru, winna nabbagu un flimnu peedsihwoztaju apmekleht, ko winni tad gultā atradde it tukfchu un wišfleelaka nabbadšibā dšihwojam, bet wehl pilnu no preeka pahrt to leelu dahwanu, ko tas puišis tam bija pahrneffis. Tas flinneeks nu gribbeja dauds pateikt, bet tas funks to apšluffinaja fajjidams: Juhs effat goħdigs žilweks un juħfu deħls ta at, tas dehl ne buhs jums wairs truħfumā waideht, par to es gahdaschu. Un tukliht nehme winfch to, un to puiši pee fewim muišchā, liffe to tehwa žaur prahtigu aħrtu pilnam dšeedinahrt, peħz ka winfch to par fawu muišchas fungu eezehle, bet to goħdigu deħlu fuħtija winfch škoħlā, fur tas dauds labbas leetas mahzijahs, un usaudsis freetns, labs un ustizžams wiħrs tappe.

IV No newainigi pasuddinata šohpmanna.

Weens goħdigs žilweks, Žehkabs Marši wahrđā, kas ar wišfeem fawejeem no fawas tehwa semmes, fur winfch tizzibas dehl lohti maijahts tappe, isgahjis un Englanderu walši padewees bija, dšihwoja tur, ka šohpmannis, daschadas prežžes peħrfoht un pahrdoh, doht, deewabiħjigi, taišni un meerigi gan, ka ne weens winnam ne kaħdu wiltu ne warreja parahdiht, un wišfi, kas winnu pašinne, to par goħdigu šohpmanni turreja. Bet tomehr gaddijahs daschdeen, ka tas fahje teem laudim, no furreem winfch ko pirke, fliktu un wiltigu naudu doht, un kad winfch par fawu prežži no žitteem naudu bija dabbutis, to winneem

neem pehz fahdu laifu atkal ardoht un zittu praffiht, fchehlodamees tee effofchi tam leeku un wiltigu naudu par taifnu fleppeni eebahfufchi, jebfchu tas teef ne bija. Zaur to fudde winnam jo deenas jo wairaf ta labba flawa un zilweku uftrizziba, un dafch fahze jau faunu no winna dohmaht, un andelejoht ar winnu apdohmigi fargatees. Tahdâ neflawâ pee dascha buhdams pahrdewe winfch weenreis weenam fungam fahdu dahrgu prezzî, par fo fchis winnam aftondefmits felta gabbalus (Gihnees, fas lihds peezus dahl derus wehrti irr) maffaja. Scho naudu pahrluhfoja un nofwehre nu abbi it ar apdohmu gabbalu pehz gabbalu, un fungs pats galwoja turklaht, wiff labbu un taifnu naudu effam. Bet tomehr pehz fahdahm deenahm ufme fleja tas fohpmannis to pafchu fungu, winnam pahrmefdams, fa winfch to talfchu ar fliftu naudu peekrahpis, un praffija zittu. Tas fungs leedsahs to darrijis, bet fchis parahdija tam fefchas gihnees, fo ne weens par wiltigeem ne warreja no leegt, un pafahweja us to, Deewu minnedams, fa winfch tohs no funga dabbutus aftondefmits gihnees ruhliht ihpafchi un labbi paglabbajis, un ar pirkftu wairs ne aiskahris bija. Tê nu zehlahs leela ftrihdeschana, fas zaur to ween beidsahs, fa fungs to fohpmanni preefch teefas fungeem wedde, par winna besfaunibu un wiltibu fuhdsedams. Bet tas fohpmannis apfwehreja preefch teefas, fchohs fefchus felta gabbalus ftarp to naudu, fo tas fungs tam bija dewis pateefi atraddis, tadehl waijadseja tam fungam to leeku naudu atnemt, un taifnu atkal weetâ doht. Par to apfkaitis, un to fohpmannu ne ween par negantu wiltneeku, bet arridfan par netaifnu fwehre taju turredams, ne paliffe tas fungs meerâ, bet wiffur klaufchinajis, un no zitteem iedsirdejis, fa fchis

fohpmannis jau ne pirnu reisi laudim ar wiltigu naudu libbeles darrijis effus, apfuhdseja winsch to ohtru reisi preefsch teefas fa wiltus naudas kalleju, jeb tomehr beedru un labbu draugu tahdu blehschu, fas to leefu naudu starp laudim isdohdohht un iskaisfoht. Ea nu bija jau nahwiga apfuhdsefchana, un teefas fungi likke to fohpmanni tuhliht zeetumâ bahit, un fuhrtija us winna mahjahm, wiffas schkirstas, skappes un lahdtites turpat zaurmekleht, fur tad winni arridsan wehl wairaf wiltigas naudas un turksaht dauds tahdu eerohtschu atradde, fas pee tahda blehschu ammata wajaga. Ee nu bij redsams un prett wiffahm isruunahm pee gaifmas, fa winsch pats tas meisteris. Ganna winsch leedsahs zeergalwigi, bet par welti, jo fas launadarritajam tizzehs, un fursch launadarritajs arridsan isteiks tuhliht pateefibu. Eadehl tappe winsch mohzihts un fpihdsinahs un beidssoht pee nahwes strahpes pasuddinahs, bet tatschu atkal zeetumâ wefts, lai us faru nahwi fataifahs. Pa tam starpam gaddijahs no nejaufschu, fa weens zilweks, fas lihds schim dauds ne nomannihts, ap lam ar sirgu jahjoht pee semmes gahsahs un faklu lause. Winna grubta buhdama feewa fatruhksahs par scho ahtru un nelaimigu nahwi fawa wihra tik tohti, fa winna wrenu nelaifu un nedsihwu behrnu us weeru isdsemdeja, un patti pee paschas nahwes apfirge. Us mirschanas gultu, fur tai ne kahda dsihwibas zerriba wairs ne bija, gulledama, likke ta to gaspaschu ta pasuddinata fohpmanna pee fewim aizinaht, un stahstija tai ar wahju balfi fazzidama: Zuhfu wihrs ne irr ne mas tahs leefas naudas kallejs, bet mans nelainigs wihrs un wehl trihs zitti irraid fchee grehzineeki, no kurreem weens pee jums par fullaini dsihwo. Schim irr saglu atflehgas no wif fahm

faḥm juḥḥa funḡa ḥapreḥm un laḥdeḥm, no furren
wīnſch weenumehr to laḥḥu naudu iſneḥmīs, un wīl-
riḡu, fo tee taiſijufchi biḡ, atkaſ eeliḡḡīs irr; un taſ
paſ irr arridſan ſawuſ ſalleja reetſchuſ juḥḥu funḡa
ſchſirſtā eebaḥſīs, tik fo wīnſch dſirdeḡīs, fa juḥḥu
funḡs apſuḥdſeḥtſ tappīs. Taſ biḡ man juḡs jateiḡ
pirḡs eſ mīrſtu, fa eſ weḥl taḥſ newainiḡaſ affiniſ
glahbt, un ar jo weeglafu ſirdi nomirt warretu. Un
to ſajziḡuſ iſlaide ta ſawu dweḥſeli. Mo leela ſirdſ
preeka garwiledama ḥreḥje nu ta ſohpmaḡna aḡſaſ
ſcha uſ teefas fungeem un teiḡe teem to; un ſchee ne
ſawedameeſ likke toḥſ pateefuſ launadarritajuſ
grahbt, faſ arridſan ne warreja leegteeſ un ſawu
nopenitū alḡu dabbuja. Bet taſ beſwainiḡi pee
nahweſ paſuddinaḥtſ ſohpmanḡiſ tappe ne ween no
zeetuma iſlaiḡtſ, bet ir ar goḥdu un ſlawu wiſſeem
kā newainiḡs un taiſnſ wiḥrſ iſſluddinaḥtſ un dab-
buja weḥl preekſch ſawahm paḥrzeetahm moḥſahm
laḥḥu goḥda maſſu, un turflaḥt no ſchahſ deenas to
uſtiḡḡibu un miḥleſtibū wiſſu to-ḡilweſu, ſam meen
no wiḡna nelaiḡeſ ſinna notikke.

Lainiḡs. faſ preekſch Deewa waiga
Allaſch taiſnā kaḥrtā miḥt;
Medſ uſ greḥfu = zelleem ſtaiga,
Medſ ir wiltneefeeem peeſriḥt.
Tam irr Deewſ par paligu
Un par ſtipru glahbeju,
Kaḥ wīnſch behdāſ nahſ jekkaḥdāſ,
Ir kaḥ patti nahwe kaḥdahſ.

**Pirmaiſ peeſceekumſ pee ſinnaſ no muḥſu
paſauleſ un wiḡnaſ cedſiḥwotajeem.**

Meḥſ jau ſinnam, to ſauſu ſemmi no muḥſu pa-
ſauleſ loḥdeſ eekſch peeḡahm leelahm daḥlahm eedalli-
tu

tu tohpam, ko nofauz: Eiropu, Ahſiju, Ahpriku, Ameeriku un Auſtrahlju. Katrai no ſchahm paſaus les dalkahm nu ir ſawada buhfchana un daſchadiba, tã pee jilwekeem, kã pee lohpeem un ſwehreem, pee ſemmes augteem un eekſch gaiſa-buhfchanas, kas peeminneſchanai wehrtã. Tur jau tee gads kahrti un laiſi, pawaffara, waffara, ruddens un ſeema dauds zittadi ne kã pee mums, nedſ us tahdu wiſſi mainahs, kã pee mums eekſch Eiropas dalkas. Par widdu eekſch Ameerikas, tã kã Ahſijã tai gallã, fur faule laudim taiſni pahſ galwu ſpihd, un it ihpaſchi Ahprikã zauru gaddu waffara ween irraid, tapeh; tur arridsan iſgads pa diwi reiſehm ſehj, un diwireiſ augtus ſanemm; tẽ kohki par gaddu diwireiſ ſeed un augtus neſſ, ir pee zitteem weenumehr tã ſeedus kã augtus, zittus ſaltus, zittus eenahſuſchus atraſt warr. Turklaht faules karſtums pahſleeku leels, kã ſniſſſchu ſlaijumõs, un fur beesi meſchi ne rohnahs, ne jilweſi ne lohpi zittadi kã waffarã un pee nakts ſtaigahſ un ſawas waijadſibas padarriht warr. Mo ſalna, leddus un ſneega laudis tur ne ko ne nojehds, jo wiſſa wiſſu ſeema irr tikſai leetus, kas kahdas iſchetras neddetas paſtahwigs rahdahs. Deenas un nakts gan drihſ zauru gaddu weenadã garrumã, un faule paſchu debbes wirsgallu ſneeds.

Bet prett ſeemeka wiſſwairak Ahſijas un Ameeri; kas dalkã gan drihſ zauru gaddu ſeema ween, un tas ſaltums tik leels un paſtahwigs, ka weetahm paſchã waffarã ta ſemme ne ohleſſcha-dſikumã ne atkuhſt, un nei labbiba, nei augligi kohki ne warr augt, kad dauds, kahdi krumi, ohgas, ſahles un ſuhni. Tur deenas un nakts ſtarpums lohti leels; jo tahlak prett ſeemeka, jo waffaras deenas garras un nakts iſſas, ſeemã atkal nakts jo garras un deenas iſſas. Wehl aug:

augſchak, fur tif fo zilweki warr dſihwoht, waſſarâ faule ne maſ ne noreete, nedſ ſeema faule lezz. Schinnis garrâs naktis tatſchu tee ſeemeta:ugguni, jeb baigi un murgi, fâ latweeſchi to ſauz, lihds ar to ſneegu tif dauds gaifchumu dohd, fâ pa nakti braukt un ſawas leetas apkoht warr. Waſchâ juhraſ widdn, ihpaſchi fur faule jau augſtaki ſahp, roh, nahs atkal ſchurp un turp daſchas fallas, fur ar wee, nu gaifs itt fâ pawaffarâ ne parleeku karſts, nedſ parleeku ſalts.

Woi tad nu brihnums, fâ tahda leela ſiltuma un aukſtuma ſawadiba, un tahds leels deenas un nakts ihfums jeb garrums arridsan pee zilwekeem, lohpeem un wiſſeem ſemmes augteem ſawadu buhſchanu katra ſemmê padarra?

Tee zilweki ſeemeta augſchgallâ, tif labb Eiro, paſ, fâ Ahſijas, un Ameerikas:daſâ, ſas Lappi, Samojeddi un Eſtimohs ſaukti tohp, augumâ ta fâ ſakruppuſchi leekahs un irr wahrguti eekſch ſawas dſihwes, no ſweijes un meddiſchanas ween gan gruhſti pahrtikdami. No mahjas/lohpeem winneem taſ wee, nigs ſeemeta:breedis irraid, ſas winneem pee wiſ, ſahm leetahm geldigs, bet dauds maſaks par muhſu breeſcheem. Balti ſuhui, fo tee appakſch ſneega proht iſkappaht, irr winnu ehdeens. Tahdu breeſchu teem lappeem un ſeemeta:tautahm leeli pulſi irraid, ſas bes kohpſchanas un ganniſchanas ſawâ waſâ ap, ſahrt ſtaiga, un fo pee ſawadahm ſihmehm iſſchirti tohp. Tee lappi ar winneem tohti knaſchi kammanâs brauz, ehd winnu gallas, dſere winnu peenu un affi, nis, gehrbjahs ar winnu ahdahm, no winnu fauleem tee taiſahs karrotus un addatas, un no winnu dſih, ſlehſm deegus un grohſchus. Schis lohps irr win, neem ta wiſſleelaka un gan drihſ ta weeniga dahwana, ſas

kas winneem no Deewa dohra. Lufschī no zittahm mantahm un waijadšibahm tee appakšch breeſchu kaſchoku plifki ſtaiga. Pa to iſfu waſſaras ſaiku tee buhdiņās, bet pa wiſſu garu ſeemu tee eekſch bez drehm appakſch ſemmes dšihwo, un no ſneega, kaſtur lihdſ diwi aſſahm augſti friht, aprākti kluhtu, ja taſ ne no ta ſiltuma un duhmeem ar weenu ne iſkuſtu, kaſ zaur to zaurumu, zālr ko tee eekahpj un iſkahpj, uſ auakſchu dohdahs. Tarſchu daſchā rihtā teem leelſ puhliſch, kad kahdā nakri ſneegs pahrlēeku ſadihts, ahra iſkluht. Pilſſati tur nau ne buht, kā katri to warr nopraſt. Tai lappu ſemmē kaſ Swree dreem peederr, pa 10 jeb 15 juhdeſhim wehl kahdas baſnižas rohnahs; zitti lappi, wiſſwairak tee Samojeddi un Eſtimohs dšihwo kā jau pagani bez Deewa atſiſchanaſ un rižžibaſ, kā tee lohpi. Rā ſchehlojami ſchee laudis! kā laimīgi mehs prett winneem! un kā lohti mums Deewain japateiz, kā winſch muhs wehſā maiſes ſemmē ližžis peedšimt.

Winuōs ſemmes ſtuhroſ tur pretti, kur karſtums ne iſzeekhamſ, prohti appakſchajā Ahijā, un pa wiſſu Ahpriku tee zihwekt it kā no zittas ſlakkaſ, labbi gan augumā, bet melni un melbehri no meekas. Winni tohp Mohri un Neegeri ſaukti, un wiſſeem irr plati un uſ augſchu eekſeeſts deggōns, un uſ galwaſ melni iſhi matti, ſprohgaini kā wilna. Winni gan ſpehtu laimīgi dšihwoht, jo wiſſas waijadšibaſ pilnumā rohnahs: ſelts, ſudrabs, pehrles, deeman-tes (dahrgi ſpoheſchi afmini) ſmekkiigi augli, augligi rihrumi; bet arriđſan leeli ſmilſſchu ſtrehti, wiſſwairak Ahprikaſ daſkā, rohnahs, kur ſauleſ karſtumā kahjaſ warr apſwillinaht, un weetahm zeekahs daſchdeem kahds nahwigs wehiſch, kaſ teem, kaſ kuhdaſ pee ſemmes ne gaſſchahs, ar ſawu eekſchkiigu karſtu-
mu

mu ahtru gallu darra. Zurflacht rohp tee laudis arri-
dsan no dauds neganteem fustoneem, ohdehm un mu-
schahm mehrdeti. Dauds nifni sivehri, no ka ne
warr gan fargatees, lauwas, tihgeri, frofodilles un
brihnum leelas un nahwigas rfschuhffas tur rohnahs
arriidsan. Bes tam fchvee Neegeri heb melni laudis
tohti dumji un elkadeewigi irr, par burijseem un pe-
steteem bailigi, kuhtri, netaisui un laupitaji, un
plifki staigadami, ne kahdi tiffumi nedf freeta eedals
lischana winnu dshwes buhschana pee-teem nau ne
redsama. Gan winneem fehniini un waldneeki irraid,
bet tee kahdi paschi, un ne ka labbaki ne turrahjs.
Winnu pilsfati irr tiffkai buhdinu pulks, far tik fo
zilweku pahram ruhmes rohnahs. Sawu meesu tee
ar lohpu taukeem, tohs fustonus nomehrst, eefmehre,
no ka tee aplam fmirtd. Par wisseem tee Metentatti,
zilwekt, kas Ahprikas appatschaja dalka dshwo tee ne
fkaistaki.

Tee Ameerikas eedshwotaji irr tumfscharkani ka
warfch, un bes bahrsda, us gahwas ween matti rohp
nahs, kas pamelni un ka sirqu spahwas stingri. Ir
winu tik labb ka plifki staiga, un ar daschadahm
pehrwehm pehrwejahs, daudsi irraid, kas sawa ahda
daschadas shimes eegreesch. Winnu dshweschana irr
nefophpta un weetahm gan drihs us sivehrii wihses;
zitti irr, kas wehl kahdu labbibu sehj, bet jo wairak
teem meddischana un sweije patihf, un wiff, fo da-
fchi no teem ehd, tee wuffichlu aprihj; zitti bes ihg-
numu firneklus, tahrpis un bambutus eerihj. Daks
Ameerikas tautas ar saweem fainimeem muhschiga
eenaidâ dshwo un zitta zittu apfarro, un tik fo kah-
dus eenaidneekus farrâ fatwehrusch, tad tohs pa-
preefschu wiffadi breefmigi mohja, un pehz iswahre
un apehd. Pretti zitteem tomehr tee ne tik tauni nedf

netikli un dasch winnu starpâ teescham gohdigs un labs zilweks irr; tur fur Sprantschi, Engländeri un zitti Eiropeeri ar teem kaiminôs dšihwo, tur tee jau fahf gohdam turretees un prahtu zillabt, mahzijuſchees no teem daschadas labbas leetas un ammata darbus. Daudsi arridsan turpat jau pee fristigas tizjibas atgreesti, bet zitti wiſſi wehl irr tihri pagani.

Auſtrahlija, tai peekrâ pafauls dallâ un tannis zittas fallâs tur apfahrt mehs tohs eedſihwotajus wehl ne gau ne paſihſtam, ka dauds no winneem warretum ſtahiſiht. Dee, fo tee Engländeri redſejuschi, irr tohti nabbagi, neſapraſchi un bahrgi arrasti tappuſchi. No dſeſes un dſeſu eerohſſcheem teem ne bija ne fahdas ſinnas, nedſ zittas ſapraſchanas pee winneem nomannijamas. Virmus fuggus eeraugohſt tee kâ ſakki behdſe un beesumôs ſlohpahs; zitti kaſ wehl eedrohschinajahs pretti eet un eekſch ſawahm maſahm laimihahm un ar kohfu ſchſehpeem fuggaem wirſu gahje, tappe zaur weenu gabbala (kanona) jeb biſſes ſchahwumu tâ eebaideti, ka tee kâ no pehrkora noſperti pee ſemmes kritte. Kamehr tohs maggeniht rahmakus darrija Engländeraem leels puhlinſch bija, un tad bija tee, kâ maſi behrni, kaſ par wiſſahm leetahm brihnijahs, un ar prahtu ne fo ne iſſchſirr; par weenu dahwanu no naglehſm, glaſu krellehſm, maſeem ſpeegeleem un zitteem tahdeem neekeem tee preezajahs itt kâ par ſehniha mantahm. Us ſagſchar nu winnu prahts tohti neſſahs, arridsan ſawus eenaidneekus ehſt zitti liſſahs buht eeradduſchees. Winnu meefas pehrwe irr dascheem it melna, zitteem melbruhna, zitteem arridsan behra kâ warſch.

Dee par wiſſahm pafauls ſemmehſm un tautahm jo laimigi un reizami zilweki irr un paleef tee Eiropeeri, tapeh; ka teem wairak prahta par wiſſeem zitteem,

teem, fo meh's tai mihtai fristigai tizzibai, fas gan drihs par wissu Eiropas semini issteeptahs, wisswairak pateift warram; jo fchi tizziba muddina to prah-tu, sawalda tohs fahrumus, labbo to firdi un stubbina us wissu labbu darboschanu. Stuntes un ammati lihds ar dauds gudrahm sinnaftchanahm jau brih-num augsti pee mums Eiropereem irr uskappufchas. Kas ne irr wiss isdohmahts no stuntes darbeem par islustefchanu ta fa par aplaimofchanu! Kahds pil-mums no wissadahm prezzehm, fas pee gohda-dsihwo-fchanas derrigas! fahdi jaukumi leelfungu pillis un augstmanu namimds! zif tuhftofchas leetas, fas firdi eelihgmo, fo fohpmanni un fuggineeki no wiss-fahm pafaules mallahm ne fanest! Ollenderi, Eng-lenderi, Sprantschi, Portugihsi wissas pafauls dat-las eedsihwojufchees irr, un leelus semmes gabbalus un walstis sawa warrâ turr, no furrenes tee mums wissus sawus swefchu semju augtus atfuhda un muh-fu semmes augtus pretti nemm, un fur prezzes jeb ne irr, jeb prezzes ar prezzehm ne warr islihdftinaht, tur ta nauda tas widdutajs, ar fo wissu warr islihdftinaht un wissas pafaules leetas fapirkt. Uk, faufchu jell pee wisseem fcheem labbumeem, fo meh's wairak ne fa wissi zitti zilweka behrni pafaule bau-dam, mums ta firds arridsan ar weenu us pateefu taifnibu nestohs, un meh's Eiroperei wissi tahdi labbi, gohdigi un nenoseedfigi lautini buhtum, fa buht muhfu fristiga tizziba muhs pamahza un stubbina, tad teefcham muhfu labflahfchana leelaka ne warretu buht.

Bes mums Eiropereem wehl tee Turki, Perseri, Sineeseri un zittas zilweku tautas, fas tai Uhsijas-strehki dsihwo, fur tahda patti gaifa un siltuma buh-fchana, fa pee mums, un fur wehl fahdas gudribas, ffun-

skuntes un kopschanas rohnahs, peeminnejamas un wehrā leekamas irr. Tee Turki ne kà ne irr pagani, jo tee eefsch to pateesu, weenu weenigu Deemu tizz, un to mihlestibas baušli gan daudsreis zeenā turr. Ah prikas dalkā ais widdus juhrā tomehr zitti Turki, jeb labbaki fackoht rahdas walstis irr, wahrda Alghr, Tuhnis un Trihpolis, kas pee Turku tizzibas turrahs, un muhschigu karru turr ar fristigahm rautahm, ir suhta-karra-kugaus us laupischanu; kad scheem laimes jahs kahdu fristigu kugai falert, tad tee wiffus zilwekus par wahrgeem taisa un teem Turkeem pahrdohd. Schahdeem wahrgeem nu geuhra flahschana gan, ihpafchi kad tee pafchi flikti, kuhtri un neklausigi laudis irr, bet dascheem tomehr arridsan tif koftri flikti ne klahjahs, jo ir starp Turkeem dauds labfirsnigi, lehnprahtiqi un taisni kungi rohnahs, kas ne kam pahri ne darrihs. Daudsreis arridsan warr tahdus atkal ispiikt un no kalposchanas atswabbinaht.

Zeef zilweki par wiffu plaschu pasauli apkahrt dihwō, to gan warr fazzicht Prohti Eirovas dalkā rohnahs 160 millioni; (tas irr simts un sešchdesmits tuhkstoschu reisi tuhkstoschi) Ahlijas dalkā irr 650 millioni; eefsch Ahprikas 100 millioni, un eefsch Ameerikas 150 millioni. Zeef Austrahlijas dalkā eefsch wiffahm tahm fallahm rohnahs, tas wehl ne irr nojehdsams, tatschu ir tur buhs kahdi pahri millioni. No ka tad pateefs, kad wiffus pasauls behrus kophā skaita, wairak ne kà tuhkstoschi millioni atrassees, kas wiffi no ta weena weeniga pasauls radiditaja un Tehwa barroti un apgahdati tohp.

No ta turplikam wairak.

Mehs weena Deewa behrini,
 Un tadehl wiffi brahlischi,
 Tas kristihts, kà tas nekristihts,

Tas

Tas mulkis, fa tas izmahzihis,
 Tas melns jeb baltais zilwezinisch,
 Tas siprais fa tas wahrgulinsch.
 Ta pasaul ne irr ween preekisch man,
 Ta prederr winneem arridsan.
 Tadel es wissas mibloschu,
 Un wisseem labbu wehleschu.

Wehl sinna no retteem dabbaß brihnu-
meem.

II. No deggoschas semmes.

Perseru walsti, Ahisjas pasauls dallâ, wezzôs
 laifôs dauds zilweki bijuschî irr, kas uguni ar dees
 wisku qohdu apzeenijuschî aplam dohmadami, tur
 eekschâ kahdu Deewu mihtam. Ir taggad wehl tahs
 di uguns, tizzigi tai semmê rohnahs bet ne wissai
 dauds. Schi paganiska Deewa kalpo chana no ta irr
 zehlusces, fa schahdâ Perseru walsti weens semmes
 strehtis ne tahli no Raspas-juhraß irraid, fur ta
 semine muhscham degg un tomeht ne sadegg. Tur
 prohti irr weena bedre diwidefimits affus gatta, un
 puffohtru affu dsilâ, bet ne wiskin platta, wairaf ar
 afminneem ne fa ar smiltim dibbinâ un wissapfahrt
 apwehrsta. Schinni bedre degg muhscham skaidrs
 uguns, fa leefina weetahm lihds trim affahm us
 augschu kahpj; tatschu neds afmini neds smilkschi ne
 sadegg, un wehl lihds scho baltu deenu weffelt irr,
 jebchu tas uguns tik stiprs, fa ar to warr kalki de
 dīnaht. To prohti darra laudis tā: radses islausis
 juschî un faweddufuschî taifa tee ne tahli no tahs leelas
 bedres masu bedriti eeksch semmes, un frau j tahs ra
 dses ar leelu kaudsi tur wirsi, pehz nemin tee kahdu
 salmu fuschku, un eededsinasschi bahsch to appaksch
 tahs

tahs radsu faudses, un tuhliht tai azzumirkli fahf ta semme appakfchâ dedsin degt, un fadedsina wiffas radses par falki; kalabbad tur arridsan dauds falku rohp dedsinahs. Us fcho wihsî warr wiffâs zit, tâs weetâs tur apfahrt ugguni taiſiht, jo kad kahdu kohziâu semmê eebahsch un tiffai ta kohziâa wirsgallu ar leefinu aiskarr, tad fahf tas tuhðaliht degt itt kâ fwezze, un degg ar weenu ween, bet tas kohziâsch paleef weffels. Tee elkadeewigi ugguns-tizigi irraid turpat few nammus ustaiſijufchi, fur tee us muhfu wihsî kohpâ dſihwo un deenâs un naktis to ugguni kâ deewektu peesauz, fcheem nakti ne waijaga ne kahdas fwezzes. tee eebahsch tiffai kahdu kohziâu eefsch grihdu, un eededsina to, tad teem gaifchuma papilnam, un kad wairs ne waijaga, tad tee to ugguni atkal isdſehsch mahlu zeppurinu tur uslifdami. Seemas laikâ, kad falkt, teem ne waijaga ne kahda krahſna nedſ krahſnu kurfchanas, tee tiffai isrohf kahdu bedriti istabas widdû, un ta weenreis eededsinata degg kâ mehr gribb, un darra ſiltuma papilnam. Tâ brihnischki rohnahs ſchinnî semmes ſtrehki wiffapfahrt ugguns, pee kâ wiffu warr redſcht un ſtrahdaht, kâ pee fwezzes jeb ſkallahm, pee kâ warr ſilditees, ehdeenu wahriht un falki dedsinahs, un kas tomehr to semmî, no kâ tas isſchaujahs ne mas ne fadedsina, un wiffur ſahles, puſkites, kohziâi tikpat priſchi aug kâ zittâ semmê.

Tas jau prohti ne warr zittadi notift bes ween tâ, kâ ta semme tur wiffapfahrt pilna no tahs dedſamas eljes jeb ſwekkes irr, ko Nawru ſauz, un kas zaur to wiffmaſaku leefminu tuhðaliht eefahrſtahs, un eededſinajufchas dedsin degg itt kâ muhfu darwa. Schi Nawta iswerd arridsan weetahm no semmes ahra it ſkaidri un tik dauds, kâ leelas affas atrohu, fur to
warr

warr smelt. Bet ta irr diwejada, balta un mella; pee tahm affahm fur balta nawta iswerd, ne wisseem brihwe naw peekluht, jo tahs irr aissehqtas un tohp preefsch semmes walditajeem taupitas, kas scho balta nawtu dahrgi pahrdohd. Bet to melnu nawtu warr iffatrs smeltees un bruhfeht, fà patihf, jo ta tapat labbi degg, fà ta balta, jebfchu ta nejauki smird. Bes schahm affahm, kas lihds diwidefmits affahm dsiklas irr, un zaur zilweku rohkahm kohptas tohp, rohnahs tur arridsan weenâ folnâ ne rahli no affahm leels amots, kas peejas affas plats un tif lohtî dsilfch irraid, fa ar wirwi no defmits affahm, pee fa dselsu lohde peeseeta, wehl ne warr dibbinu snehgt. Turpat dabbu brihnun dauds nawtu no peefkas pehrwes, kas middû us augfchu plupst, un fà weidoscha putra mutrukus mett. Ne rahlu no ta irr wehl zits kalns, fur tahds pats amots, bet ne tif leels, tikkaî diwi affas plattumâ, no ta isplupst neffaidra un ar smiltu un swirgsdi fajaukta nawta bet tif dauds un tif augsti, fa ta to kalna-wirsgailu wissapfahrt apfaifa un jo deenas jo wairak apflahj, no fa tad tas kalns augumâ aug un ifgaddus augstaks tohp, kas labbad to arridsan par augofchu kalnu nosauz.

III. No kahdeem ugguns wehmejeem kalneem.

Ir muhsu Eiropâ rohnahs daschi dabbas brihnun mi, kas tapat wehrâ leefami, fà prohti stary zitteem ir tee ugguns wehmeji kalni, no kurreem diwi, kam wahrds irr, Wesuhws un Et-a, Neäpotu kehni na walsti irr; schee iswemdami ugguni, uhdeni, ohgkes, pelnus, afminaus un wissadus gruschus un fahrnus no iskuffuschahm leetahm, fo Lahru fauz, brihscham dauds nelaines irr padarrijuschî. Zhpaschi tas Wesuhws, kas tikkaî diwi masas juhdses no
ta

ta fchnia pilsfata Neapolis stahw, daudfreis breef-
 migi trakkojis un to semmi wissapfahrt neschehligi is-
 pohstijis irr. Tas wisswairak un jo breefmigi 79tā
 gaddā peh; Jesus peedumschanas 23fchā deenā sunnu
 mehnesi notiffe, kad paschā deenas widdū no taks
 bedres kalna wirsgallā leela duhinju padebbes uskah-
 pe, kas brihscham balta, brihscham melna, brihscham
 zittā pehrwē isstattijahs. Tad isfchahwahs leelas
 leefmas; ta semme trihzeja un ta juhra lahgu lah-
 gahin no krasa behdsin behdse. Pelnī, ohgtes, deg-
 goschi afmini tappe no ta kalna rihkles isweniti un
 kritte kā difch leetus par wissu Stahlijas semmi un
 fints un wairak juhdses pahr juhru un semmehm ap-
 fahrt; tee duhmi, kas kā deggots fehhs lihds noslahp-
 fchanai fmirdeja, aptumschoja faules spohschumu, tā
 ka paschā deenā wissapfahrt tumfcha nakts bija. Zaur
 fcho besgalligu iswemschanu wissadu pelnu un afimi-
 nu un gruschu, kohpā ar semmes kusteschanas tappe
 tobrihd trihs brangi pilsfati: Erkulahnum, Pom-
 peesi un Stabbije tā apbehti, ka tee ittin kā islud-
 de un tiffai peh; tuhkstoscheem un feschfints (1600)
 gaddeem dilli eefsch semmes no weena semneeka, kas
 few affas gribbeja rakt, atrasti tappe, un weens
 leelskungs liffe peh; jo wairak rakt un semmes dillus
 mā mefleht, un redsi, wiss pilsfats Erkulahnum ar
 wisseem nammeem un basnizahm tappe atrasts. Peh;
 liffe ir tas fchnisch, Don Karlos wahrda, wehl
 wairak rakt un atradde tur brihnum dauds ffunsti-
 gas afminainas bildes un dahrgas mantas no warra,
 fudraba un marmora-afmina, kas lihds ar wissu pils-
 fatu tif ilgi tur gullejuschas un no furrahm dauds
 wehl weffelas bija. Bet tahm israktahm bedrehm
 waijadseja atkal aisbehtahm tapt, jo tur wirfū stah-
 weja jau jauns pilsfats, wahrda Portitschi, ko tau-
 dis

dis peh3 kalna plohsfichanas atkal ustaifijufchi bija. Tas pilsfats Pompeeji irraid peh3 tam tai 755 gadā israkts tappis, un stahw lihds fcho baltu deenu pee gaismas, ka wiffus wiina nammus, basn3as, eelas un wāhtus redseht warr. Ir tur dauds dahrgas leetas un bides, ir grahmatas irr atraistas. Bet tas pilsfats Stahbije rikkai pa weetahm irr usrakts un atkal pamests tappis, tapeh3 ka tur no wehrā les kamahm leetahm dauds ne bij rohnams.

Tahdu paschu leelu pohstifichanu irraid tas kalns Etna, kas Sih3ihlijas fallā stahw un arridsan Meā potu lehniam peederr, daudsfreis padarrijis, un tas pilsfats Katahnija, kas pee wiina kahjas gallu ault, kā ir ta semme wiffapfahrt irr gan daudsfahrt wiina breefmiņu traffofichanu ar mohfahm un nelaines mannijufi. It femifchli 1693 gadā, tur fefchpaz mit pilsfati un trihsfazmit muifchas ar zilwekeem un lohpeem tā pabehrti, kā no semmes aprihti kluifchi, jo par nelaimi nah3e ir semmes trihsfichana flah3; dewindesmits un trihs tuh3stofchi (93000) zilweki redseja tur fāwu nahwi. Bet fcho nelaimi wairaf stahstih3 un aprakstih3 ne waijaga; gan ifweens to jau prah3ā eedohmah3 warr.

Bet tahdi ugguns wehmeji kalni ne ween Itahlijas semmē rohnah3, ir ne tahli no Dun3fu wal3is irr weena leela, Dun3fu lehniam peederriga falla no fimts un diwifazmits juhdschm garumā un weetahm no fefchdesmits juhdschm plattumā, kam wah3ds irr Jh3land, tas irr fawā wal3odā tulkoh3s led3ussemme, kautschu tā lohti tur ne falst, kā laudis zitfahrt dohmaja. Schi falla irr fawā widdi ar dauds leeleem un augsteem kalneem peepildita, no furreem daudsi wezzōs laifōs ugguni iswehmufchi, un daudsi arridsan fchinnis deenās to darrijufchi irr, bet ir dau-

dsi jau meerâ stahw un wairs ne wemj, ir ne mas duh,
 mus wairs ne islaisch, fâ tomehr tee ugguns wehmeji
 kalni Neäpölu walsti bes mitteschanas darra. Gad,
 dâ 1721 fahje weens kalns no teem breefmigi uggun
 ni wemt, bet lihds ar ugguni arridsan tif dauds uh,
 dens isffrehje, fa zaur to leels semmes strehtis no
 fesch juhdschm pahrlubhts tappe, un ta straume, fas
 beidscht eefsch juheu eetezjeja, us fawu jellu tif
 dauds fmilfchu, mahlu, swirgsdu un afminu ar
 fewim lihds nehme un eefsch juheu eedsinne, fa zaur
 to pussjuhdsch no frasta jauna falla uszehlahs. Gad,
 dâ 1726 plohsijahs atkal zits kalns zittâ weetâ zaur
 tfehetteem pilneem gaddem, prohti lihds 1730, brih
 num dauds ugguns, duhmju, pelnu un fwehlainu af
 minu ar warren leelu trohffni iswendams, pehz fa
 beidscht ir deggofcha lahwa no winna rihfles isrezeje
 ja gan brihs trihs juhdses tahli, kamehr ta weenâ
 esarâ eefrehje, fas no ta wirdams wirre. Yet no
 fcha laifa palikke wiff meerigs, ta lahwa atdsisse un
 tappe zeeta, ir tas esars atdabbuja atkal fawas siwis,
 un taggad dsihwo tur apfahrt laudis it drohschi lihds
 fcho baltu deenu. Tas pahstams kalns Lekla,
 fas wezzôs laifôs tikreis un tif breefmigi ugguni is
 wehmis irr, stahw taggad jau wairak ne fâ simts
 gaddus fluff, un retti gan manna tur semmes trih
 zeshanu. Yet schinni Dunsku fallâ rohnahs ir wehl
 zitti dabbas brihnumi, prohti dauds filti awoti, fo
 gan ir Sweizeru semmê un Beemu walsti jau redseht
 warr, bet tomehr ne tif dauds; fchee irr no treijadas
 kahrtas, daschi irr tikfai tâ filti, fa warr rohku ee
 balst un pehrtees, zitti atkal brihnum karsti, fâ
 werlots uhdens, fas arridsan muttulus mett, un
 fur laudis siwis un gallu ehfchanai warr gattawu
 wahiht. Weens no fcheem tahds brihnischfigs irr,
 fa

fa winſch ſawu farſtu uhdeni it fà ſkunſtigi leſhdams
amots zaur trim zaurumeem no flintes brihnum aug-
ſti isdsenn, ne reiſe bet pamihſchu, prohti tà, fa tee
trihs zaurumi weenâ ſtundas weerendelê zits pehz zit-
ta ſawu uhdeni iſſchauj. No teem diwi maſakeem
uslezz tas uhdens ſtohbres ne augſtafi, fà tiffai weenu
paſchu ohlekti, bet no ta trefcha, fàs tif leels irr, fà
labs allus kubbuls, uſſahpj tas uhdens lihds diwi
aſſahm us augſchu un nofriht atkal ſawâ amoti, fàs
teefſham luſtigi irr redſoht.

Kungs, wiſſi tawi padohmi
Irr preeſſch mums tihri brihnumi;
Wiſſ, fo tawâ prahts isdohmajis,
Tawâ ſpehts jau tuhdaſ isdarrijs.
Tas rahd mums tawu leelumu
Un muhſu paſchu neezibu.
Zew peederr gohds un ſlaweſchan',
Wiſſwairak muhſu klaufiſchan'.

Paſafka.

Lagsdigalla ſprahſtâ dſihwodama.

Weena lagsdigalla tappe ſakerta un putnu buhdi-
nâ jeb ſprahſtâ eeliſta, lai tur fungeem par luſti
dſeed. Gefahkumâ tas winnai gan ne patifke, ta
dehl ta puhlejahs, gan drihs lihds pat nahwei, darbo
damees tad drahtu ſakrimjt, tad durwiau atplehjt,
tad zittu meetu atraſt, fur iſſprukt, un kad zilweks
klaht rahdijahs, tad ta ne ſinnaja fà ſkraideleht no
baillibas. Bet no nejauſchu gattawu ehdeenu un
dſehreenu eeraudſijufi un no badda dſihta to baudijufi
ſahje ta jo deenas jo wairak ſawâ buhſchanâ eeraſtees
un beidſoht arridsan luſtigi dſeedaht deenas, un naſ-
tis, un tif ilgi, fa lauka lagsdigallas ſohti par to

brìhnojahs, un weena no tahm pee winnas peeffrehje, apwaizatees; fa labbad winna tà lustiga efforti paschà zeetumâ. Ta atbildeja: kam tad mau waija-ga raisetees? raug tikkaï mahsîa, fâ labba manna laime. Gan man nau brìhwe, tà aplam apfahrt ffreet un wasatees, it fâ jums, tas irr teef; bet fas faisch! par to man arridsan nau bailes no wannaga, dsegguses un zitteem tahdeem flepfaowneekeem; jo es fehshu fawâ buhdinâ meeriga un weffela. Zurflacht man arridsan tahda geuhtha puhleschana nau, barribas dehl, fâ jums; tif fo azzis atwehris mans gal-dinsch jau flahts, un es warru nemit un ehst fo ween gribbu. Un tà tas zauru gaddu eet tà waffarâ fâ seemâ. Woi tu nu wehl brìhnosees par to, fa man lustes irr pohgahst no seemas fwehtkeem lihds rud-denî?

Tâ dasch mulkis waïd un rauda it fâ par seelu nelaimi, kad to muischâ gribb nemit, bet isgi ne raudahs. Zeefs tas gan irr, wairs tahdam brìhwe nau, fawâ wallâ un prahâ apfahrt wasatees, jo fungeem irr jaklausa; bet woi tad fehtâ nau ne fahdi gruh-tumi?

Zitta Pasakka.

Nemeerigs ehfelis un winna Kungi.

Wahzsemme dauds laudis sirgu weetâ ehfelus turr, teem wissadas nastas us mugguru usfraudami. Tâ türreja arridsan fahds dahrsa-fohpejs weenu ehfeli, ar fo winsch ifdeenâs bohrkahnes, swisslus, greesnus, rahzinus un zitrus tahdus dahrsa-anglus us pilsfatu pahrdohschanaï wedde. Winsch bija eeraddees ikrihtôs ittin agri, gailds jau zeltees, gribbedams tas pirmajs us tirgu buht. Bet tas winna eh-

fer

setam ne mas ne patiffe, kurnedams weenumehr par to agru zelschanu usæhme tas to nastu, un gahje sawu zellu gauschi nopuhsdamees us debbesim, lai laimes-mahte to jell weenreis atpesti no schahs gruh-tas buhschanas, winsch ne warroht to ilgaki panest. laimes-mahte paklausija arridsan winna firds luhg-schanas, un eedewe dahrsneekam prahâ to pahrdohst. Tas noriffe, un muhsu ehselis dabbuta nu ahdmianu par fungu. Schis uskrahwe tam ahdas, gehretas un negehretas kâ trahpijahs, kas winnam mugguru wehl gruh-taki speede ne kâ winni dahrsa augti, jeb-schu wairs ne bija tif agri jazellahs. Kas nu? woi nu ehselis buhs meerâ? Kas dohd! wehl wairak no-ffummis nopuh-tahs winsch atkal par gruh-tu un nepa-tihkamu nastu sawu pirmaju fungu atwehledamees, jo schahs ahdas lohti fmir-dohst un mugguru eewaino-joht, fo winsch pee dahrsneeka ne manniht ne manni-jis, un fur winnam brihscham laimejees, kahdu kum-mosianu no bohrkanu un rahziu lappahm us zellu uofnibbinahst. laimes-mahte apschelohjahs atkal par winnu, un dewe tam zittu fungu. Tas nu bij mel-deris, kas winnam labbiu un miltus uskrahwe, bet ir fittenus papilnam dewe, kad winsch ne wihschoja ahtri gan staigahst. Tadehl winsch atkal zittu fungu wehlejahs, bet laimes-mahte jau apniffe us winna besgalligahm fuhdseschananahm auf greest.

Tâ dasch flinkais blehdis arridsan no weena fun-ga us ohtru behg, allasch par gruh-tu darbu un dauds daschadahm behdahm schehlodamees, bet daudsfreis rahds weeglaku buhschanu mekledams, jo gruh-taku useet, jo wissur irr jastrahda.

Wehl

Wehl zitta pasakka.

Dirwi sirgi.

Us jettu buhdami wilke dirwi sirgi fattris farwadus rattus. Tam weenam bija jawedd tihnes, galidi, benkes un schahdas tahdas grabbaschas, kã jau pee nabbaga mihra; bet ohtram leels dselsu schkirsts pilns ar selta un fudraba rikkeem, ir ar dukateem un dahls dereem. Tadehl leppojahs schis, farwu leelu gohdu un laimi teikdams un to ohtru sirgu isfmeedams, ka tas tahdas neeku leetas west dabbujis. Bet no nejauschi rahdijahs jekka laupitaji, schee redsedami abbus sirgus un winnu wesumus; schahwahs tuhliht us to fudraba un naudas schkirstu, un kad pawad neeki ne gribbeja to labbis prahtis doht, jehlahs kau schana, fur tad tã no weenas puffes kã no ohtras dasch sakappats dasch ir nosists tappe, un pats muh, fu lepns sirgs gauschi schchauts pee semmes kritte farwãs affinis wahrtdamees. Par to sahze nu tas ohtrs sirgs winnu isfmeet fazzidams: fur nu tawa laime un taws gohds? reds, kã weffels es wissu kildu paluhkojis esnu! man ar farwahm grabbaschahm ne fait neneeka. Nu tu tomehr jau atsibsi, ka labbaki effoht semmeja un nabbaga kahrta buht, ne kã dauds gohdu un mantu kohpt. Jo leelaks gohds, jo leelas teescham ruhpes, un jo wairak baggatibas, jo wairak breefmas.

Gan semneeks, ja tam tikka pats gribbahs, preefch wisseem zitteem laimigs dsihwoht warr.

To mihltu, kas lappã 47. rohnamas, usminneschana.

1. Atbals.	4. Wezzums
2. Runnati wahrdi.	5. Addeklis.
3. Wehders.	6. Tihlis.
7. Semmes ahvoli.	

Jaunas mihklas.

- 1) Zehws wehl ne bij peedsimmis, dehls jau juntâ feh-
deja.
- 2) Smuffi apgehrbts pazehlu es zittahrt farwus mattus
lepni us debbesim, taggad pliks buhdams, wasa-
johs ar teem pasemnigi pihschids un fuhdôs.
- 3) Perreflis winnam irr us kohka, pa kohka farreem
winsch lehka, un tomehr ne irr putnis.
- 4) Brihscham man ween diwi raggi, brihscham tschetri,
brihscham trihs; ja tu ar teem fuhdôs baddi, mais'
terw flehri eelihdih, bet ir lohpeem fagahdu es ar
raggeem barribu.
- 5) Muihs zittahrt lohpiasch neffeja, nu zilweks mums
irr janehsa.
- 6) Wißi no mannim bihstahs un behdsin behg, tatschu
es to behdigu affaras noschahweju, tohs nelainigus
ispestiju, tohs zeetumâ turretus atswabbinaju, un
wisseem saldu duffeschanu un meegu dohdu; bet
daudstahrt gan ir es behgu no teem, kas gauschi
man wehlejahs.
- 7) Seels dsihres galds un jauks, fur weefu pulks fanahk,
bes pamara kad plauks, te gan paehstees mahk.
Kohp fainneeks gald' un weefinu, patz ne redsefi
truhkumu.

Stahsti.

V. No weena pateiziga puifcha.

Zelgamâ bij diwi zilweki, weens wihrs Jahns
wahrdâ un winna seewa, kas abbi diwi brihwi bet
nabbagi laudis buhdami gruhti un fuhri gan faru
pahrtischanu nopelniht ruhpejahs. Tas wihrs strah,
daja no laif us laifeem tad pee scha tad pee ta nam,
neeka algadschôs, bet leels dschrejs buhdams winsch
arridsan daschdeen bes darba palikke, un fo tas wehl
nopelnijs, to istehreja winsch ruhpdalicht frohgâ, ta
fa tam tif fo maises bija, bet no apgehrbja ne weens
ne

ne fo zirtu us winna muaguru ne redseja, fã ween fanfaras un luppatus. Winna feewa turpretti gahje apfahrt ar pihrageem un fringeleem, tohs pahrdohdama un aan ar mohfahm famu dsihwibu glahbdama. Scheem pliffadiddeem bija nu weens dehs, tas weenias behrs, fo Deews teem bija dewis. Bet ir to paschu tee fliftaki apfohpe ne fã funna famus fuzzens, jo tif fo tas us fahjahm bija nahzis, tad ne bohdeja neds tehws neds mahte wnirs par to, un tom bija daudfreis bes maifes kummofu gulleht jaeet, winsch ir buhtu teescham wistin nonihzis un fawes fuhdôs un uttis nomirris, ja weens wezs un rifl ubbaqs, fas ne taht no ta mitte, ne buhtu par to apfchehlojees un par winna tihrischanu un audsinaschanu gahdajis. Schim bij weena jau labbi usaugust meira, ta apfohpe ne ween famu gaudenu tehwu, bet ir fcho atstahtu nabbagu sehnu; un fad tas ubbaqs wisseem pilsjatneekem fã labs, gohdigs un gaddias zilweks pasihstams bija, tad pelnija winsch ar famu deedeleschanu tif dauds, fã ne ween winsch pats, bet ir winna meita un schis puifis gan warreja ifdeuâs pahrtift. Winsch dewe tadehl tam sehnam maries un swahrfus, un muddigu prahtu in lustes us mahrischanu pee winna mannidams, liffe winsch to arridsan ffohlâ eet, un mahzitees grahmatas lasiht, ir rakstiht un reheneht. Dohz, fad tas jau leeslaks tappis, dewe winsch to pee fahda ammatneeka, fur winsch tad mahzijahs, pats jau famu maifiti pelniht un gohdam pahrtift. Schahdu labdarrischanu un mihleslibu, fo tas ubbags winnam parahdija, atsinne tas no saweem wezzakeem atstahts un besdeewigigamusts puifis arridsan ar jo pateizigu firdi; winsch mihloja to un winna meitu wairak ne fã famu paschu sehnu un mahri, jebfchu winsch tohs ne wizzinaja neds

nedf apbehdinaja, bet gohdaja un zeenâ turreja, fâ Deews wiffceem behrneem zettortâ bauſli to pawehlejis. Bet teem aplam paklauſiht un wiinu pehdahm pakfat eet, to wiaſch ne warreja nedf zeenija, jo tas leunume, fo wiaſch tohs darram redſeja, tam ne buhtin ne patikke, bet wiinna firde neffahs ar ween us labbu un us deewabihaſchanu, fo wiaſch pee ta wezza ubbaga un wiinna meitas ifdeenâs redſeht dabuja. Tâ wiaſch nu beidsiht pats labs, deewabihaſjigs, gaddigs un gohdiſs zilweſs, ir muddiſs ſtrahdneeks un turriſs puiſſis tappe, un ſchahdu tahdu wehrdinu pataupidams un ſakrahdams paſpehja wiaſch gohdam gehrbtees un ſtarp zitteem gohdiſgeem laudin ir brihſcham ſtarp wahzeefſcheem rahditees, jo wiaſch ſapratte ne ween Wahzeefſchu, bet ir Kreemu un Pohu wallobu ſkaidri runnaht un zif waijaga ar ridſan laſſiht un rakſiht. Va tam ſtarpam nomirre wiinna wezzaſee, un arridſan wiinna labdarritajs tas wezzaſs un riſſs ubbags bija nomirris, bet wiinna meita pee wiha gaſjuſt un behrnus dſemdejuſt, furus wiaſch usaudiſinaht palihdſeja, teem wiſſu to mahjidams, fo wiaſch pats ſinnaja, un tohs mihtodams fâ ſawus iſtus brahtus un mahſes. Bet no nejaufchu ne weenari ne dohmajoht nahze grahmatas pee Zelgawas Rahtkungeem no Ollenderu ſemmes, fâ tee iſklaufſchinatu, reggi wehl tas algadſis Jahns, tas ſchuhpis tur ne dſihwo, un moi wiinam behrni, ir zeek dauds un kahdi tee effus, jo Amſterdama pilsfatâ weens baggats kohpmans, ta algadſcha brahlis dſihwojoht, kam ne kahdi behrni naw, un ſas tadehl weenu no ſawa brahta behrneem gribboht pee ſewim hemt, tam liſt kohpmanu ſinnâs mahziht un par ſawu eemantineefu eezeſt, bet tohs zittus ſawa brahta behrnus baggatigi apſchſinkoht. No ta muhſu puiſſis

sis sinu dabbuta, un gahje pee Rahtfungeem, teem
 stahstidams, ka winsch ta nelaika Zahna weenigs
 dehs effus, fo arridsan ta ubbaga meita swehredama
 apleezinaja; un leezibas un jella grammatas no Raht-
 fungeem dabbutis, aisbrauze winsch laimigi pee sawa
 tehwa braktu Amsterdama pilsfata. Schis preeja-
 jahs lohti tahdu gohdigu dehsu no sawa brakta re-
 dseht, nehme to tuhdaht pee sewim un eedewe tam
 wissu sawu mantu. Nu dsihwoja muhsu puissis fun-
 ga fahrtâ, mahzjahs Sprantschu un Englanderu
 wallodu un tappe jo deenas jo baggats un jo gohdi-
 nahts. Turflaht bija winsch dails un staisis puissis,
 us fo dauds baggatas un brangas meitas luhkoja un
 to sewim par fungu wehlejahs; bet winsch ne gribbeja
 prezzetees famehr winna tehwa braktis wehl dsihwoja.
 Bet kad schis nomirre pahrnahje winsch atkal Kur-
 semmê us Zelgawu, ta nelaika ubbaga meita usme-
 fleht, un atrafdams weenu no winnas meitahm jau
 leelu usauguschu effam, nehme tas to sewim par lau-
 latu draugu, lifke tai wissas fungeem waijadsigas
 sinas mahziht, un wedde to us Ollenderu semmi,
 bet winnas mahtei, ta ubbaga meitai, sawai audsi-
 natajai un lohpejai dewe winsch tik dauds naudas,
 ka winna warreja wissu sawu muhschu ar wihru un
 behrneem labklahfchanâ un lihgfimibâ ween dsihwoht;
 jo to wissu un wehl wairaf, fazzija winsch, esmu es
 tai no pateizigas firds parradâ.

VI. No weena weentefiga un nelaimiga nejehta.

Kursemmê ne tahk no leischu rohbescheem dsihwo-
 ja weens turrigs un sawâ fahrtâ pateesi baggats
 fainneeks. Winna lauki bija leeli un tauki, un win-
 na plawas tikkai sahlainas lastes un aparras. Ta-
 dehl turreja winsch arridsan labbu lohpu un sirgu pul-
 fu

fu un fanehme ifgaddus tif dauds labbibas, fa winfch ne ween pats ar behrneem un faini baggatigi pahrtift, bet wehl pahrdocht un naudas fakraht warreja. Tam bij trihs behrni, diwi meitas un weens dehls. Taks meitas tappe drihs isprezzetas, jo kas tahdas baggatas ne meklehs? Bet tas dehls, Tafschtis wahrda, kam weentreif pehz tehwa laika to fehtu wajjadsetu ushemt, bija leels mulkis un nejehgä. Gan tehws gahdaja un darbojahs, fä ween finnadams un isdohmadams, wiinna prahtu labboht un gudrafu darriht, bet welti. Winfch turreja to ne apnikdams ffohlä, bet fo tas seemä tur mahzijahs, to winfch waffarä atkal aismirfe. Ur mohfahm tomehr tas ismahzijahs tä pufflihdß grahmata läffihht, bet rakstihht un rehke, neht tas jau bij par gruht. Un patti ta läffifchana palikke wiinam bes augteem, jo fo winfch ffohlä no läffija, prohti to U B Z, to masu katgismu, tohs eewangeliumus dseefma grahmata, fä tobrihd wehl ffohläs notikke, to winfch ne fapratte ne mas, un jebfchu tehws naudu ne taupija, ir zittas grahmatas pirst, tad winfch tomehr ne wihschoja taks apluhfoht negg wehl rohkä hemt; zaur fo winfch tad wiffu famu muhschu tahds pats nesinnatajs un mulkis palikke, kahds bijis. Wiff tas labbums, fo winfch wehl rahdija, bija wiinna firds; jo no mas fahm deenahm jau pee deewaluhgfhanas, deewabihs jafchanas un taifnibas zaur faweem gohdigeem wegzakeem usaufsinahs, un ne fo zittu bes ween labbu no wiinu preekschshimes redsejis un mahzijeas, palikke wiinna firds, fä no Deewa raddita, labba un no fagtu, wiltneeku, ffaugu, eenaidneeku un zittu tahdu besdeewigu faufchu fahrumeem ffaidra; winfch mihtoja wiffus zilwekus pateefi, ufizzeja wiffeem, dohmaja labbu no wiffeem, un bij allafch gattaws wif,

wiſſeem labbu darriht. Bet kad wiſſch ſchohs jau-
 kus tiſſumus tiſſkai kâ mulkis bes gudra apdohma no-
 fohpe, iſdewahs tee wiſſam tomeht daudfreiſ wai-
 rak par ſſahdi un nelaimi, ne kâ par laimi, ſewiſch
 ki kad wiſſch krahpneeſu rohkâs eefricte. Zurklaht
 bija wiſſch gan labs ſtrahdneeks un muddigs peefoh-
 pejs, tâ ſehtâ kâ laukâ, prohti fur daudſ apdohma-
 ſchanas ne waijadſeja. Zadehl kameht tehws dſihwo-
 ja, gahje wiſſ gan labbi, jebſchu ir tobrihd jau wiſ-
 ſa zeeta nejehdſiba un mulkiba to ne retti daſchadâs
 behdâs un breeſmâs eegahſe. Kâ prohti: wiſſch bija
 tohti bailigs, kâ jau wiſſi mulki. Tahs bahbu par
 ſakkas un blehnas no kehmeeem, puhkehm, wilkateem,
 burwojeem, ragganahm, puſchlotajeem, peſtekeem un
 zitteem rahdeem paganu mahneem, ko wiſſch zittus
 mulkus ſtahtam dſirdeht dabbujis, un kas deem-
 ſchehl! wehl bes mitreſchanas daudſ ſemneekus ap-
 mahne un par welti eebaide, bija tâ dſilli un zeefchi
 wiſſa weenteeſigâ ſirdi eefpeeduſchas, ka wiſſch wiſ-
 ſu ſawu muhſchu no bihjaſchanas preeſſch ſcheem nee-
 keem ne ſpehje atrautees, kautſchu wiſſa gudri wez-
 zaki un pats mahzitajs ne apnikke, ſchahdu paganikſu
 iſbaili norah, un tam rahdiht, kâ grehziga, Dee-
 wam nepatiſkama un wiſſam paſcham par kaunu
 rahda bailiba efforti, ir allasch to muddinaja drohſchu
 ſirdi nemtees. Weenreiß jahje tas ar puſſcheem lihds,
 ſirgus us peegullu weſt, atpakkat eihoht eeraudſija
 wiſſch no nejauschu krahmôs kahdu baltu leetu; tuh-
 ſia ſchaujahs wiſſam prahtâ, to kehm buhſcham,
 un nu jahje wiſſch ſtreet kâ traks nedſ redſedams
 nedſ ſinnadams us furrenes. Tad gaddijahs ka
 wiſſch wilku bedrê eegahſahs, fur wiſſch zauru naſtê
 buhtu gullejis, ja wiſſa leela un breeſmiga brehk-
 ſchana ne buhtu tohs leiſchus ſaaiſinajuſi, kas tannis
 ruh-

fruhmòs nakri pahrgulledami famus flapjus trinni-
 schus us kohka sarreem bija uskahruschi, gribbedami
 tohs schahweht. Schee leifchi iswilke to ahra, bet
 atkal redsedams to baltumu fahze tas no jauna bih-
 tees un breht, famehr schee laudis wiinu pamahzija,
 fa tas tiffai wiina uskahrti trinnifchi effeschi, fo
 tas ihsti wehl ne tizzeja. Domez winfch ne drihste-
 ja weens pats us mahjam eet, un weenam bija to
 pawaddiht. Bet mahjäs pahrnahzis apfritte winfch
 ar farfonu drudsi, fur winfch tif ne mirris labbu lai-
 fu flims pee semmes gulleja. Zittâ reisê eeraudzija
 winfch italli famu sirgu apkohpoh, fo tehws wiinam
 schkinfchis bij, un kas jauns, kohsch un brangs sirgs
 buhdams wairak ne fa 50 dahlderus maksajis, fa
 tam pascham aste noknibbinata bija, un fo tas ahis,
 kas stalli pee sirgeem ar nokrittuschu seenu un ausahm
 barrojahs, gan buhs darrijis, bet fo tas mulkis
 fahschis tuhliht aplam par nogreestu un no launeem zil-
 wekeem wiinam par burfchanu tihfcham darritu tur-
 reja. Par schahdu apburfchanu raudaja un bailejahs
 winfch nu deenäs un naktis. Gan winfch ne aismirfe
 pee mahzitaja ffreet liftees preefch sewim Deewu
 luhgt, gan arridsan winfch gahdaja par atburfchanas,
 bet kad tas wiff palihdseht ne gribbeja, un aste tif ah-
 tri ne atauge, tad steidsehs winfch to ismiht prett faut
 fahdu wezzu fehwi un deme wehl 4 dahlderus flahht.
 Deewam lihgfmi pateifdams, fa laimigi gan no fcha
 apburta sirga ispestihts kluis. Ta aplam winfch ar
 ween trihzeja bihdamees tad preefch fcha tad preefch
 ta fmeijama neeka. Wiffur winfch redseja pestetus;
 wiffas wezzas bahbas, fam winfch us zellu fastappe,
 winfch par ragganahm turreja, ne sinnadams tad,
 fa wiinahm isbeht; ne fahdu fohlu winfch ne drih-
 steja staigahht, ne fahdu darbinu ne uenemt, ir gan
 driht

drifft ne kahdu kummofu ne baudift, bes bihjaſchanas no neſtundas, no launeem garreem, no welna un burwojem, kurreus winſch tad kruſtu meſdams no, dſiht eedohmaja; arridsan winſch ne peemirfe, us wiſſahm durwiin, affahm, kamanahm un ratteem ar krihti kruſtu uſrakſtiht, un tomehr kritte winſch no weenas breeſmas eekſch ohtras ween zaur ſawu bes galligu leelu neprahtibu un mulkibu, ſas tad winnam dauds firdſehſtus padarrija. Us tahdu wiſſi bes mitteſchanas un gan drifft ikdeenâs zaur weltahm iſbai loſchanahm un raiſehm mohzihts, tas ne warreja zit tadi buht, winſch palikke tohti ſlims, dabbuja dſihflu ſawillſchanu un tik ko ne krihtamu ſehrqu. Zè nu bija winſch ſawâ prahtâ tomehr weenreis pateeff apburts, un ilgojahs tuhliht pehz labdarreem, tehrpiſkeem un zitteem tahdeem wiltneekkeem, luhgdams wiſſus, ſas winnu apmekleja, lai tee tahdus winnam paligâ ſauz. Bet tehws gudraks buhdams aisleedſe to bahrgi un ſuhtija pehz mahzitaja, to luhgdams, ſas ſchohs mahaus no winna firds un mulka galwas iſdſiht gribbetu, to zaur Deewa wahrdu pamahzidams un preekſch winna Deewu luhgdams; turklaht winſch arridsan ne kawejahs pehz labbi iſmahzitu, prahtigu ahrſti ſuhtihht, ſas tad tik ko paſpehja to dſeedinaht un izglahbt. Ik, ſas ne apſchehlotohs par ſcho apmahnitu mulki! kam firds ne lauſtu, tahdu nejehdſibu ſtattoht! Bet tà gahje tas turpmaſ ar winnu, deemſchehl! wehl ſchtihbaki. Winna tehws nomirre un Jaſchis tappe par ſaimneeku. Seewu winſch ne bija aehmis, kautſchu tehws un pats kungs daudſkahrt winnu us to ſtubbinajſchi, jo winſch bihjahahs allaschiht, kahdu ragganu dabbuht, kalabbad winſch wiſſu ſawu muhſchu puiſis palikke. Kamehr mahte wehl dſihwoja, gahdaja ſchi par ſehtas labbu:

mu un wiſſ paliffe labbi gan. Bet ir ſchi nomirre, un nu gahje wiſſas leetas pahp pahrim. Kalpi un kalpones apſagge ſcho mulku ſaimneeku tad laidarâ, tad rijâ, tad flehti, un wiſch ne manniſa to ne kad, allasch ſawu truhkumu peſtekeem pahrmesdams, fo ſchee kauni gudrineeki ne aiſmirſe wiſſôs fahtôs ee bahſt. Ir ſchihdi un tſchiggani apſrahpe to bes fauna un ſchehlaſtibas us daſchadu wiſſi, wiſſa mulki bu ſinnadami un to ſew par labbumu walſodami. Tas gals no ſcha wiſſa biſa, ka wiſch jo deenas jo wairak nonihke, jebſchu wiſch tikkuſchi gan ſtrahdaja, bet tik dauds tomehr nopelniht ne ſpehje, ka atkal wehja aiſgahje. Wiſſa tehwiſka manta un baggatiba iſgaſa pamahiſtim un wiſch tappe beidſoht tahds plikfadihdis, ka wiſſam waijadſeja weenu no ſawahm iſprezgetahm maſehm ar wiſru un behrneem pee ſewim nemt, un teem ſawu ſehtu us puffi doht, jo wiſch ne ſpehje wairs weens pats kungam darbus noſklaufiht. Bet ſchis puſchelneeks gahdaja wairak par ſew un ſaweem behrneem, ne ka par wiſſu, un at tahdu netaiſnibu, ka wiſch pehz gallâ to nabbagu ſaſchu pawiffam iſſpeede, jo kungs nomette to no ſehtas noht, darrija wiſſa ſnohtu par ſaimneeku un ſcho mulki par kalpu. Tas gahje nu wiſſam tâ gauſchi pee firds, ka wiſch noſehrodamees us dſerſchanu dewehs, ir no truhkuma dſihts weenreis ſaglis tappe un rihtſchu ſtrahpes zeete. Tahdâ nelaimê un ſkumibâ ſawas deenas ſadſihwodams, pee ka wiſch wehl neſchehligi ſmeeklâ likts kluâ, tadehl ka wiſch pats par ſawahm behdahm wainigs biſa, apſirge wiſch ar dellamu liggu, un nomirre beidſoht lohti nowahrdſinahts wehl puff muhſchu zilweks buhdams, un no ue weena weeniga ne apraudahs; un tas wiſſ nahje tik kai no wiſſa mulkibas.

Alf mihlais Deems pasargi man
 Par multibu un bailoschan'.
 Alidsenn tahs leekas tizzibas,
 Ur fo dasch labbajs peewillahs.
 Dohd atsihschanâ peenemtees,
 Ne kahdus mahnuš ne bihtees,
 Jo pesteles un burschanas
 Irr tikkai multu tizzibas.

Ohtrais peeleeekums pee sinnaš no muhsu
 pasaulės un winnaš eedšihwotajeem.

Pee wiffas zilweku farwadibas pasaulē tatschu
 swehru farwadiba jo leelaka. Katrai semmei, un ka-
 tram semmes gabbalam fawi ihpaschi swehri irr, wiff-
 wairaf tannis farštōs semmes štrehtōs, fur Elewants,
 lauwa, tihgeris, frofodills, daschadi ehmi un wehl
 dauds žitti wehrâ leekami. Tas Elewants irr tas
 leelakajs wiffu swehru, tā Indihjas semme fâ žaur
 wiffu Ahprikū pasihštams, un tā fâ muhsu sirgt un
 wehrfchi pee wiffa darba bruhšejams. Winšch ne
 tohp no zilwekeem audsinahs, bet žaur leels tertis un
 dihdihš. Winšch lihds trīm affim garrumâ un lihds
 diwi affim augstumâ un breedumâ; degaona weetâ
 winnam tohti garfch fnuhtis, fo winšch palohžiht, jeb
 issteept, jeb ihšinahs warr, fâ winnam patihk un wai-
 jadšigs irr; winšch proht ar to wiff isdarriht, fo
 grihb, sahles un labbiu noplukht, un pehž fawâ ma-
 fâ muttē, fo winšch appakfch fcho fnuhtē turr, eebahš,
 un eewilžis dšehreenu eefsch nahsim to arrihsan muttē
 eeflazzinahs; winna galwa, kas bes fakla pee kruhts
 flahsta, irr lihds diwi ohlefscheem platta, bet winna
 azzis, kas tahdâ paschâ tahlumâ weena no ohtras at-
 stahw, ne irr dauds leelakas fâ pee muhsu sirgeem;
 winna aušis fâ leeli un platti maiši pee galwas far-
 rahs;

rahş; winna fahjas irr puff-muzzas refnumâ, wairak
ihşas ne fâ garras fauzamas, tatschu winşch knaşchi
gan fscreen, bet fad friht, tad winnam gruhti irr zel-
tees. Veldeht winşch arr labbi gan proht, un win-
nam masa leeta irr nastas no 8 birkaweem nest; ir
rattus winşch mahjahş wilkt. No abbaşm puseşm
pee snukka winnam diwi garri, palihki, balti soşbi
irr diwi ohlektes garrumâ, fo winşch pahrgaddôs is-
mett; şhee Celewanta-soşbi, ar fo tee Indijahneri
un Ahprikas eedsihwotaji andelejahş, tohp no şkunş-
neekem un dreimanneem lohti mekleti, fas no teem
daschas glihtas leetas un paşinas taifa. Celewanta
ahda irr melbehra jeb pelleka un pahş par pirkştu refnaka,
fas tohp mihta un daschâ wajadsibâ bruhketa. Win-
na galku un wişşwairak to snukki ehd tee Indijahneri.
lişds diwi şimts gaddeem tee tohp wezzi, un rohnahş
tik dauds, fa retti fahds Indijas wihrs, kam weens
jeb diwi rahmi Celewanti ne buhtu; teem baggateem
desmits un wairak, un teem semmes-walditajeem
lişds 200 tahdu şwehru mehds buht. No teem ne-
dişditeem un meşcha-elewanteem dasch ir tohp no-
fauts, jo tee eekşch rişfu-laukeem negantu şahşdi
darra; zittadi tee meşcha-elewanti ne wişşai pikti
mehds buht, tatschu ikweenam, fas tohs fastohp,
şellu jagreesch, un fad tohs farrina, jeb eewaino,
jeb apkrahşj, tad tee lohti eeniknojahş un şawu waid-
neeku jeb tuhdaş noşitt, jeb ar şawu snukki to pa-
preekşch us augşchu meşdams, ar fahjahm şatreek.
Ar şawu snukki tee speşj leelus kohkus ar şaknehm
işwehrt, leelas nastas no semmes us mugguru
şweest un wişşus zittus şwehrus, ir tohs wişşşiprakus
pahşwarreht un semmê şitt. Tomeht tee ar snukki ar-
ridşan şmalkus darbus proht padarriht, fâ prohti:
şudraba wehrdinu no semmes uszelt, masgu atraişht,

no buddeles spundi iswilt, un to dsehreenu isdfert, atflehgu flehgt un aïsflehgat, un daschas zittas flunstes, fo tee lehti ismahjabs. Zittahrt Celewantis Farrâ bruhßeja, teem baltu tohrnus muggurâ uszel-dami, fur wirfû lihds 30 saldati farrojabs, no fa ir Bibbelê sinna rohnabs.

Pehz Celewanta irr tas Kameels, jeb meschas, sirgs rahm tautahm fîltâs semmês tohti derrigs un wiffai waijadsigs lohps. Wînsch leelaks fâ sirgs, ar garreem gurneem, tohti qarru faktu, ber masu nezjauku galwu, ar masahm aufim, scheltteem naqgeem pee kohjahm, un us mugguru leelu fupru, zittai flakkai arridsan dubbelts fuprs irraid. Wînsch tohti rahms un jahfchanai, fâ nastu nefchanai derrigs. Kad winnam nastu uslift gribb, jeb us to usfahpt, wînsch us zekkeem pakriht un zillajabs fad waijaqa; wînsch zauru deenu, un fad nohte speesch, ir dauds deenas un naktis, nezehdis un nedsehris spehj us zekku eet. Wînsch wesselu muzzu uhdens reisê warr isdfert, fas winnam labbu laifu wehderâ prisch pale. f, tadehl tas noteek, fad zella gahjeem zaur garreem tukfneseem eijohr uhdens peetruhst, fa tee, eefam tee noflahpt, weenam jeb ohtram kameelam wehderu usgreesch un at to uhdeni tur eekschâ atspirgstabs. Sauni kameeli, fas wehl sihsch, tohp ehiti. No teem wezzajeen zits ne fas bruhßejams, fâ ta spalwa, fo tee ifgadus ismett, un no fa drehbes, sekkes un zeppures taifa. No kameleem arridsan bibbelê fas atrohnams.

Laurwa starp plohsigeem swehreem tannis semmês flaitams. Wiffwaitrak tas Ahprikas teefâ at-rasts tohp, un irraid tas jo spehzigais un arridsan tas jo breefmigais starp wisseem pafauls swehreem. Winna augtums irr lihds diwi ohlefscheem, tã fã winna gaxtums lihds trim ohlefscheem steep abs.

Win

Winnam leela un platta galwa, trefna fruh'ts un stī pri fakkū lettenī. No galwas lihds puff mugguru winnam garra fuschlainas frehpes kas laumas mah'titei newaid; no puff muggura lihds pakkatu winfch gluds un smuidrs irr. Winna aste tikpat garra kà winfch pats, gludda un pee galla spalwu fusch'tis; winna pehrive irr farkan, seltana. Zau ne weens swehrs winnu ne uswinnehs, bet winfch uswarra wiffus un rihi un faplehs fo atrohn, bes ween to Eelwantu, kas wiffai leels un speh'zigs, un to Tihgeru, kas winnam wiffai gudrs un tshakls. Kad winfch tohti isfalzis jeb eedusmohts irr, arri zilwee keem winfū friht, bet kad zilweks ar lohpeem fohpā rohnahs, winfch tikkai lohpus fch'nauds, zilweku ne aiskahrdams: pee, ehdis buhdams winfch ne fo taunu ne darra. Zo wairak winfch frehpes fratta un ar asti wehdinadams to pee semmes sperr un atkal us mugguru usinett, jo niknaks winfch tad, bet kad aste meerā ne waijaga dauds no winna bihtees. Preekfch meddineekeem flaijumā buhdams winfch ne behg tur redamees teem pretti, bet meschā nahzis winfch behg kà fakkis. Ir ugguni un gaita fleegfchanu warr ar ridfan winnu aistrenkt. Winna ruhfschana irr breef miga, tah'ti dsirdama, un wiffi lohpi un swehri tad trih; no bailehm. Brihscham winfch leekahs augstfirdigs, masus un nespeh'zigus, faut turumā nomanna, ne aiskahrdams. Ir warr winnu dihdih't un rahmu darriht, kà wezzōs laikōs brihscham dsirdehts, ka tee pee ratteem juhgti rattus wilkfuchi. Tee mohri jeb neegeri proht tā jaunus kà wezzus eekert, eh'd winnu galku, un bruh'ke winnu ah'di us tahm gulleht, jeb ar tahm apsegtees. Tohs lauma, fuzzenus tee fleppenī pa tam kad laumas mah'te us meddischanu isgah'ust, no midsena isnemn, tohs wezzus laumas tee jeb no,

fchauj jeb bedrës eewill, itt kâ mehs wilkus ferram. Rad lauma jau bedrë, leekahs winſch faunetees, wiſſfa ſirdiba iſſudduſſi tâ, ka tad drohſchi bedrë eefahpt, winnam apauſchus ap riſſles liſt, eefſch tehdehm eefleht un fur patihf aiſweſt warr.

Jo traffaks un jo plehſigs ne kâ lauma irr tas Tihgeris, turklaht dauds ſchiglaks un jo wiltigs. Winna meefas augums irr fakku lihdſigs, gluds un ſmuides. Winna leelums irr kâ pehrnajs kummelfch, ar garru aſti un fakku naggeem; winna pehrwe irr dſeltan-balts ar luhſainahin ſihmehin uu ſtrihpehm. Winna ahdas ſkaistums pahreet wiſſu ſwehru ſkaistu mu. Winna azzis mirdſ kâ deggoſchas ohgles. Winſch brihnum ahtri ſkreen, lezz lihdſ ſeſch ohlekſcheem un kahpele us kohſeem kâ zauna. Winna breeſmiba eet pahr wiſſu; zilwek, ſwehri, putni, wiſſ irr winna laupijums, lai buhtu pee-ehdis jeb ne. Rad bads winnu ſpeeſch winſch paſchus behrnus rihi, un kad mahtite pretti turrahs, winſch ir to noreij. Winſch tiſ ſtiprs, ka winnam maſa leeta irr, dſihwu ſirgu jeb wehrſchu riſſlë heint uu tâ weegli ar to aiſſreet, itt kâ tas ſakkis buhtu. Brihſcham winſch eedrohſchinajahs, paſchu Elewantu aiſkahrt, tam pa-preeſch to ſnuſſi noplehſdams, tad us mugguru leht, dams un winnu ſaplehſdams. Schahdu breeſmigu ſwehru tee zilwek tahs ſemmes, kâ ween warredami, tiſko iſdeldeht; tee ehð winna gaſtu, un bruſſe winna ahdi daſchâ maijadſibâ. Eiropas leelkungi augſtâ gohdâ braukdami mehds ar Tihgeru ahdahin ſamus ſirgus puſchkoht.

Krotodils, Eirſakam tohtri lihdſigs, bet ar leeleem ſwiſhneem aptehrpts un aplam leels, ſſchetrahm lihdſ peejahm aſſahm garrumâ bet weenu ohlekſd u tiſſkai plattrumâ. Ahprikâ, wiſſwairak Egiptë, arriſſdan

dsan Ahwas un Ameerikas fiktās semmēs wīnsch wīf, sās leelās uppēs flehpjāhs, jo wīnsch no tahdas siveh, ru flakkas, kas abbejadi tā uhdēnī kā semmes wīrsū dīhwo ī kā muhsu wardes. Wīnsch ne dsemdina dīhwo behrnus, bet ohles (pautus) tāi leelumā dehj, kā sohfu ohles, ko tas smilkschōs aprohē, un faules farstums isperina. Schis sivehs zilwekeem kā loh, peem tohti bailigs, jo wīnam leela rihle pilna ar asseem sohbeem, ar ko wīnsch wīssu ko sakerr, satreek, sahles, sūwis, tschuhffas, kirsakus. Us zilwekeem wīnsch daschu stundu un deenu gluh, fluffinam nees drōs apflehpēes, un kad zilweks ne sargahs jeb aplam pee krahta apgulstahs, jeb ir peldetees gribb, wīnsch ahtri to usbruhē un aprih, ir dasch wehl no wīna no laiwas israuts un sarichts tappis. Wīnsch tohti wairotohs simts un wairak ohles dehdams, ja weena masa pelle, Wabraus pelle nosaukta, kas zaunam lihdsinajahs, ne buhtu, jo schi wīna ohles usohsch, ne, salaus un apehd. Arridsan teiz, kā wīnu teh, wīnsch tahs ohles, kad atrohn, norihjoht, ir wīni farwā starpā paschi reijohotohs.

No Ehrmeem tannis fiktās semmēs daschas flak, kas rohnahs, leeli un masi, ar astehm un besch. Wīsswairak peeminnejami irr tee Ohrang-Uhrangi, Barwisahni un Niehrkākē, kas ne ween zilwekeem eeksch gihmja un meefas auguma lihdsigi, bet arridsan stahwu us diwi kahjahm eedami. Wīneem irr rohkas ar pirksteem un naggeem kā zilwekeem, bet wīssa meefa spalwaina. Tahs mahtites farwus behrnus us mugguru nehfa, un kad tohs gribb sihdiht, tad tohs rohkas nemin un pee fruhsts leek, ittin kā zilweku mahtes darra. Wīni arridsan beedribā un kā ihpasha tauta pee dauds simteem kohpā dīhwo; wīneem preekschneeki irraid, kam wīss pulks klauka; brib,

brihscham tee sapulzejahs un leekahs runnas turreht; tee aisslahwahs, stahda fur waijaga waktneekus, un ismaina tohs ar zitteem; tohs laifkus tee sohda un ta jo prohjam. Wisswairak tee zilweku pakkatdar ritaji un lihdsneeki irraid, gaur fo tee lehti pee krahpri un ferti tohp, jo kad zilweks tahda weetâ waigu masga, fur ehms to eefkattahs, tad winsch pahrbrihdi pats noeet un arridsan waigu masga, bet ne dohmadams, ka tas lippigs (lihm) uhdens effohts, fo tas zilweks tam tihfschi pamettis, azzu wahki rohp aislippinati, un winsch tad lehti fakerts: jeb kad zilweks leekahs sahbakus apahwis, kas eefschâ ar darmu isfmehreti un aiseedams te pamett, ruhda ehms pakkat, apauj tohs un ne warr wairs tohs nomaukt, nedf knaschi behgt un eefriht zilweka rohka. Wes us tahdu wihs teem ne warr peekluht, jo tee ka wahwert brihnum knaschi lezz un pa kohku kohkeem lehka. Gribb tohs flaijumâ usmahkt, tad tee ar wissu pulku drohschi eenaidneekem pretti eet, un kohsch un plehsch un mett afminaus, nuhjas un fo ween rohka dabbu. Winnu barriba irr kohku un lauku augti, tadehl tee laukos un dahrsos leelu fahdi mehds darriht. Dee tahdas sagschanas tee brihnum gudri; tee eezeht waktneekus, winneem sinas doht tik fo zilweki rahdahs, kas tad us augstaku kohku uskaphusch wihs fur apfahrt luhkojahs; kad ne fahda bailiba ne no mannama, zitti us kohkeem fahpj un teem appafschajeem tohs augtus nomett, tee tohs atkal teem tahtejeem peemett, kas tohs gubbâ fakrahj. Tahdu eedallischanu tee wissos tahdos darbos allasch wehtrâ leek, bet mahjâs famos mescha-mahjoklos pahrnahkuschi tee lustigi famu laupijumu istehre. Bet kad gaddahs, ka tohs pee sagschanas fastohp, tad tee ar leelu brehkschanu aissfreen un tohs waktneekus saplehfs. Kad ehmi eekert;

eeferti un rahmi darriti, tee mahzahs dihwainas un smeijamas fohlas; us issteptu mirwi deet un leh-
 fakt, bungas fist, jaht, braufeleht. Par wisseem
 tas Ohrang-Uhtangs lehti eemahzams. Wiafch
 bes astes zilweka leelumâ un winnam wiffai lihdsigs,
 augfchup eet un ne irr tif pikts un sadfigs fâ zitti ehr-
 mi. Wiafch pee apdeen-fchanas derrigs, istabu
 mehst, glahses un tallerkus masgahr, ehdeenus us
 galdu nest, zeppeti fuknâ preefch uaguni greeft, mal-
 ku un uhdeni atnest, gultu taifht un râ jo prohjam,
 wiafch drihs un labbi gan eenemmahs; wiafch proht
 arri ar farrotu strehbt, un ar nasi un gappeli ehst.
 Sawâ brihwibâ beesafôs meschôs dihwodams wiafch
 zittu kaunu ne darra, fâ brihscham fahdu zilweka
 behrnu sagdams un to fâ sawu pafchu audfinadams.
 Us Eiropu winnu ne warr nest, jo wiafch no faltu
 ma nihst un mirst, fad winnu arridsan, Deems
 jinn, fâ fohptu. Baruchin fchê warr iszeestees,
 tee ne tif wahrigi fâ tee Ohrang-Uhtangi, ir masafi
 par winneem, ar masu asti un fannu gihmi. Zittadi
 tee gan jauki, muddigi un weegli ismahzami; teem
 warr drehbes apgehrbt un daschadi ar teem lustetees.
 Ueberfart tohp no Amerikas atwesti; winneem gar-
 ra spalwaina aste, un tee leelafi no teem irr lapses
 leelumâ, wairaf fakteem lihdsigi ne fâ zitteem ehr-
 meem, un turflaht drohfschi un wiltigi swehri; to-
 mehr ir winnus warr dihdicht, bet tas jau gruhtraki
 isdohdahs.

No tschetrkahnainneem swehreem wehl fahdi zitti
 peeminnefchanai wehrti irr, fâ prohti wisspaprreefch
 tas Hebris, kam dascha sawadiba no zitteem irraid.
 Wiafch gan ne warr uhdeni dihwohrt, bet tapat ar-
 ridsan besch ne mas ne, jo winnam garra un platta
 aste ar swihneem, fo wiafch labpraht uhdeni bahsch,
 un

un peh̃z ka wiŋſch mihtaki peldu eet ne kà pa ſemmi. Taht no zilwekeem poh̃ſtu:weetà wiŋneem wiſſlabbaki patih̃k, kapeh̃z to eekſch Eiropes jau reſchi, bet eekſch Sibberijas un Ameerikas jo plaſchaki atrohn, fur wiŋni pa tuh̃kſtoſcheem koph̃a dſih̃wo. Tahdà beedribà tee ſewim ittrin kà pilsſatus uſtaifa ar dauds ſkunſti, gudribu un jauku faderreſchyanu. Ar ſaweem garreem aſſeem preekſch, ſoh̃beem tee koph̃us no wihra reſnuma nograuſch, tohs pee kraſta welk, un leelus uh̃denu dambjus no teem taifa, ko wiŋni ar afmiŋneem, fuh̃neem un mahla tà ſalippina, ka uh̃dens ne warr zaur:eet, un fur wirſu tee ſawas mahjas ar diwi un trim iſtabah̃m, zittu wirs zittu uſzell; ſchee trih̃ſkahrtigi mahjokti us to derrigi, ka tee, tà kà uh̃diſch augſtak kaph̃j, jeb ſemmaſ kriht, warr pah̃r mihteſ un allasch ſawu aſti uh̃deni eebah̃ſt. Wiŋnu leelums irr kà awſ; wiŋni ne ko ne eh̃d, kà lappas un koph̃u miſu; wiŋnu ſpalwas, ſas tohti mihtſas un ſmalkas irr, tohp par waſſaras:zeppurehm, ſek̃kehm un zimdeem iſſtrah̃dati. Appaſſch aſtes wiŋneem mazzinſch irr, fur eekſchà ſtipri oh̃ſchams drehg, numſ rohnah̃s, ſas apteekeſ kà dahrgas ſah̃les pah̃r dohts tohp. Wiŋnu aſte tohp eh̃ſta, un wiŋnu mehle effoh̃t gahrds kummofinſch.

Wehl dſih̃wo Ameerikà weens ſwehrs tiſ ſeels un ſmuidrſ kà zaunis, ar melnah̃m un balſtah̃m ſtrih̃pehm, bet tohti nejauks; kad zilweki jeb loh̃pi wiŋnam tuwu nah̃k, wiŋſch ſawus fuh̃dus iſlariſch, ſas tiſ breeſmiſgi ſmird, ka no ta apgiht warr; ir wiŋna mihtſals, ko wiŋſch us ſaweem waidneekem iſſlazzina, irr tapat neganti ſmirdots un tiſ ſih̃ws, ka no ta warr aſſs tapt, kad azzis nah̃k. Wiſſi tapeh̃z no wiŋna beh̃dſin beh̃g, kad to no tah̃lenes ſaoh̃ſch, un wiŋſch pats tohp Smirdels noſaukts. Putni un putnu oh̃les irr wiŋna barriba. La

Tapat wehl zits, bet tohti dunnisch un kuhtrs swehrs tur rohnahs, fo Slinki sau. Winna kuhtri: ba tik leela, fa winsch par wissu deenu tik fo kahdus tschetrdesmits fohlus eet. Winsch ne turrahs pretti, nedf ahtraki eet, lai to kull un dausa zif patihk. Dee weena fohka kluht, kurra lappas winsch ehd, winnam diwi un trihs deenas is: eet. Kad tahs lappas gluschi nokrimstas, pee fa winsch kahdus trihs mehne: schus publejees irr, winsch wehl kahdas deenas gaid, kamehr bads jau spreesch, tad winsch us reisi nogah: schahs, jo ta nokahpschana winnam par gruhti lee: kahs; un nu wehl neddela un wairaf pahre: eet, fa mehr jau nonihzis, eekam winsch zittu fohku fatwere. Winna leelums irr fa lapfai, winna galwa irr masa un isskattahs fa wezza bahba kas raud. Winna galka tohp ehsta.

Tee Brunnuruppuchhi arridsan wehrâ:leekami; zitti irr uhdens, zitti semmes dsihwotaji, un fildas sem: mäs mahjo. Winna leelums irr daschfahrtings, zitti rikkai no plauksta plattuma, zitti dauds leelaki, bet ir tahdi rohnahs, kas fa istabas durwis leeli un trihs: desmit lihds tschetrdesmit pohdus fwere. Winna wissi gareischti: appati un plakkani ir ar faulu: brunnahin, jeb faulu: kaschoku us mugguru apfegti, kas brihscham rik refus un zeets, fa smaggi ratti pahr par winneem brau; bes winneem faiteht. Appaksch schahda faul: laina apfegga tee galwu un kahjas flehpi, kad win: neem kas ja bihstahs. Tee ohles dehj, kas smilkschôs no faules isperretas tohp. Winneem fihksta dsihwe, lihds deminde smits gaddeem dsihwodami; kad win: neem galwu un kahjas nozehrt, tatschu tee wehl daschu neddela dsihwi paleek; winna zauru gaddu ne: ehdufschi warr palikt. No winna brunnahin daschas skunstigas leetas taifa, dohses, pulkstemu wahkus, natschu

naſchu ſpallus, ſemmes un zittas. Winnu qaſſa kâ wiſtu qaſſu ſmalle un labpraht ehta tohp. Kad tohs grihb fert, tad us teem ar garku fahrtu ja aluhn, tif ko weens rahdahs, tad to us mugguru apgreesh, tad wairs ne warr atgreestees nedſ no weetas kluht. Kad winnem wiſſai turwu nahf famehr wehl leen, tad winni gan proht ſchjigi pretti turretees.

Dee teem peeminnejameem ſemmes wehreem peederr arridsan tahs breeſmigas tſchuhſſas karſtâs ſemmes. Ta Mſſu t chihita Indijas teeſâ irr 5 lihds 6 affahm qarrumâ un kâ lahs bahtis rſua; ta ſpehjdihwu breedi jeb ehmu noriht, un to ſtipraſu wehrſchu laumu jeb tiſgeru ſaſpeest un noſchmaugt, bet wana ne irr nahwiga. Dauds Indijahneri to kâ elku apjeeni un peeluhds. Ta Br llesſſch bta, no tahs ſihmes, ſas winnai us muaquru irr, tâ ſauſta, irr tohri nahwiga, tur flaht brihnum leela, bet tiffai ſpihdi reſnumâ. Ta niſnaka ſtarp wiſſahm irr tees ſcham tas Ameerſaspubka jeb ta Kadou tſchuhſſa. Schi irr diwi lihds trim ohleſſcheem gatta un elkona reſnumâ. Dee aſtes tai pulks brunnu, tâ tâ gredſeni, ar ko ta flabbina, itt kâ ſauſi jini iſkal toſchâ wehrſchu puhſchli rihb. Kad ſas winnai tur wojahs, tad ta iſtruhſſtahs un tuhdat flabbina, tas pat arridsan kad eerebhahs jeb ſalkſt, un tas irr Dees wa laime, ſa iſweens nu warr iſglahtees, jo ſas neſtundâ no tahs tohp eedſelts, tam azzumirkli jaſmirſt. Kad tai ne ſas ne kaiſch, tad warr drohſchi garkam eet; daſchubahn ta arri pahſ eemiggufchu zilweku pahſken, bes winnu eewainodama. Winnaſbarriba irr putni, pelles, wahweri, ſakki un zitti maſi ſwehri, ko ta us dihwainu wiſſi eekere, patti ne warredama nedſ tahli nedſ ohtri lihſt. Tif ko ſchi tahdu maſu ſwehru jeb putnu eerauga, ta tuhdat flab-

flabbina un ar atplehstu rihtli to stihwi usluhko, fawu nahwigu dwaſchu us to islaisdama, tad jau tas loh, piſch kâ apburts no winnas dwaſchas pahrnemts ne warr wairs isſprukt, gan lezz, bailejahs, fahk fung, steht, nahk tſchuhſſai ar weenu tuwak un pehdigi winnas wakkâ rihtlê eekriht, tadehl winnu arridsan Burwu: tſchuhſſu lamma. No wiſſahm zittahm tſchuhſſu flakkahm, no ka ta maſaka dalka nahwiga ir, raid, ne irr dauds ſtahſtams; kam patihk, warr tſchuhſſu ehſt, ko arridsan zitti darra. Tahdi puhki, no ka bahbas daudſina un mulki bihſtahs, ne fur ne atrohnamî.

No putneem pa wiſſu paſauli arridsan leela daſchadiba rohnahs. Wiſſpirmak tas Strauſis tas leelakajs ſtarp putneem. Wiſch irr tik augſts, kâ jahtneeks us ſirgu fehſdams, un kameelam lihdſigs, ar fawu ſohſu galwu, ihſu deggunu, garru kaſlu, kupaſinu meefu un garrahm kahjahm. Kaſls un leelaka dalka winna meefas ne irr ar ſpalwahm bet ar beefeem matteem aplikts, eekſch ſpahrneem un aſtes ween winnam ſpalwas kohſchi baltas, bet arridsan ſtarpâ melnas un pellekas, kas ſohſi glihtas un ar ſo fungi un gaſpaſchas puſchkojahs. Winna ſpahrne irr prett winna leeluma par maſi, tapeh; wiſch ne ſpehj gaiſâ ſkreet, bet ar ſawahm garrahm kahjahm wiſch brihnum ahtri 5 lihdſ 6 juhdses weenâ ſtundâ tekk, un ne ſirgs ne funs winnu ne warr panahkt. Wiſch karſtâs ſemmês leelôs tukſneſchôs, fur zilweki nau, ween dſihwo, tatſchu zilweki to usmekle, kas to eekerr un noſitt, un winna ſpalwas pahrdohd. Brihſcham tahdu ſtrauſi pee ratteem juhds, jeb luſtes dehl us winnu jahdele. Winna mulkiba un dumjiba teem mohreem to weeglu darra, winnu rohâ dabbuht, jo kad tee paſchi riſſkai kluffi paleek, un funneem wak
kas

fas lauj to meddiht, tad tas daschu deenu ar weenu
rinki apfahrt wiinneem ffreem, famehr isfalkufcham
un peekuffufcham fluffu ja stahw, tad wiinfch famu
galwu fmillfchôs eebafsch dohmadams labbi gan ap-
flehpees, un tohp fakerts; bet kad pirms wiinneem
pretti nahk, tad wiinfch famam eenaidneefam rohkas
un kahjas fadausa, jeb cam to wehderu usfchell.
Straufa ohles irr tik leelas kâ behrnu galwa, lihds
6 mahrgineem fimaggas ar zeetu tfschaumulu, bet eh-
fchanai labbas.

Tas wiff masafajs putniinfch pasaulê irr tas **Roz**
libris eefsch Umeerikas, fas ne leelaks kâ ohsotabam-
bals irr. Kâ masinfch wiinfch irr, tatschu wiinfch no
pehrwes tas wiff fkaistakajs un wiinneem fkattoht ne
warr Deema raddifchanas gohdu gan apbrihnoht.
Wiinneem saltas, dseltenas, farkanas un sillas spal-
was; us galwu wiinneem spalwu zeffuls, fas kâ selts
mirds; wiinneem degguntinfch un kahjinas irr melnas
bet spohdras, un wiinneem melnas azzis spihd kâ deman-
tas. Ur famu degguntinu, fas tã kâ stohbrihts un
kâ addata fmalks, wiinfch kâ bitte to meddu no puk-
kehni isfihsch, fas wiinneem weeniga barriba irr, un ar
fo wiinfch arridsan famus behrninus ehdiina. Wiinneem
ohlites ne leelaks kâ masi sirni; famu lifdinu wiinfch
starp diwi pomeranzu lappahin no bohinnillas un zit-
teem fmalkeem un mihfsteem spurteem taifa. Wiinfch
tik nespehzijs, fa wiinfch leeleem sirnekleem ne spehji
pretti turretees, fas to kâ muschu ar faweem tihkleem
aptinn un wiinneem affini isfihsch. Taks gaspaschas
Umeerikâ wiffu putninu ar ahdas un spalwahm kâ kah-
du pukli us galwu sprausch ar to puschkodamees.

Wezzôs stahstu grahmatas gan dauds lassam no
dihwaiinneem putneem, fo nosauze: Peeniks, Greips,
Noß, Peelikans; bet jauni semmes aprakstitaji,
fas

fas wiffu labbaſ ismeklejuſchi, ne fur tahdus ne ar-
radduſchi irr, tapehꝫ tee wiffi ſtarp neekeem un mel-
leem ſkaitamí.

No ſikſpahꝛnu ſlakſas rohnahs tai appakſchajâ
Umeerikâ, ir Indihjas ſemmnê weens putnis no labba
ſchurka leelumu ar garreem ſpahꝛneem, fo winſch
lihds diwi ohleſſcheem iſſteept warr, un fas Wam-
pihrs, tas irr, affinis dſehrejs noſauktô tohp.
Winſch tohti bihſtams, tapehꝫ fa winſch tâ jilwekeem
fâ lohpeem nakti, kad tee ſaldâ meegâ guſſ, affini
iſſihſch. No winneem tahds pulks effam, fa tee
wakkarôs ſfreiſoht to gaiſu aptumſcho un pilſſarôs
eelas apſlahj. Winnu barriba irr kohka augti un ta
palmkohka fulla, no fa tee brihſcham tâ apreibjahs,
fa tee fâ mirruſchi pee ſemmes friht. Warr tee pee
affinim peeſtuht, tahs winneem jo gahrdakas, un
tahs tee tohti meſle, tapehꝫ tee nakti jilweku mahjâs,
fur lohgi wakkam, eeffreen, un kad tee kahdu eemig-
guſchu atrohn, tad tee ar ſawas affas mehles tam
lettenus un gurnus tamehr laiſa, kamehr wahts roh-
nahs, un affins iſſuſſſtahs; nu tee labbi peeſprahg-
ſtahs, un fa tas eemidsis ne mohſtahs, tee tam ar ſa-
weem ſpahꝛneem ar ween wehſumu peeweſhdina.
Netti gan weens no ta pee nahwes apſirgſt, bet
tatſchu nogurris un wahjſch rahdahs. Par deenu
ſchee affins dſehreji iſſpuſſchôs ſaurôs kohkôs flehp-
jahs, brihſcham tee arridsan pa pulkeem pee kohku
ſarreem peeſſerrahs.

No muſchahm, ſirnekleem, taurineem kahpa-
reem, kuſtoneem un tahrpeem, fo wiffu lihds kuktai-
nus noſaukt warr, ſweſchâs ſemmnês arridsan dauds
un daſchadi rohnahs, no daſchada leeluma un augu-
ma. Bet tikſai ſchis wiſſwairak wehrâ leekams, fo
Swezzes neſſeju noſauz, un fas ſiſſenam lihdsina-
jahs,

jahs, ar dseltan, farkan un sakkahm strihpehm. Winnan us galwas puhshlyhts no keshbhes leeluma, kas tapat kà muhsu spihguti nakti spihd, bet ar tahdu spohshumu, kà Ameerikaneri, tam naktis pa zellu ja-eet, tahdus pee kahjahm un rohkahm feen, gaur ko tee tã, kà pee wehja, lukturu wissu skaidri redseht warr. Pee tahdas puhshlyhtes warr arridsan nakti lassht un rakstht, jeb zirtu darbu padarriht.

Tas pulks to daschadu Deewa raddijumu tã wirs semmes kà gaisã irr brihnum leels. Wehl wissas flakkas ihti ne irr sinnamas, un zif dauds wehl ne taps Austrahlijas rohbeschôs atrastas, kas mums wehl ne mas ne pasihstamas. Weens lohti prahhtigs funks ar dauds puhlehm tahs pasihstamas flakkas irr isfkaitijis un atraddis no tschetr kahjainem lohpeem un swehreem tschetrsmits un peeždesmits (450) fahrtas, no putneem diwituhkstoschas (2000), no abbejadeem, tas irr, no teem swehreem, kas uhdent tapat kà pa semmi dshwo, diwismits dewindefmits un diwi (292), un no wissadeem kustoneem jeb fukkainem diwidemits tuhkstoschas (20,000) fahrtas; tã ka pawissam jau diwidemits un diwituhkstoschas septinsmits tschetrdesmits un diwi (22,742) Deewa raddijumu fahrtas, ko mehs pasihstam, pafaulẽ dshwo. Iddeenas jau wairak atrohn un pasiht dabbu, un zits prahhtigs funks teizahs, jau diwidemits un peežtuhkstoschas (25,000) atraddis.

(No ta turplikam wairak.)

Deems, kas apgahda zilwekus,
Ne arstahj arri lohpinus.
Kad laurwa ruhž un krauklens brehž
Tad wissi kleebsahs maises pehž.
Un Deems us winnu luhgschanu
Dohd katram sawu barribu.

Met

Bet tu af zilwekš teiz ar preeku
 Ta kunga gohdu muhschigi.
 Ne aismirst atsiht winna spehtu
 Meds winnu flaweht zeenigi.
 Lai wiſſi Deewam padohdahš;
 Tas lohps — kas Deewu ne gohdahš.

Wehl sinna no dabbaš brihnumeem.

IV. No ta leela ſalna, kas ſeemela ſemmē ſa zeefch irr.

Sinnams jau, ka teem laudim, kas jo tumak
 prett ſeemela dſihwo, jo ilgak un wairak arridsan ſals
 tums irraid. Bet ja kas to breeſmigu leelumu ſa
 ſaltuma iſti eedohmatees un ſapraſt griib, tam wai
 jaqa tašs ſinnas, ko prahta laudis no ta demuſchi irr,
 wehrā liſt. Muddlerons prohti, weens Englanderis
 kas pats lihds ar zitteem kuggineefeem us wallſwju
 ſweijes braufdams tai ſaltā Greenlandā bijis irr,
 ſtahta, ka eſari tur iſſeemā wairak ne kā diwi affu
 dſillumā ſaſalſtoht, un ka iſtabās, lai tašs kurrina
 zik kurrinadams, ſeenas un gultas tatſchu treiju
 pirkſtu beſumā ar leddu pahrwilktas tohpohht. To
 paſchu arridsan weens mahjitajs, Kranzis wahrdā
 apleezina, kas ſchahs ſemmes buhſchanu ſawadā
 grahmatā taiſni aprakſijis irr, ſtahtidams, to ſalnu
 turpat tā brihnum ſtipru eſſam, ka paſchā eefurtā
 iſtabā tiſ ko ar mohſahm warroht alahbtees; ka
 wihs un brandwihs, lai kas ſinn kā ſiprs buhtu,
 par leddu tohpohht, un wiſſi trauki, fur ſchee dſehrees
 ni eekſchā, puſcham ſprahſtoht, ir brihſcham, kad
 ſappeju jeb tee: uhdēni dſerr, ta iſdſerta taſſe pee gal
 da peefalſtoht. Tas Legeede kungs, kas arridsan
 ſeemas laiſā tai ſemmē bijis irr, teiz: ka wiſſch
 1738 gaddā, ſepticā ſeemas mehnefcha deenā ne eſ
 ſohht

foht warrejis no famas istabas ahrâ isheet, bes fa gih-
 mis un rohkas winnam ne buhtu fasallufchas. Win-
 na istabas durwis un feenas bija tik tohti no farmas
 pahraemtās, fa tahs itt fâ no tihra leddus taiſitas is,
 ſkattijahs; gulta drahnas un pallagi, ir tad, kad
 winſch us teem gulleja, bij daudſreis pee gultas un
 feenas peefallufchi, un winna gulta dellis, fâ ir gal-
 was ſpilwens no winna dwaſchu wilſſchanas tik
 ſtingrs tappis, fâ fauls, un pirſta reſnumâ ar far-
 mu aplikts. Tas leddus un ta farma, ar fo winna
 ſkurſtins eefſchâ apfallis bija, pahrſteepahs pahr wiſ-
 ſu ſkurſtiku no wirs-galla lihds pat kraſſna aiſkurru,
 un ne iſkuffe ne maſ, jebſchu kraſſni uguns bes gal-
 la degge. Waſcha ſkurſtens wirs-gallâ bija ta farma
 ittîn fâ welwi no leddus ar maſeem zaurumeem tai-
 ſijufi, zaur fo duhmi, fâ zaur feetu, ar mohſahm
 zaur-ſpeedahs. Wiſſas linnu drahnas, fâ krekli,
 pallagi, dweeles, ſekkes, laſſati bija ſtingri tappu-
 ſchi un pee ſchirſta peefallufchi. Tahs galku muzzas,
 kad gribbeja no tahm galku wahriſchanai isneemt,
 waijadſeja gabbalôs ſakappah, tik zeeti bij tahs fa-
 fallufchas, jebſchu wiſſa galka ſahlita bija; un kad
 to galku wahrija, tappe ta tiffai no ahra puffes miſſ-
 ſta, eefſchâ ta weenumehr tik zeeta palikke, fa tik fo
 ar warru to warreja ſapleht. Un tâ wehl zitti prah-
 rigi wiſſri apleezina tahdu paſchu brihnum leelu ſaltu-
 mu zittâs ſeemeta ſemmēs. Tas kungs Ellis wahr-
 dâ, ſas gaddâ 1746 ſeemas laiſâ tai ſemmê, fo
 Udſonsbai ſauz, bijis irr, un tas Ollenderis Eins-
 terk, ſas tai gaddâ 1592 ſubtihts bij ar ſaweem kug-
 geem mehginah, arriig ne warroht zaur ſeemeta juh-
 ru, fo leddus juhru ſauz, braukt un us paſaules
 ohtru puffi pakluht, gan driſ wehl leelaku ſalna-
 grubtumu zeete. Winſch jau bija ſiltâ waſſarâ is,
 brauzis,

brauzis, bet pee Nowasemlas, (tas irr tulkohs
 Jaunsemme, kas it augsti prett seemela, un wehl
 pahri par Kreewu semmi rohnahs,) nahzis, bija tam
 zauru seemu tur japaleek. Gan winsch bija fataisijes
 schinnis weerās seemā pahrmist, gan wiffas wais
 jadsibas fagahdijis, gan sawu mahjas weetu ar bees
 sahmi feenahm taifijis, un to wiffapfahrt ar kascho-
 seem apfittis, gan arridsan leelu krahfni deen' un
 naktis bes mitteschanas kurrinajis, tatschu winsch ar
 saweem laudim breefmigi leelas mohkas lihds nahko-
 fchu waffaru pahrzeete, ka tee tif ko paspehje sawu
 dshwibu isglahbt. Bet ne ween prett seemela tif ne
 isfakohs tohti falst, arridsan us ohtru pasauls puffi,
 ko prett-seemelu sawz, tif pat breefmigi un gan driht
 wairak falst; jo pee pascha Ameerikas galla rohnahs
 leela falla, ko Ugguns semmi sawz, tadehl ka tur
 weenumehr ugguns leefmas reds, kas gan no ugguns
 wehmejeem kalneem isfchaujahs; pee tahs weenreis
 kuggineeki peebrauze, un istaigajahs tohs semmes
 augtus, pukkes un sahles apluhkohs, bet newilkoht
 pascha waffaras widdu zehlahs tahds afs wehjsch ar
 sneega putteneem, ka tee pee pascha leela uguni, ko
 tee bij ustaifijusch, tif ko no faltuma warreja glahb-
 tees. Tatschu weens fullainis to kungu, kas te bija,
 safalle ka fauls, un pats weens kungs buhtu tapat
 safallis, ja winsch ne buhtu fultaki apgehrbees. Kad
 nu schè ta waffara tif bahrga un falta irraid, ka ne
 buhs wehl ta seema? Zeefcham stipraka pahr wiffu
 sapraschanu! Un pee ta wehl wiffleelakajs brihnums,
 ka tur arridsan zilweki dshwo, un ne ween dshwo,
 bet wehl plikfi apfahrt staiga un ne kahdu apgehrbu
 wairs ne wafka, ka tiffai ahdas gabbalu no rohneem,
 ko wiini us kamefcheem turredami allasch wehjam
 pretti greesch, un tomehr ne safalst. Zebfchu nu

zittās seemeta semmēs, kà Greenlandā un Ulfsonsbai,
ir zittās, laudis tā gluschi plifki gan ne staiga, tad
tomehr brihnumš, kà tee ne šafalst, jo tas kasko-
zinšč, kò tee wafka, mums jau ne peetiftu, un tee-
šham ir winneem prett to pahrleeku saltumu daudš
ne palihdsētu, ja tee ne buhtu eeradduschi no masahm
deenahm saltumu zeešt, un Deewš ne buhtu winneem
tahdu štipru meesu dewis.

Deewš tawa gudra gabdaschana

Ar kò pawaddi zihvekus.

Lai tā man speeich, ar pateizibu

Apluhfoht tawus darbinus.

Ta patti lai man wahrges preeku

Un laime šwehtischanu nešt,

Un pehdigi lai dohd man spehku

Ušwarreht past'ras isbailes.

Pasakka.

Basnizas tohrnis un škurstins.

Weenai basnizai bija augsts, šmuks uu brangs
tohrnis, kura wirsгалs lihds padebbescheem steepahs.
Ne taht no tā šahweja arriđsan mas un šlirts škur-
stins krohga jumtā, kam ne weenu paschu reiši prahtā
šchahwahs tā tohrna glihtumu apškaudeht. Bet tas
tohrnis škattija lepni pahr wisseem kalneem un me-
scheem tur apfahrt, to škurstinu ne kahdas usluhko-
schanas zeenigu ne turredams, it kà buhtu tas neeks
preešč winna azzim. Weenā deenā gaddijahs, kà
šchis škurstins šahze, tā kà par garru laiku, to tohrni
bildinaht, šazzidams us to: kaimin! gan es ne gribbu
to ihsti tizzeht, nedš arri tas man reebj, bet tomehr
tu leezees, kà man šcheet, manni druszi nizzinaht;
woi tas šlahjahs, mehs jau ešham kaimini? Par to
tohti apškaites tas tohrnis ahtri atbildeja: Un tu
ne

ne faunees wehl runnaht ar mannim, tu duhmu finurguls, turr mutti, man nau gohds ar tewim jauktees! jau man ne patihf, fa tu tif tuwu pee mannim flaht, no taweem neganteem duhmeem es ne sinu fa glahbtees, tee man wemfchanas padarra. Kai min nihlajs, atbildeja fkurstins laipnigi: ne fas ne irr sinahdejams, ja tas ween pafauli leeti derr un sawu ammatu, fa peeklahjajs, pareisi nokohpj. Tu effi tohrnis, es fkurstins; taws ammat's irr, pulksteus uszelt, fa tohs tahli warr dsirdeht, un mans, duhmu's iswilft. Tu gan derri arridsan basnizai par gresnumu, to ne warr noleegt, bet es frohgam par labbumu; kad es ne buhtu, ne weens ne warretu frohgâ palikt duhmu dehl. Mehs ne warram wiffi tohrni buht, ir fkurstinu wajaga, un teefcham wairak ne fa tohrnu. Dsihwofin tad gohdam kohpâ.

Ikkatram saws ihpats gohds pafaulê, un tas irr gekkiba, zittu sawa ammata dehl nizzinaht, jeb preekfch zitta sawa ammata dehl faunetees. Ween tas flinks deenas saglis neewajams irr, fas ne kam leeti ne derr.

Zitta Pafakka.

Swirbuli un baidekli.

Swirbuli kahdu leelu un kuplu kweefchu lauku atraddufchi, faffrehja tur ar barreem un meelojajs tur eekfchâ pehz firds patikfchanas ar lusti. Det wee nâ rihtâ agri brohfasta dehl pee fcho lauku nahkfufchi, reds, tad eeraudsija tee peepefchi tahdus breefmigus ehrmus, fa winneem ahtras firds bailes uskritte, un wiffi trihzedami us behgfschanu dohmaja. Ziffai weens wezzigs, prahrigs swirbulis, fas jau pafaulê dauds redsejis un fadsihwojis bija, palikke meerigs un

ruhpejahs tohs zittus atkal eedrohschinacht, us teem fazjidams: Brahlifchi, kam juhs tif bailigi behdfat no fcheem neefceem, fo naidigi zilwefti mums par bai, defleem uszehlfufchi, gribbedami muhs no fcheem fal, deem fweefcheem notrenkt. Apluhfojeet tiffai tohs pareiji un drohschâ prahrâ. Tas ehms tur preefschâ, kas itt kâ zilwefts isftattahs, newaid wiff dshws zilwefts, bet tiffai semmê eefpraufsts meets, ar fadrifta, teem fwahrkeem un wezzu zeppuri apgehrbts, us fo juhs warrat bes behdahm deet un lehfaht, ir kad par tihf meerâ gulleht. Un tas ohtrs ehms tur tahtakt itt no luppateem, ehweles ftaidehm un zittahm tah, dahm kanfarahm taifhts, kas pee fchuhres fahrda, mas qaifâ liddinajahs; tas jums tapat neneeka ne darrihs. Eefim tad firdigi fawu maltiti turreht, un faunetees aplam bailigi buht, mehs jau effam gudri putni. Dâ wifch runnaja kâ prahrta fwirbuls, bet zitteem ne bja rahda famanniga firds. Dee mulki dehmaja: lai runna fo runnadams, tatschu tas nau us labbu, ffreefim probjam, tas allaschin drohschaf. To darrijufchi palikke tee ar tufschu wehderi tohs gahrdus fweefchus gauschi noschehlodami. Bet tas wezzajs fwirbuls un wehl kahdi zitti prahrtneefti lihds ar wiinu peebarrojahs labbi ifdeenas, famehr faim, neefs fawus fweefchus laufâ wehl pamette.

Dâ dasch bailigs nejhga aplam bihtahs, kâ pagans, no pesteteem un burfchanas, lai prahrta laudis teem fimts un fimts reises rahda, ka tas tiffai is, fmeijams neefs, it par welti few pascham behdas un raifes darridams, bet faweem ftaugeem un eenaid, neefceem, kas to eebaidiht gribbeja, preefu.

To mihklu, kas lappā 71 rohnamas, usminneschana.

1) Leefma un duhmi.	4) Saksums un dakscha.
2) Elohta.	5) Vastalas.
3) Wahwerinsch.	6) Nahwe.
7) Ganniba.	

Juunas Mihklas.

- 1) Jebſchu nedſ kohlſ nedſ zilweſ eſnu, tomehr man lappu un prahta papilnam. Ja tu zilweſ prahtā peeauht gribbi, ne apuihtſi mannas lappas kohpt un mannu prahtu gohdaht.
- 2) Jideenas ideenu no ſawahm mahjahm un tomehr allasch mahjās paleeēu.
- 3) Meeſ un dwehſeli neſſat, beſ dwehſels paſchi eſſat; lai juhs ſpeesch, lai wirſa ſahp, par to muagurs juuns ne ſahp. Bet kaſ juhs buhs ilgi ſpeedis, gan par to patſ ſahpes zeetihs.
- 4) Deenas laikā, lai ſaulē ſpihd, kā ſpihdama, tu mauni redſeht muhſcham ne dabuſi; bet jo tumſchaka nahts, jo ſkaidrak tu man redſeſi.
- 5) Melns puttrains buhdams ar wiſſahm leetahm mihliqi gan ſaderru, tiſſai uhdenſ man jau dauds ne patiht; bet ugguns, ſargees ar to pee mannim tuwu nahſt, ta wiſſinaſaka dſirſſeite tiſ lohti mau eedusmo, ka eſ tew un wiſſas leetas pee tewim tuhliht neſchehligi ſadauſu.
- 6) Trihs papilnam neddekaſ, deenas tā kā naſſuinaſ, ne ehdiſ un nedſehriſ pilnam eſnu iſaudſiſ, ſawu nammu ſalaufiſi, nu pee mahtes peeſtrehjiſ.
- 7) Ar rumpi ihsu un aſtu garu eſ tā zilweſu kā lohpu pahrmahzitais un baidekliſ eſnu, un tatſchu luſtejahs ar mannim wiſſi behrni.

Stahſti.

VII. Kahdas breeſmas brihſcham fuggineekeem juhrā jazeeſch.

Umburga pilſſatā dſihwoja weens ſtrohderis wahrda Wandel, deewabihiſigs, taiſus un gohdiſs
 jil

zilweks un labs strahdneeks, tam bija dehls Indrikis
 wahrdâ un wairs ne kahdi behrni. Turrigs wihrs buh-
 dams usauidsinaja tas scho sawu dehlu wiffadâs labbâs
 sinâs un atsihschanâs, mahzija to Deewu un zilwekus
 mihleht, un pehz arridsan sawu ffrohdera ammatu, fo
 dehls pareisi ismahzijahs, un zaur fo winsch wiffu
 pilsefatneeku mihlestibu un zeenischanu pelnija. Tam
 wezzam ffrohderam bija arridsan brahlis, kas kohp-
 mans buhdams Umeerikâ dsihwoja, un tur labbu nau-
 das un mantu padohmu sakrahjis, bet ne kad laulibâ
 dewees, un tadehl bes behrneem palizzis bija. Schis
 wezs un pawahisch tappis, rakstija grahmatu us sawu
 brahli to ffrohderu, luhgdams, lai tas sawu dehlu
 us Umeeriku noraidoh, ka winsch tam, ka sawam
 mantineekam, wehl dsihws buhdams, warretu wiffu
 sawu nopelnitu mantu un baggatibu eedoht. Teh-
 wain schi sinna gan ne patikke, sawu weenigu dehlu
 us tahdu tahlu zellu par juhru laist, saprasdams kah-
 das breefmas tsem, kas ar fuggeem eet, (un us Umees-
 riku ne warr nahkt, bes ween ar fuggeem) brihschan
 ja bihstahs. Tomehr ne gribbedams sawa dehla lab-
 bu laimi saudeht, un nomannijis, ka winna firds us
 juhras brauffchyanu nessahs, tahwe winsch to ne ween,
 bet gahdaja wehl pats, weenu kreetnu fuggi ar tshetr
 defmits leeleem gabbaleem ismekleht, un luhdse to
 kapteini jeb fugga augstaku wirfneeku, par winna
 dehlu it ka par sawu paschu pa wiffu zellu ka tehws
 gahdaht. Kad nu wiff bij gattaws, pawaddija tehws
 un mahte sawu dehlu us fuggi, un redseja to ar dauds
 affarahm un firds sahpehm prohjam brauzam. Schi
 brauffchana arridsan labbi gan isdewahs, un muhsu
 Indrikis pahrnahje pehz defmits neddelahm weffels un
 lihgfms pee sawa tehwa brahlu, fo winsch jau tohti
 nowahrguschu us flimmibas gultu attradde, un kas

ne ilgi pehz ta nomirre. To wissu stahstija wiufch saweem wezzakeem zaur grahmatu, un schee preezajahs sawu dehtu neg drihs atpakkat redseht. Ir Indrikam, kautschu taggad baggats kungs tappis, sirds nessahs, atkal us saweem mihtleem wezzakeem dohtees, tadehl wiufch steidsehs atkal atpakkat braukt, un wissas prez, zes un wissu mantu, fo wiufch bija eemantojis, pahrdemis, eedeide wiufch to naudu kahdam turrigam kophmannam un lifke few naudas grahmatas doht, fo wiufch pehz eefsch eewassotu drahtu eetinne, aischuä un pee kalla us sawu frucht pafahra, it kâ buhtu wihtam kas papreefsch fazzijis, kahdu nelaimi wiufch wehl us preefschu fadsihwofchoht. Kahdas trihs neddelas labbâ meerâ ar fuggi brauzis, zehlahs weenreis leela auka ihsti wihtam pretti. Gan schi fuggineekeem leelas behdas padarrija, jo weens leelajs mastu balkis tappe sadruppinahs, un täs fuggis labbu strehki no sawa zella prett Ameerikas rohbescheem nomaldihts. Bet par laimi auka nostahjahs un lihds ar tahs wissas pirmajas behdas. Jauns mastu balkis tappe atkal eegrohhts, un tee brauze ar Deemu sawu zellu. Bet kahdu pahru neddelu pehz tam tâ braufuschu usgahje teem jauna auka dauds nifnaka ne kâ papreefsch ar stipru leetu, fruffu un pehrkeneem. Schi pastahweja un plohsijahs ar neschehligu plohsifchanu trihs pilnas deenas un naktis. Nu bij behdas, wuhleschanas un waidas pa wissahm mallahm; weens mastu balkis pehz ohtra nosuhse ar leelu trohfnî, un pahrgahsahs par fugga mallu pahri eefsch juhru ar wisseem sehgeleem un rihzageem, un dasch fugga puifis nokritte lihds un noslihke. Tee juhreas wilni plohsijahs prett fuggi ar tahdu warru, ta ikfats schlitte jau tai azzumirfli juhreas dibbinâ eegrimt. Ne jik ilgi, tad bija arridsan tas waldischa

fchanas irklis, tas leels airis, ar ko fuggis waldams,
 noht un nu bij wiff pagallam. Ruggis palikke juh-
 ras wilkeem un winnu trakkofchanai gluschi nodohts,
 un wiffi fuggineeki, ir muhsu Indrikis ne sinnaja ne
 ko zittu darriht, fâ ween Deewu luhgt un fawu bai-
 ligu dwehfeli Deewa rohkahm pawehleht, to redsamu
 nahwi fagaiddami. Drefchâ nelaines nakti stahwe-
 ja tas fuggis ne dohmajoht peepefchi zeets fâ peenag-
 lohts, jo tas bij us weenu flinti nahjis, fas winnu
 zeeti turreja, un eefsch winna dibbenu eeduhrees leelu
 zaurumu darrijis bija. Zaur scho zaurumu eefrehje
 tif dauds uhdens, fa fuggis gan drihs lihds puff dattu
 pilns tappe, jebfchu fuggineeki ar wiffu makti pum-
 peja fâ pumpedami; ko nu darriht? Weens fugga
 gabbals peh; ohttra tappe no wiineem noplehts un
 wiffa fugga fadraggafchana stahweja jau preefsch az-
 zim. Tas kapteine famiffis jau lifke wiffus leelus
 gabbalus isfchaut par sîhmi, lai jelle zilweki nahf par
 paligu, jo winnam schlitte, ne tahli no fahdas sein-
 mes effus, fur, fas sinn, zilweki dîhwo, lai irr fah-
 di buhdami; bet tas bij par welti, ne weens ne nahje,
 un teem bija beidsiht to leelaku fugga laiwu, (jo fuggis
 tahdas wairak ne fâ weena rohnahs) noseet, juh-
 râ eefweest un pascheem tur eefahpt. So darrija tas
 kapteine fungs, muhsu Indrikis un wehl diwidefmits
 un peezi zilweki; zitti eefahpe zittâs laiwâs un tee
 pehdigi eelehze juhâ zerredami zaur peldu, eefchanu
 glahbtees, bet tee wiffi, deemschehl noslihte. Ir
 muhsu Indrikis ar faweem nelaines beedreem ne pa-
 lifke ilgi fawâ laiwâ weffeli, tumfchâ nakts laitâ un
 eefsch leetu ne sinnadami fur aircht, nahje tee us
 zittu wehl leelaku flinti, fur winnu laiwa peedausahs
 un druftu drufts fatreekta tappe. Tê nu wiffi uh-
 deni nogrimme, un tas kapteine lihds ar wiffceem zit-
 reem

teem nofliſſke bes glabbschanas, bet Indrikis ween, laiwas gabbalu ſakampis, turrejahs wehl dſihws un tappe no wilneem us kraſtu ſahdâ ſauſâ weetâ laimis gi uſſweeſts. Za ſauſâ weetâ nahjis wiſſſch preejigs jellôs mettehs, Deewam ar ſkannigu baſſi pateiſdams, ſa wiſſſch to ſchehligi glabbis, un ſew wiſſnam no jauna pawehledams. Pehz ſawas ſlapjas drahnas nogehrbis iſſteepahs wiſſſch lohti peekuffis pee ſemmes un aiſmigge. Pa tam ſtarpam bija ta breeſmiga auſa un leetus noſtahjuſchi, debbes no ſkaidrojufees un ſaule uſlehfufi, un muhſu Indrikis ſaldi iſgullejis un azzis atwehtris eeraudſija ne to zit tu, kâ klaju juhru wehl lohti nemeerigu, un weetahm ſahdus lihkus, ko juhra bija iſmettufi, zitti wehl pa wilneem liddinajahs. Za ſemme, ſur wiſſſch patſ ſweiks un weffels raddahs, bija ſmilſtraina un no ehſdamahm leetahm tuſſſcha. Gan wiſſſch pateize Deewam it no ſirds par dſihwibas glabbschanu, bet ſur nu heims barribas, un wiſſnam jau lohti gribbejahs ehſt. Pee ta uſgahje tam baiſes no plehſſacem, aſſſins ſahrigcem ſwehreem, un arridsan no ſweſſcheem, uſſickieem zilwekeem, ſas, ſas ſinn, tur dſihwojoht un niſnaki ne kâ paſchi ſwehri buhſchoht. Tatſchu no badde ſpeeſts un us Deewa ſargahſchanu pataudas mees, ſam wiſſſch no jauna pawehlahs, gahje wiſſſch drohſchi prohjam garr juhſas kraſtu, labbaku weeru meſſleht. Maſu gabbalu gahjis atradde wiſſſch wehl diwi fuggineefus no ſawas ſadruptas laiwas, weenu wirneefu un weenu fugga ſaldatu, ſas tapat bij glabbuschees, un ar kurreem wiſſſch lohti eepreejahs, Deewam par ſchahdu laimi atkal pateiſdams. Ur ſcheem nu tahtaki eiſjoht, jo it tur bija tuſſſcha weeta, eeraudſija wiſſi ſawu ſamaitatu fuggi labbu gabbalu no kraſta gullam. Dauds no wiſſna drup

peem

peem un fohfa gabbateem bija tee wilni, kas wehl ar weenu ne norimme, jau pee krašta ismettuschi, un starp teem bij arridsan weena lahde ar maischim, un wehl zitta ar feereem. Jebchu nu wiff flayisch un tik fo ne ismirzis bija, tad tomehr fchee isfalkufchi laudis tur-wirsu ussritte, fa wilki un pee-ehdahs labbi; to atlikfufchu tee isplattija eefsch faules gaifchu mu, lai iskalst un us zittu maltiti leeti derr. Arridsan tee atradde turpat weenu awoti, un kad tur labba sahle ir weetahm fruhmi bija un ne wiffai taht arridsan mesch rahdijahs, apnehmahs fchee te palikt un kahdu buhdiau ustaisiht, kamehr Deewam patifschocht, tohs labbaki apgahdaht. Ne kamedamees darrija wiini tad to, kahdus fugga druppus isfweis jodami un par sawu labbumu walfodami jebchu bes zirweem, ahmereem un nagleem, tomehr reds, teem bija mahjas weetina. Pa tam starpam tappe ta juhra jo deenas jo meeriga un wiini nu eeraudsiya wehl labbu gabbalu no fugga us flinti wesselu gullam, un par labbu laimi to pakkatu dalku, fur tas fugga fambaris bija, un fur ne ween tas kapreine fungs un wiina wirfuceki, bet ir muhsu Indrikis mahjojufchi. Us to noeet un raudsiht, kas tur wehl atlizis, tas schaujahs Indrikam un wiina nelaines beedreem tik stipri prahrâ, fi tee ne rimme, kamehr tee kahdu plohistinu taisiht un us turren pahrnahkt mehginajfchi bija, ihpafchi kad wiinneem baifs, fa jafchu ne kahda zitta wehl leelaka auka zeltahs, un to pehdigu jadausitu. Wiinu padohms arridsan labbi gan isdewahs. Ir dauds mohfahm un publeschanahm plohistinu no schaggareem un fugga fohfchem ar fluhgahm sapinnufchi, eedrohschinajahs tas saldats us fugga gabbalu pahrbraukt, kad weenreis ne kahds wehisch bet rahms laiks un ta juhra fa speegelis skaidra

dra bija. Un kahda Deewa laime! wiensch atradde tur wehl dauds leetas, kas winneem waijadseja, ih paschi ta Indrika, ta kapteine un to wirsneeku schkirstus ar swahrkeem, krekleem, setkehun un zittahun audeliu drahnahun, kas jebfchu flapjas, tomehr wehl weffelas bija; bet kas winneem par wissu to leelaku preeku darrija, bija desmits bisses un muzzina ar biss, sahlehun, un lihds ar to kahdi zirwi, kalti, ehwet, naschi un zitti dselsu eerohschchi. Ka tohti muhsu lautini gawiledami Deewam par to pateize, to warr ikkats gan pats dohmaht. Pamasitim tee nu, jebfchu ar dauds breefnahun, tatschu laimigi wissu to pahrneffe, kas ne par gruhts bija, uslikdami kahdu leelu galdu, ko arri fugga atradde, us sawu plohsu, zaur ko tas stipraks tappe ko nest, un schlitte sawa prahda tohti baggati laudis effoschi. Un teefcham winnu flahschana bija arridsan dauds labbaka tappus, jo tee nu warreja putnus schaut un no swehreem glahbtees, ir sawu buhdu leelaku un zeetaku taifst, un kad tee ir kahdas buddeles ar wihsu un brandwihs nu bija atradduschchi, no laika us laikeem kahdu eespirigschanas malzinu dsertees. Tikkai maises teem peetruhke, bet to waijadseja jau peezeest. Tahda buhschanâ tee nu kahdus mehneschus laimigi gan dshwoja, ifdeenâs rihts un wakkaros Deewu luhgdami un winnu par wissu labbu no firds pateikdami. Kad no nejaufchu weens swech, melns un pliks zilweks weenâ deenâ no mescha islihdis teem rahdijahs. Par to muhsu lautini tohti istruhjahs, un tappe bailigi, jo winni lihds schim tizzejuschi, kahda tufschâ ne apdshwotâ jallâ effoschi. Ohtrâ deenâ nahze arridsan wehl zitti pee peejdesmit un wairak, tahdi paschi melni zilweki ar schkehpeem un stohpahun teefcham us winnu buhdu. Kas nu jadarra? woi behat? us furren

ren tad? woi pretti kautees? bet ko warr gan trihs zilweziini jebfchu ar bisschm rohka prett tahdu pulku isdarriht? Mufsu Indrikis, kam prahta ne brehtes ja, un kas no grahmatahm bija mahzijeess, ka ar tahs deem laudim warroht salihgtees, fweede tubliht wifus eerohtfchus noht, un muddinajis fawus beedrus tapat darriht, nolause sarru ar fallahm lappahm no kohka, gahje drohfschi teem prettim, pee semmes brihscham flannidamees, un allasch fawu saku sarru us augfchu zilladams. Tubliht nahje diwi no teem melneem zilwekeem tapat ar falkeem sarreem rohka itt ka draugi pee winneem, un kad kohpa ne warreja runnaht, luhdse tee ar sihmehm lai wiini jelle nahf pee fawu pulku. To darrijuschi tappe tee no wisseem it mihligi fawemti, bet arridsan ta fakkohht speesti, lihds ar winneem us wiinu fahdschu eet, kas ne wifkin tahli no tahs weetas bija uszelta. Tur nu bij winneem palikt un wiinu dshwofchana pee juhmallas bija pagallam. Bet tas notiffahs winneem arridsan par labbu laimi, jo seemas laifs jau bija ruwu flahht nahzis, kas tannis semmes eeksch nemittamas breefmi-gas leetu lihfschanas pastahw, jo tee bija Ahprika, fur ne kahda zitta seema nau, un fur tee fawâ wahja buhdina scho leelu un garru leetus gaifu ne buhtu warrejschi iszeest, bet pee fcheem semmes eedshwotajeem tee atradde jebfchu masas tomehr zeetas un us wajjadshbu fataisitas mahjinas kalna buhwetas, fur wiini faufumâ mitte. Turp nu aisweddufchi fawas mantas dshwoja tee ar fcheem melneem zilwekeem teefcham weenadiba un draudshba, un teem flikti ne flahjahs, jo fchee laudis bija gan afli pagani un leeli nesinnataji, bet tomehr labbi firdsfchehligi un mihligi zilweki, kas teem ne kahdu laumu, bet tikfai labbu zi spehdami un jinnadami darrija, ihpafchi kad Indrikis un

win:

winna beedri tohs mahzija ar biffi fchaut, ar zirwi zirwi un fteht, ar ehwell ehweleht, ar sahzi sahzi geht un wiffus tohs rihfus bruhleht, fo winni fugga gabbala wehl bija dabbujufchi, jo to wiffu bij tee melni laudis wehl famu muhschu ne redsejufchi, un tas darrija teem leelu preeku. Turflaht raddahs ar, ridfan weena jauna, finuidra un dalka meitina, kas eefsch muhsu Indriki lohti bija eemihlojusees un winnam tif dauds mihlestibas to fohpjohht, preefsch winna gahdajeht, masgajohht un ehdeenu wahroht ifdeenas parahdija, ka winfch pats eefahze to mihleht, un beidsiht arridfan to par famu gaspaschu nehmahs, jo winnas wallodu fapraht un ta puff lihds runnaht winfch jau pamasihitim bija mahzijeess. Tapat ir winna beedri darrija, tas wirfneeks un tas saldats, zits pehz zits ta, un lauliba dewufchees dsihwoja tee tur, ka pascha tehwa semme. Det muhsu Indrikam tomeht no firds gribbejahs mahjas pee saweem wezzakeem flucht, labbi sinnadams, ka lohti fchee winna pehz raisejahs, un pats arri apnizzis tahda fweeschâ weeta dsihwoht. Tadehl, kad seemas un leetus laiks bija pahrgahjis, staigaja winfch tif ne ifdeenas pee juht mallas apfahrt flattitees, neggi kas sinn kahds fuggis tur rahditohs, un tas winnam pehz wehlefschanas fezzahs. Jo weenâ deenâ ittin agri winfch tahdu fugei eeraudfija leelu gabbalu no krahta pee enfura gullim, kas naktri zaur aufu tur bija peedfihhts tappis, un tuhliht winfch deme sihme ar ugguni un ar baltu lafkatu, fo winfch ka farrogu augsti zillaja. Ruggineeki to redsedami fuhthija kahdu masu laiwu pee mallas, pahrraudfihht, kas tur effoht un fo tas gribboht. Par labbu laimi fchee fuggineeki Dunfki bij, furru wallodu Indrikis runnaht fapratte, un kam winfch nu famu nelaimi, famu buhschanu un famu firsuigu wehlefschanu weens reis

reis atpaffat pee teem fawejeem nahft, fcaidri isfaz-
 gija, tohs gauschi luhgdams, lai jell wiinu usnem
 un us famu tehwa semmi nowedd. To darriht fchee
 laudis apfohlja, apschelodamees par wiinu un faz-
 gidami, fa wiinneem waijadsoht fahdas 8 deenas fche
 palift, tadehl fa wiinu kugis no aufa fahdu fahdi
 dabbujis, fo tee wehl gribboht islahpiht. Par to
 muhsu Indrikis fawâ firdi tohti preezajahs un stei-
 dsehs us mahjam fataisitees us famu jellu. Yet nu
 bij tam jaunâs raises, fahdâ wihs to fawai labbai
 melnai feewai, fo winsch no wiffas firds mihloja,
 isteift, jo wiinu atstah, jeb fa behglis aisbehgt,
 wiinam prahtâ ne nahze, tik nepateizigs winsch ne
 warreja wiff buht, winsch wehlejahs to lihds nemt.
 Tadehl winsch eefahze pamasihnam tai paschai un win-
 nas raddeem famu apnemfchanu sinnamu darriht,
 un pehz fahdahm affarahm un waimanahm tik labb
 no feewas fâ ir no raddineeku pusses laimejahs win-
 nam arri to pahrrunnah, bet wiinam bij tai jafohla,
 if gaddus weenreis to atfal us fcho semmi pahrwest,
 un pee faweem wezzakeem apzeemotees. Tas wirf-
 neeks gahje arridsan lihds, bet famu gaspaschu pa-
 mesdams, jo ta ne gribbeja ne buhtin ar wiinu lihds
 eet; bet tas saldats, ne fahdu labbafu laimi fawâ
 tehwa semme zerredams paliffe fchepat. Kad nu ta
 deena tahs fchirfchanas atnahze, pawaddija wiinu
 gan drihs wiffa fahdscha us kuggi ar gauschahm rau-
 daschanahm un mihligahm wehlefchanahm, lai Deews
 to un wiina feewinu allasch pasfarga un laimigus us
 mahjam wedd. Gan muhsu Indrikis bija nofkum-
 mis, tahdus labbus laudis atstah, bet tomehr bija
 tas arridsan lihgsms, weenreis atfal starp fristiteem
 zilwekeem dsihwoht, turflah zerredams pee faweem
 wezzakeem nahft. Deews derwe arridsan labbas sek-
 mes

mes pee winna zellu, jeshchu ne bes wissahm breef, mahm, jo jubrâ tif drohscha brauffchana naw, kâ wirs semmes, un daudsi tohp no kugga kustischanas gluschi neweffeli, kas aridsan Indrika feewai brihscham notikke; bet tomehr pahruahze tee pehz fahdeem mehnescheem laimigi un preezigi us Koppenahga pils, fatu, no kurren Indrikis tuhliht ar ratteem us Amburgu pahrbrauze un schi sawâ dsintu weetâ, fo winsch wairak ne kâ eefsch puffedtru gaddeem ne bij redsejis, sweiks un weffels atpakkat nahze. Pee saweem wezzakeem winsch tuhдалиht ne rahdijahs, bet fahdâ kohrtelê ar sawu gaspaschu eebranzis isflauschijnaja winsch papreefsch, arrig tee wehl dsihwi, kâ teem flahjahs, un fo tee no winna ilgas nohtsbuhfchanas gan dohmajuschy. Zê nu winsch isdsirdeja, ka abbigan dsihwojoht, un taggad weffeli effoschi, bet ka winna mahte puff gaddu sirgusi un pee nahwes pee gullejusi, tapehz ka winni no kugga bohja eefchanas sinu dabbujuschy, ir taggad tee wehl tohti nofkumuschy effoschi, un ne gribbejoschi eepreezinajami. Das gahje Indrikam gauschy pee firds, un apdohmadams, ka daschreis leels preeks ahtrumâ leelu fahdi pee weffelibas darrijis, gahje winsch pee wecna no sawa tehwa wezzeem draugeem to luhgdams, lai winsch fcheem fummigeem wezzakeem labbu wehstu ness, un painasitixam fluddina, winna dehlus effam weffelu un jau flahht. So tif fo dsirdejuschy tee wezzakee ne rimme tuhdat sawu dehlus redseht un apkampt. Das notikke ar tahdu preeku, fo ne warr aprakstihht bet weeneedohmatees. Kad jau tee pirmi leelaki preeki un nofkupstischanas mitrejahs, stahstija Indrikis ar ihfeem wahrdeem sawus notikkumus, un pehz galla ar aridsan, winnam jau gaspaschu effam un fahdu, ir pehz ka un us fahdu wihsu winsch to dabbujis. Zeshchu

fchu tas nu tehnam un mahte ihsu gan ne patiffe,
 tad tomehr dſirdejufchi, fahda labba, mihliga un
 gohdiga feewina ta effoti, un redſedami, fã lohti
 winna dehs to mihloja un gohdaja, wehlejahs tee ir
 fcho redſeht, un fchi nahze winnu fahjas butſchodama
 un winnu mihleſtibu iſlupgdamees. Zẽ nu bija preeks
 pa wiſſahm mallahm, pehz tahdas ilgã un gauſchas
 raudaſchanas, ar fo tas gohdigs ffohderis un winna
 gaſpaſcha ſamw weenigu dehs lihdſ fchim bij aprau-
 dajufchi. To ſinnu no winna flihfſchanas juhrã tee no
 teem fuggineefeen bija dabbujufchi, fã ar to weenu no
 tahm laiwaam tai leelã wehtrã gan bija glahbuſchees,
 bet ir dauds behdas un grucht liften pahrzeetufchi.
 To tannã laiwa diwipazmit zilweki bij eelehfufchi, bet
 no iſtruhfſchanas pahremti tee bija peemirfufchi pa
 pilnam maiſes lihdſ nemt, ta auka teem arridſan tif
 dauds waktas ne tahwe, jo ta aisdſinne tohs tuhliht
 prohjam eefſch dſittu juhru, fur winni zauru nakti
 airedami tif fo ar mohlahm uſturrejahs. Prett rihs
 tu auka noſtahjahs, fã jau minnehts, un debbes no-
 fſaidrejahs, bet tee nu ne redſeja neneefa, bes ween
 to plaſchu juhru wiſſapfahrt, un no ſemmes ne bija
 ir ne fahds ſpihdums ne rohnams, tif tahli bij tee
 jau no tahs nohſt flihdufchi. Zã liddinaja tee trihs
 neddetas us juhras wilneem ne ſinnadami fur un us
 kurrenes. Zã lihdſ nemta maiſe drihs beidsahs, un
 breeſmigs bads fahze tohs ſpeeft. Tahdã leelã nohtẽ
 waijadſeja furpes ſagrauſt, ir ahdainas johſtas un wiſ-
 fu, fo tee warreja no ahdas atraſt, bet ir tas ne pa-
 lihdſeja dauds, jau zits pehz zittu fahze baddã nonihft.
 To pirmaju lihfti ir to ohtru tee pahri par laiwa mallu
 eefſch juhru iſmette, bet pee ta treſcha ſchahwahs
 ſcheem nelaimigeem laudim prahtã, labba to apehſt,
 un tee to darrija, jebſchu ar ſchaufchalahm un rau-
 dahm,

Dahm tomehr pateest, norihdami fawa brahta galku it jehlu un affinaimu, jo kas winneem malkas dewe to wahrigt jeb zept? Us tahdu shehlojamu wihs, fo minneht firdi fahp, schee nabbagi laudis fawu wahju dshwibinu wehl kahdas deenas usturreja, lihds ka beidsot Deewam patikke par teem apshehlotees, un winneem glahbejus atfuhtht. See bija Englands deri, kas no fawa fugga weenu laiwinu liddinajam eeraudsijuschu pehz tahs aishfuthija, fur winni tad wehl 5 zilwekus jebfchu dshwus, tomehr lohti wahjus un isfalkuschus, un kahdus diwi mirroschus, bet breef, migi faplehtus wehl laimâ gullam arradde. Schohs nehme tee nu lihds us fawu fuggi, kohpe tohs un brauze ar teem us fawu semini probjam. Bet tomehr wehl trihs no teem nomirre, un diwi ween pahrzeete schahdu nelaimi, tappe beidsot weffeli un nahze us Amburgu, fur winni wisseem isstahstija, kahdas breefmas tee isjeetuschu, un fur tee arridsan to sinu ispaude no fawa fugga nogrimfchanas un wissu fuggineeku noslihfschanas. Bet paldees Deewam! tas gohdigs Indritis bija glahbts un lihgsms, un Deews bija to wissas behdas, un wissos laikos allasch sweifu un weffelu pataupijis. Sawas naudas grahmatas winsch arridsan wehl weffelas us sawahm fruhthim nesse, jo par to winsch bija no firds gahdajis. Schahs winsch nu pahrdewe, pirke few brangu nammu, un fahze ka leels kohpmannis zaur fuggaem andeleht, un ka turrigs wihs dshwoht. Ahprikâ, pee saweem melneem draugeem buhdams, bija winsch sawai mih, tai gaspaschai jau kahdu weenteefigu masu sinu no fristigas tizzibas un no Deewa swehta prahta dewis, pehz juhra us mahjahm brauzot winsch wehl wairak to mahzija Deemu atsiht, un mahjas sawa tehwa pils, fatâ buhdams darbojahs winsch to papilnam ismah,

giht, likke to zaur mahžitaju pahrlausiht un fristiht,
 pehz ka winna arridsan pee Deewa galda gabje, un
 tadehl wairs stary paganu laudim ne mas skaitama
 ne bija. Tā nu ar fristitu draudsi saweenotu mihloja
 winfch to wehl wairak, likke sawu laulibu ar tahs
 zaur basnizkunga fwehtifchanu wisseem redsoht ee
 fwehtiht, un dsihwoja ar tahs lihds dsihwibas gallam
 weenadibā, mihlibā un Deewabihjaschanā, behr
 nus un Deewa fwehtibu wissās mallās redsedams pa
 pilnam.

Ras Deewa waldifchanai dohdahs,
 Pee winna turrahs tizzigi,
 Tam drohscha firds eefsch behdahm rohnahs,
 Un Deews to usturr brihnischki.
 Kam sawa zerriba irr Deews,
 Tas muhscham jau ne peewiljees.

Pehdigajš peeleeekums

pee sinnas no pafaules un winnas eedsihz
 wotajeem.

Ta juhra un wissas pafaules uhdeni irr tapat pil
 ni no brihnumeem, ka ta semme, un mehš wehl wai
 rak atrastum, ja eefsch juhras dsihlumeem eektuht un
 wissu tā pahrluhfoht spehtum ka pa semmes wirfu.
 Kad to ihsti apdohma, tad rikkai weena weeniga leela
 juhra irraid, kas apkahrt wissu semmes lohdi, bet ar
 dauds leeleeem un maseem lihumeem steepjahs. Up
 furreu mallu un pee kahdas semmes ta juhra plaschahs,
 winnai sawahds wahrds dehwehts. Tas juhras gab
 bals, kas pee Widsemmes un Kurssemmes frasseem
 dausahs, tohp Austruma:juhra, (pee wahzeescheem
 Ohst,

Obstsee) tas juhras gabbals starp Dunſku un Eng-
 lenderu semmes tohp Seemeta: jubra, (Nordsee)
 un jo augſtaſt prett seemeta ta Leddus: jubra ſaukta.
 Tas leels juhras lihſums ſtarp wiſſu Eiropas un Ah-
 prikas ſemmi irr ta Widdus: jubra ſauzama. Starp
 Eiropas un Ameerikas ta leela Waſſkara: jubra
 (Atlantes: jubra). Ta zitta leela jubra ais Ameer-
 rikas, us ohtras paſauls puſſes ta Deenas: widdus
 jeb ta Kluffa: jubra. (Sihdsee). Pee leelajahm
 juhrahm ta brihnifſka ſawadiba redſama, kà ap kra-
 ſtu un uppis, ſas juhrâ gahſchahs, tee uhdeni brih-
 ſcham pluſht, brihſcham noſſreen, ſas pa deen' un
 naſti diwi reiſ noteef; to ſauz juhras paſummu un no-
 ſpreefchanu, (no ta jo wairak warr Stendera funga
 Mugſtas Gudribas grahmataſ 94. lappâ laſſiht.) Ta
 jubra prett seemeta un seemetam eepretti ohtrâ paſau-
 les gallâ irr weenumehr, ir paſchâ waſſarâ ar leddeem
 pilna un fuggineekeem ne pee-eetama. Weetahm juh-
 râ Streemeli rohnahs, fur wilai riinkî greeſdamees
 wiſſu dibbeni eerauj, ſas wiſſai tumu naſt, bet par
 brihdi wiſſu atkal iſſchauj. Zittâs weetâs apſlehptas
 flintes un afmins: ſalni un ſeklumi taht un tumu no
 kraſta rohnahs, fur daſch fuggis tohp ſadraggahs.
 Un ſahdu ſſahdi ne darra fuggeem aukas. Bes dauds
 zitteem ſeklumeem, no ſa fugeem jaſargahs, tas
 leelaſajs ſchai puſſ Ameerika rohnahs, ſas wairak kà
 ſimts juhdses garſch un gan driht tif pat plats irraid.
 Ir tahdas juhras rohnahs, ſas no ſemmes wiſſur
 eeſlehgtas, kà ta Kaſpas: jubra ſtarp Kreeru un
 Perſeru walſtim Ahſijas dalkâ. Schi irr ſimts un
 riſchetredſmits (140) juhdses garrumâ un 24 juhdses
 plattumâ. Bes ſcho wehl zittas Tattaru ſemmi ir-
 raid, kam tahds ſahligs uhdens, ſa kraſtâ no ſauls
 ſahls ſabeefojahs, ſa par to, ſa par leddu, ſtaigabt un
 brauft

braukt warr. **Ea Nagu** ee-jubra Lurtu semme ar-
ridsan fahliga, us teem rohbescheem tahs zittfahrtigas
Juhdu semmes atrohnama, fur tee pilsfati Sohdom
un Gomorra bijufchi, fo Deems ar ugunim no deb-
bes nomaitajis. Schinnî jubrâ dehl winnas spittali-
geem twaifkeem ne mas simju ne rohnahs, nedf kâ teiz,
ne putninfch ne warroht pahrsfreet, kas ne nogihbtu.
Schi jubra jeb esars iemett sawadu fwekki, fo Juh-
du pikki fauz. Wahzsemme rohnahs dihwains esars,
Zirnik-esars faukts, kas waffarâ tâ iskalst, ka tur
warr feht, plaut un meddiht, bet ruddenî atkal bes
galla uhdeni fapluhst, tad tur labba sweije.

Tahs leelafas uppes jeb straumes pasaulê irr Amee-
rikâ rohnamas. **Ea Amazohnu** jiraume gan ta
wiffleelaka par wisseem, dewinsimts (900) juhdses no
fawa eesahkuma lihds tahs weetas, fur jubra gah-
schahs, un fur winnas plattums lihds diwidefimts
(20) juhdschm irraid. Kad uppe kahdâ weetâ no
flints gahschahs, tad to Rehrkf. fauz. Tahds brih-
num leels kehrrkfs Ameerikâ redsams, **Nihjagaras**-
straumê, kas tschetrsimts (400) fohlu plats, un no
tahda augstuma, kas 25 affas augsts, nogahschahs,
un gahschoht tahdu trohkfni darra, it kâ pehrkons
duhzetu, un fo pa dauds juhdschm jau warr dsirdeht.
Zr Eiropas dalkâ kehrrkfi rohnahs, kas nau masi,
prohti Sweedru un Sweizeru semmê, fur tee wilni
krisdami par puttekteem un leetus pahrweherschahs.

Ne wiffi awoti weenadi. No zitteem fahligs uh-
dens smeekams, no ka jau baltu fahli wirrina; zitti
irr ruhkti un fehraimi; zitteem alluhna smakka; zitti
wehrdoschi us augschu kahpj. Wiffus schohs weffes
libas awotus jeb pirris fauz. Tahdi ir Kursemmê
Bahrbeles un Baldones teefâ jau rohnahs, bet wahz-
sem-

semmê wehl wairak rohnami, fur no tablahm sem mehm flimneeki fapulzejahs, wesselibas dehl. Wiff wairak peeminnejami irr tee Newtasawoti, no ka jau papreefschu sinna gan dohta.

Wiffi uhdeni pasaulê mudsch no eedsihwotajeem: siwis gleemeschi un dauds zitti uhdens swehri. La leelaka siws irr ta Wallsiws. Winna ne laisch ifrus, kâ zittas siwis, bet dsihwus behrnus, fo winna arridsan sihdina. Winnaï ne irr affakas bet pas teefi fauli. Wallsiwis tikkai faltâ juhâ rahdahs un irr no daschadas flakkas. Tahs ap Greenlandas frasta irr tahs wiffleelakas, diwidefinit un wairak affi garumâ un lihds 6 affim augstumâ un plattumâ. Winna galwa irr lihds 7 affim garumâ un mutte winnahm leela kâ wahrti, ka ar laiwu warretu ees braukt un apgrohitees, bet rihkle jo masaka, ka ne ahbotu ne warr noriht, tapeh; arridsan tik masas siws tinas ehd, ir winna azzis masas tikkai kâ wehrscham. Winna muttê sohbi newaid, bet lihds septinsimts (700) stihpes no raggu dabbas, zeetas un stingras, fo firohderi pee dascha gspaschu apgehrbja bruhke. Us winna aplam leelu galwu rohnahs diwi zaurumi, ar fo winnas dwaschu welkoht jeb ehdoht uhdens straumes labba kohka refnumâ brihnum augsti un ar tahdu rihbeschenu ispuhsch, ka to pahru juhdsu redseht un dsirdeht warr. Par wiffu meefu rohnahs dauds tauki un spektes, fadehl tee Ollenderi un zittas tautas tahs wiffwairak mekle un kauj. Tee Greenlenderi wiffu no Wallsiwim bruhke, tee winna taukumu ehd un dedsina; no winna fauleem tee farus nammus un zittas waijadsiwas taifa, kâ galdus, frehflus, laiwas, ir winna gallu tee ehd. Eiropëeri tikkai tahs stihpes, winna spurrus un spekti nemm, fo tee iskaufe un dauds ammatneekem, fewischti ahdiminneem pahrdohd.

dohd. Iſgads wairaf ne fâ 300 fuggi us wallſiwju ſweijes dohdahs, un brihſcham lihds diwi tuhſto, ſchahm dabbu. Tif fo weenu no tahtenes eerauga, tuhdat kahdi ſweineeki laiwâ dohdahs tai pretti eedam! un trihſantigu aſſu dſeſu ar atſſarbeem, fo Urz puhn ſauz, kam wirwis no 300 aſſim gallâ peefeets, furra ohtrs gals pee laiwas apzeetinahſ irr, winnai eedſeldami. Romannidama fa eewainota, ta ſiws pilna niſnuma ahtri diſſumâ ſchaujahs. Nu juhr neekeem to wirwi ar weenu un ahtri jalaiſch pakfat, fa winna ne aiſbehg, nedſ laiwu opgahſch. Par maſu brihdi ne warredama ilgi appakſch uhdens is, zeet winna us augſchu kahpj, dabbu wehl kahdus mettenus ar zitteem tahdeem dſeſeem, kamehr pahre leeku aſſinis noſſrehjuſchas, pagurſt. Tad wiſſi winnai wirſi friht un to nobeids. Nu welk to pee fugga, isgreeſch winnai mehli un tahs muttes ſtihpes, zirti isgreeſch to ſpekti un faleek muzzâs, bet to gallu wiſſi pamett, ſas peh; teem leeſeem baſteem ſeemela lahtſcheem, ſas tur daudſi pa leddus gabbaleem maldahs, gahrds kummoſis. Mo freetnas wallſiws lihds 90 muzzas ſpekti warr ſanemt, un ar diwi tahdahm ſiwim wiſſu leelu fuggi warr peekraut. Mo zittas wallſiwju ſlaſſas irr ta Pottſiws, kam jo leelaka gals wa bet tikſai weens zaurums galwâ, fur uhdens ſtraumi iſlaiſch; rihtle ſchai tik leela, fa weſſelu wehrſi ſpehtu noriht. Winnas ſpektis tapat meſſe, un winnas ſmadſenes, fo Wallraht ſauz, eekſch apteekehmi tohti geldigas.

Bet ne ween ſchahs ſiws meſſetas un kautas tohp winnu tauku dehl, ir wehl zittas, fâ prohti rohnai, ſas tanniſ ſaltâs juhrâs brihnum daudſ rohnahs, un no furreem iſgaddus wairaf ne fâ 50 tuhſtoſchi kauti tohp. Lau pee mums un zittur tahdus redſ, bet

bet tur leddus: juhra wiini pa tuhstoscheem us led-
 dus gabbaleem gulst un meeds, kapeh; tee Greenlen-
 deri, lappi, Samojeddi un zitti seemelneeki tohs lehti
 warr dabbuht, wiini ehd wiinus, taifa no wiinu
 ahdahm few mahfus, biffes, jeppures, sabbasus
 un wiffas zittas wiinuum waijadfigas leetas. Ir pee
 mums dauds schtirsti ar wiinu ahdahm apfisti tohp.

Starp ihstenahm siwin wiffwairaf peeminnama,
 un, warr buht, ta leelaka nahr wiffseem irraid ta
 Alissius, jeb, ka to warr ihsti faukt, tas juhreas
 rihgeris. Schis irr lihds 5 affim garrumâ un brih-
 scham 2 affis resnumâ, un tahds rihjejs, ka wiusch
 wiffu norihj, fo reds un atrohn. Wesselus zilwekus,
 jeb wehrschus, jeb sirgus wiusch dshwous mahf no-
 riht. Wiusch wiffas juhras tohp redsehts. Megg ta
 siws, kas to praweetu Johnasu peh; bihbeles stah-
 steem eerihje, tahda Alissius bijust?

It brihnischka siws irr tas Drebb-suttis. Wiusch
 fuscham lihdsigs, un ne wiffin leels, brihscham oh-
 lechts garrumâ un ap Umeerikas kraistu prett deenas
 widdu rohnams. Kad tu wiinu ar rohku, jeb kahju
 jeb tikkai ar speeki aiskarri, tad tu tahdu sitteni dab-
 busi, kas wiffus faulus sakresch, ka tu dohmatu pee
 semmes krist. Ir zittas siwis un juhreas swehri wiin-
 uam tuwu nahfdami to paschu dabbu un apstu'bst;
 tadehl wiffi no wiina behg. Wehl zitta tahda siws
 tai juhreas strehti, kas arridsan krehfchanu padarra,
 bet isfattahts ka butte.

Ir tahdas siwis siltâ deenas widdus juhra dauds
 redsamas, kas labbu gabbalu it ka putni pa gaisu freen,
 bet tik fo wiinu spurri apschuhst, tuhliht atkal juhra-
 nokriht; jo spahrni wiinahm newaid, bet wiinu spur-
 ri

ri ar smalku ahđinu apsteepti. Winnaß arridsan tad ween gaifâ zillajahs, kad maidneeki tahm us pehdahm, bet gaifâ atkal leeli putni winnahm uskriht, un paschi zilweki tahs tad ferr un ehd. Schee nabbadsiini, kas nei uhdeni, nei gaifâ drohschi ne warr mist, irr fili keem lihdsigi, un brihscham wehl weenreis tik leeli.

Starp gleemeschu flakkahm tas pehrli gleemesis par wisseem tas jo zeenigajs. Winfch irr leels, plats un appatsch, un tahs dahrgas pehrles eefsch scheem rohnamas ka dsirni eefsch wehscheem. Kad tahs pareisi appatas, baltas un spohschas irr, tohp tahs pehz leeluma ar diwi, jeb desmits, jeb trihsdesmits dahls dereem pa gabbaleem makfatas. Winnu wahks irr pehrli mahre fauzams, no ka dohses un dasch glihtums darrinahts tohp. Winnaß jau wahzsemme weestahm, un ir widsemme warr atrast, bet tahs wisslab, bakas pehrles tatschu Uhsijas dalka ap Perseru semmes kraßtu rohnahs, ko austruma pehrles fauz un jo dahrgakas irr. Tur teem wahrgeem tahs ja sweije, kas no masahm deenahm us to mahziri appatsch uhdens mauktees un labbu brihdi juhkas dsikuma iszeest. Schee tohp ar furwjeem dsikuma eelaisti, fur winni wissus gleemeschus, ko atrohn, knaschi falassa, untik ko jau dwascha peetruhkst, sihmi dohd, ka tee us wilkti taptu. Bet kautschu tas ahtri gan noteek, tatschu nestunda gaddahs, ka dasch ar weenu kahju jeb rohku, ir bes dsihwibas gaismâ nahk, jo Ujswis us winneem gluhn, un kautschu bes leela nascha jeb schekhpâ ne weens ne nolaischahs, tatschu dasch skahde teek.

Tahs farkanas krelles, ar ko Zuhdu seewiskas gresnojahs, tohp no zeeta aßminaina augla dreijetas, ko Koralli fauz, un kas juhkas dsikuma pee klintehm
aug,

aug, it fâ fruhmî ar dauds sarreem, bet bes lappahm. Dabbas mahjitaji teiz, fa schee augti fawadeem uhdens tahrpeem, Polihpes wahrda par mahjokteem effam, un no winneem isdarrinati ir pamafam wais roti tohpcht. Rohnahs ir no teem daschadas flakkas, no daschadahm pehrwehm un weetahm tik dauds, fa fuggi tur braukt ne warr.

Zif uhdens eedsihwotaji pasaulê rohnahs ne warr ihsti fazzicht, tadehl fa ar weenu jauni, wehl ne redseti, atrasti tohp; winnu pulks pagallam leels. No siwin ween, fam swihni irraid, jau wairak ne diwt tuhstoschas (2000) flakkas irr, un fur nu wehl tas gleemeschu un zittu kustonu pulks paleef, fas teescham neisfkaitams.

Tapat arridsan brihnum dauds sahles, puffes, kohkus, augtus, fehklas, un afimius no daschadas fahrtas un flakkas, pasaulê atrohn, no furreem ifkatriai semmes dalkai fawa fawadiba. Zâ aug tahs dahrgas sahles, fâ prohti Dipperis, tee Muschatu seedi un reeksti, Kardemohmi un dauds zittas tik, fai Indihjas semmê; Inbers irr sakne, fas ne ween tur, bet ir zittas karstas semmes atrasta tohp. Kazneels irr weena kohka misa, fas Zeilonas fallâ wiff labbaki isdohdahs, schim kohkam, fas fruhmôs ween aug, ifgaddus sarrus nozehrt, un to misu nomauk, fas tad ifgaddus atkal ataug. Tahs Tee-lappas Sineeseru semmê no fawadeem fruhmeem pluhktas, un kaltinatas tohp. Rappejas irr kohka auglis, fas papreeksch Urahbijas semmê ween auge, bet nu arridsan Abprifâ un Umeerifâ pahrstattihts kohtri wais rojees, winna puppas irr tas kohdols no ohgahm, fur allasch diwi kohpâ rohnahs; pars tas kohks tik leels fâ muhsu ahbotu, kohki. Zitrohnes, Pomezranzi,

ranzi, Kastannes irr kohka augli no siltahm semmehm; Portugihsu, Spaxeru, Ihtalijas semmê jau leeli meschi no tahdeem rohnahs. Olihwoes ohgas tur arridsan un jau Sprantfchu semmê us freetneem kohs keem aug, fur dauds bohmelji no tahm ispspeesch. Tas Rorku jeb propju kohks, no furra misas mehs kohs propjus taifam, ar ko mehs sawas buddeles aisspundes jam, aug arridsan turpat. Korintes irr masi ohdsini, kas no Turku semmes atnesti tohp, bet Rasibnes ne kas zittadi, kâ sakaltuschas wiĥna ohgas. Ta Bohmwilla aug zaur wiĥu Ahjiu un Ameeriku siltâs weetâs, ir jau weetahm Eiropâ tohp audsinata; wiĥnas fruhmi, kas ohlefschu garrumâ, ifgaddus no jauna fehjami irr, fchim augohit it kâ leeli reeksti rohnahs, kas, kad jau eenahk, fahk plihsin, fur tad fkaista bohmwilla rahdahs un no fchaumula isbreest. Sas prahns irr seedu spurri no weenas dseltenas pulkes, kas kâ lesje isffattahs, wiĥnas fakne us fihpoles wiĥse irr, un tohp tâ Turku, kâ ir zittâs siltâs semmês dehstita. Rihfu labbiba tâ kâ muĥfu meeschi aug, bet tik augsti kâ rudsi; wiĥna tohp taggad wiĥâs siltâs semmês it ihpaschi Ameerikâ fehita, un tahdôs tihruzmôs, fur uhdeni pahrepluhst, tik ko lauks dseltans metahs, uhdeni nolaischami, tad to plauj; no rihfa dedsina it kâ no rudseem muĥfu brandwiĥnu, arridsan to Arrak, ar ko Puntfch taifa. Sukturs tohp no needreem, kas Ahjiâ un Ahprikâ, bet wiĥwairak Ameerikâ aug un trihs lihds peejahm ohlefschehm augstumâ un diwi pirkstus resnumâ steepjahs un pilni fullas irr, ispspeests, peĥz wahrihts, ar falkseem fkaidrohts un pohdôs leets, fur wiĥfch sabeefejahs un zeets tohp. Ir no dascha kohka fullas, kâ no kahda fwiĥta, ko Runkel, rahzinu fauz, jau mehginahs irr, fuffuru wahriht, kas gan driht tik pat labs.

Pee teem tohti peeminnefchanas wehrteem famas
 deem semmes augteem peederr it ihpafchi weens kohks,
 kas Werro fallâ ap Ahprikas frasta atrohnams.
 Schè dserrams faldans uhdens welte meflejams, bet
 no fcha kohka lappahm ar weenu tik dauds labs sme-
 tigs uhdens nopill, ka wiſſeem deesgan. Rahdâ Almee-
 rikas pagastâ, kas Sprantscheem peederr un Luhwis-
 sijahnija fauzams, Wastu-kohki atrohnami, teem
 tahdi augti, kâ sirnifchi, furru tschaumuti ar pateesu
 bet sattu wastu wiſſapfahrt apflahti irr. Us tahdu wiſſi-
 gan drihs tee Tautu-kohki Sineeseru semmè irraid,
 furru augti ar taukeem apflahti, un kas wahriti bee-
 sus taukus dohd, no ka fwezzes tik baltas kâ sneegs
 warr leet, kas ne mas ne smird. Ir weena wastas
 kohka flakka tur redsama, bet pee ka fâwadi fustoni
 to wastu fakrahj. Wehl tohti zeenijams kohks karstâs
 semmès, ihpafchi tannis fallâs, eeksch kluffas juh-
 tas (Eihdsee), kâ arridsan Austrahlijâ rohnahs, kas
 Maises-kohks fauzams un pateesi irr; schis irr tohti
 augsts un refns, un winna augti tik leeli, kâ mehrens
 maises fukkuls, kad tohs papreeksch jepj, winni tâ
 kâ maife ehsti tohp un tapat finette. Labbak wehl
 par scho irr tas Sahgo-kohks Indihjas teefâ; wiſſu
 scho kohku warr ehst, tikkai misu un lappas ne.
 Winſch irr desmits affis augsts un tik refns, ka labs
 wihrs to ne warr apfamp; sarri winnam ne mas bet
 leelas lappas diwi oblekſchus garras un weenu oblekti
 plattas, kas teem Indihjanereem tohti derrigas, jo tee
 apflahj ar tahm famas buhdinas, taifa no winnu
 fpurreem furwjus, strikkas, drehbes, un no winnu
 ehreſchu galleem, kas tohti afs, addatas; appakſch
 misas ſcheem kohkeem no ſafnehm lihds wirsgallu ne
 kahda malka, bet miſkſtas gremsdes ween, fo kâ
 miſkſtu miſjiht, un kâ maifi jept warr; arridsan pu-
 trais

traimus no ta taifa, kas Sabgo-putraimi faukti un wiffas bohds pirkami; kad tahdu kohku nozehr, no wiina faknehm mas qaddos tahds pats leels usaug. To wiffrefnaku un leelaku kohku pafaulē Indihjas femme neff; no weena tahda Indihjaneri tahdu leelu laiwu taifa, fur peezeftmits zilwekeem ruhmes gan. Eefch Ahprikas tomehr wehl weens refnajs kohks, Bah wahrdā irraid, fa eefchā, kad to isdohbe, lab bu kambari warr fataifites.

No augteem 25 tuhftofchas flakfas, kas jau sinamas, tohp fkititas, faufchu wehl zitti pafaules ftrehti gan ne irr pareifi pahrmekleti, un kattram fa wi ihpafchi augti mehds buht; negz wehl dasch tuhftohts attraffees.

Wehl tas ne irr wiff, fo dabba mums rahda; fur wehl ta afminu jilts? ir fchē dauds brihnumi. Tur jau wiffpirmas tas Asbests, tas irr fpurraims afmins no daschadas pehrwes, Indihjā, Urahbijā, ir paschā Sihbeerijā rohnams. Kad to fakult un fildā uhdenti mehrz, fakriht winsch eefch garreem, fmalkeem pasweddeneem, fo ar pirksteem jo fmalak faberft warr; tad tohs fā linnus fukka un wehrpj, un audeflu no ta ausch, fas nefadedsinajams; tahds audeflis ne mas ne irr masgajams, bet kad netihrs, uqguni metams un ischohrejams; tatschu tas daudsfreis ne darrams, fa ne isdruh un pehdigi par falki tohp. Bagati augftmanni winuōs wezzōs laifōs mehds fawus mirronus tahdā audeflā tiht un fadedsinaht. No fcha afmina arridsan nefadedsamu papihru warr taifht.

Weens tapat brihnifchkis afmins irr tas Nagneets; winsch jo wairak Urahbijā un Sineeseru semmē, bet Sihbeerijā jau weffeli kalni no ta rohnahs.
Winsch

Winfch mell-pelleks isffattahs un winnam ta farwada dabba, dselsi peeraut, un kad gaisâ farrahs, ar weenu gallu allaich us seemetu greeeschahs. Kad ar tahdu Magneer-afminu weenu tehrauda-addatu opstrikke, fchi no winna tahdu paschu spehku dabba, us seemetu greestees; prahntneeki to mannidami irr to Kompassu, jeb juhreas zella-rahditaju isdohmajus fchi, bes ka ne weens fuggineeks wairs ne brauz.

No teem nahwigeem wehjeem karstâs semmês jau papreeksch drufzin irr minnehts, kas zilwekeem un lohpeem lehti gallu darra, kad to nomannoht ne tuhdat pee semmes friht. Zhi-aschi tas Sahmichs jeb Samahniz-ehjisch, kas eeksch smilkschu tukfnescheem no Ahprikas, Arabbijas un Indihjas daschdeen rahdahs, bet par labbu laimi ilgi ne puhfch, breefningi nahwigs irr; kas no ta aiskahrts tohp, tahdat mirst un uspampj, un winna galla leekahs ka iswirruft, kad to farwerre gabbali tohkâ paleek; zilweki us uhdeereem braukdami, ka arri tee, kas us kalnu stahw, ne tohp aiskahrtri, jo winfch tikfai gare semmes welkâhs. Weens tam lihdsjigs, bet ne tik tohti nahwigs wehjsch, appakfchâ Zhtalijas semmê mannams, fo tur Sihrottko-wehju nofauz; fchis no Ahprikas krahtas nahkdams daschureis pahru stundas, brihscham arr pahru deenas puhfch; bet to warr papreekschu manniht, kad jau nahkt grîbb, labbak irr mahjâs paslist un lohqus un durwis aischaut, jo winfch tik karsti un faufi puhfch, ka wiff fahk twihjin un laudis grubtfirdigi un wahji tohp; sahles un kohki tohp no winna ka nofwilluschi.

Wehl irr winni bailigi smilkschu tukfneschi Arabbijas un Tattaru semmê, wiffwairaf Ahprikâ wehrâ leekami, fur pa fimts un wairaf juhdschm wiffapfahre
ne

ne fo zittadi, fà ween smilkschu un puttekus reds, fas no wehja dsichti, fà ar wilkeem lihgojahs un wifus Rarrawahnus (tee irr zella lauschu pulki, fas bailigi no laupitajeem pee tuhstoscheem fohpâ dohs) apflahj. Tur ne uhdens lahse ne rohnahs, un kad ir kahda uppice fur rastohs, tuhdat smilkschôs tâ fahst, fa ne manniht to wairs ne nomanna.

Ir tas leels kauschu putks Sineeseru semmê irr wehrts miuneht. Schi semme nau leelaka, fà ta pufse no Eiropas, jo ta irr 400 juhdses gatta un 300 juhdses platta, bet tomehr tur wairak ne fà 100 mil. lijohni zilweki miht, fas gan drihs tik wairak ne fà wiffâ Eiropâ. Tur bes galla fahdschu un wairak ne fà tschetrutuhstoschi un tschetrsumts (4400) pilsfati, fas muhrôs eeflehgti, starp teem dauds leelaki ne fà muhsu Eiropas pilsfati, Moskawa, Parihs, London. Tas Keisara pilsfats Pekking irr 6 juhdses rinki un 3 millijohni zilweki eefschâ rohnahs; Tianskinga pilsfats wehl leelaks lihds 4 millijohnus zilweku turredams; un wiffa walts tâ kauschu pilna, fa tee pee tik daudseem un leeleeem pilsfateem tomehr ir us uppehm dsihwo, fur winni us plohteem nammus us tschijuschi schurp un turp brauz, fur wajadsiha tohs speesch.

Wehl tahda semme pasaulê, fur laudis ar funneem brauz, tadeht fa teem zittu lohpu nau. Tas no teef ihpaschi tai semmê wehl labbu gabbalu ais Sihbeerijas, Kamtschatka wahrda, un weetahm arri dsan Greenlandâ. Preeksch kammanahm 4 ir 6 un 3 funnus juhds un ar teem tik labb, fà ar sirgeem braukt un prezses aiswest warr. Tschetri tahdi funni ar teem wajadsiigeem rihskeem lihds diwi desmits dahl dereem maksa.

Wissur, fur muhsu azzis mettahs
 Etahw tauw darba brihnumi;
 Lawb gohds, Deews, semmu semmës plattahs.
 Un zif wehl raffees jaukumi,
 No mehs eeraudsicht dabbusim,
 Kad weenreis pee tew dsihwosim.

Wehl pehdiga sinna no dabbas- brihnumeem.

V. No brihnum masahm leetahm.

Starp dabbas brihnumeem pehs taifnibas arri-
 dson jaskaita irr ta smalka un ne isfakocht masa buh-
 schana daschu leetu pafaulê. Tau pee teem maggeem
 fukkainischeem, fâ pee wabbaleem, bambaleem, mu-
 schahm, ohdehm, bluffehm, uttehm, sirnekteem,
 spradseem, smadsischeem un zitteem tabdeem, no
 furreem daudsi tik masi irr, fâ tohs ar azzim tik fo
 warr redseht, teescham dauds leetas, ja tahs pareisi
 apluhko, apbrihnojamass; jo scheem wisseem, lai tee
 irr maggi fâ buhdami, tomehr irr azzis, mutte,
 rihkle, wehders, fungis, farnas un sprahkle tapat fâ
 zihwekeem, lohpeem un wisseem zitteem dsihweem rad-
 dijumeem, bet fâ tohti masi schee nu gan buhs! Win-
 ni ar fahjahm teff, ar spahrneem ffreem, ar sohbeem
 sawu barribu sakremt, jeb ar dselloni durr, un darra
 wissit, fas pee wiinu pahrtischanas un waisfloscha-
 nas peederr, un tee tomehr wissu to darriht ne speh-
 tu, ja wiinneem tapat zipflas un dsihfles ne buht
 sawus lohzeklus fusteht, grohsicht un waldiht, fâ zit-
 teem lohpeem. Bet nu apdohmajeet, fâ brihnum
 masahm schahm zipflahm un dsihflehbm ne waijadsehs
 buht. Bet tas wehl naw gan! Niedseet, schee masi
 fuf,

fukkaini deij pautinus (ohlites), fas pehz zaur fultu-
 mu flupst isperreti, daschi arridsan dsemidina dsihwus
 behrnus, un tee irraid wehl fimts un fimts reisi ma-
 faki, ne fa winnu mahtes, un tomehr teem tapat fa
 mahthem wiffi waijadfigi lohzefti, dsihfles un eefschas
 irr, fa tee warr pahrtift un usaugt. Ur Deewin!
 fas jell fcho maggumu ihsti warr isprast. Ur plik-
 fahm azzim to arridsan ne mas ne warr redseht; bet
 ffunstneeki proht fawadas glahses taisiht, fo Wai-
 roschanas glahses fauz, un fas wiffas leetas, fo
 zaur tahm flatta, dauds, dauds tuhstoschu reisi lee-
 lasas rahda; mas maggonu graudinfeh zaur to tif
 leels, fa labs abhols, un zilweka mats fa refns bal-
 kis isfkattahs, utte rahda zaur to fa leels un bailigs
 fwehrs. Kad nu ar tahdu wairoschanas glahsi tohs
 masus fukkainus apdohmigi apluhfo, tad warr wiffu
 winnu pateefu buhschanu, winnu azzis, muttes, fah-
 jas, ir winnu eefschas, un fa affins eefsch winnu
 dsihflehme teff, tif flaidri eeraudsiht, fa par to ne
 warr gan brihnotees. Ur schahm glahsehm warr ar-
 ridsan wehl dauds zittas brihnuma leetas atrast, fo
 bes tahm muhscham ne buhtu ne sinnaifchi ne dohma-
 juschi. Ka prohti: ifkats jau pasihst pellejes, fas
 brihscham us fapuiisheem feereem, us wezzahm mai-
 sehm, jeb arridsan us allus muzzahm un zitteem trau-
 feem pagrabâ rahdahs. Bet fo juhs dohmajat, fas
 tas irr? Teefscham ne fas zittadi, fa fuhni, fas tur
 tapat aug, fa fuhneflôs, masi kohzini un fruhmi ar
 farreem un lappahm, fur tohti dauds putnini deij un
 lustejahs, wairak ne fa muhsu meschôs, fo wiffu zaur
 schahm wairoschanas glahsehm redseht warr. Kad
 nu tahs pellejes jau tif masas, fa tahs ar plikkahm
 azzim ne warr ischfirt un ihsti atsiht nedf isprast,
 fas tad tahdas irr, fa tohti masi, fa neisfakfoht tohti
 masi

masi ne buhs tad teescham tee Ruffainischi, kas tur
 dsihwo un barrojahs, un ar azzim, mutti, kahjahm
 un wisseem zitteem pee ustureschanas waijadsiigeem
 lohjekteem un eerohfscheem no Deewa, ta wissuwal,
 diga radditaja apdahwinati irr. Ak teescham brih-
 numns pahr wisseem brihnumeem! Bet tahdi wehl
 wairak rohnahs pasaulê. Nemmeet tikkaî, luhdsami,
 kahdu uhdens lahfici no grahwi, jeb dumbri, jeb ir
 no faut kahdu pelki, wiss weenalga, un apstatajt to
 paschu prett fauli; ko juhs redsefet? Meneeka bes
 ween skaidru un spihdamu uhdens lahfi. Bet leezeet
 scho uhdens lahfi appaksch wairoschanas glahfi, ko
 tad nu redsefet? ak kahds brihnumns! juhau, jeb to-
 mehr esaru pilnu no siwtinahm un maseem kuffainaem,
 kas tur eekschâ pee simteem peldu eet, kaujahs, luste-
 jahs un tik ahtri schurp un turp skraidele, ka tohs ar
 azzim tik ko warr panahkt. Ak Deems! wissas schahs
 dsihwas leetas effi tu raddijis, wissahm schahm mihs-
 ligi to dewis, zaur ko tee dsihwo, kustahs un sawas
 dsihwes preezajahs, schahs wissas usturri tu, apgah-
 da tu un barro tu ihstenâ laikâ! Kahds apbrihnos-
 jams, kahds augstiteizams Deems effi tu! Bet ta-
 pat, kâ starp dsihweem raddijumeem dauds rohnahs,
 par furru smalku buhschanu wisseem prahsteem jabrihs-
 nojahs, tapat rohnahs arridsan starp nedsihwahm
 leetahm dauds tahdi brihnumi. Kad sirnefli sawus
 tihklus taifa, tad irr wiinu paweddeni, ko tee wehrpj,
 tik tohti smalki un teewi, ka tohs tik ko warr redseht;
 un ruddeni, kad wissi noptauti lauki, kohki un schoh-
 gi ar tahdeem, kâ aptihtî irr, tad tohs pawissam ne
 reds, kâ ween faules spohschumâ, un kad tee apfar-
 moti tappuschî; un tomehr irraid schee sirneflu paweds-
 deni it kâ refnas fugga wirwes jeb rihzagi no fesch-
 tuhstoscheem zitteem jo smalkakeem paweddeneem at-

kal kōhpā salikti un tā sakkoht sapikti. To parahda
 mums ta wairoſchanas glahſe, zaur ko tad tahds ſir-
 neſlu paweddens tif refns fā mehrens balkis atſpihd.
 Un tahdus wehrpj ne ween tee leeli ſirnekti, ir tee
 maſi, faſ tif ko no pauteem iſſchtihlufchees, jau
 tuhliht wehrpj, fā brihnum ſmalſki ne buhs tad winnu
 paweddeni? Zeefcham tahdi ſmalſkumi eet par wiſſu
 ſapraſchānu un dohmahm! Bet tahdu paſchu wehl
 warr ir pee zittahm leetahm nomanniht. Kad zuk-
 fura jeb ſahls gabbaliu eefſch glahſi ar ſiltu uhdeni
 eemett, tad tas iſkuhſt tuhdaſiht un irr nohſt; bet
 kad to uhdeni bauda, tad warr gan abbus, tif labb
 to zukfuru, fā to ſahli ſſaidri ſmetkeht. Kā tas nahſ?
 Reds, tas zukfurs, jeb ta ſahls irr lihds pat ſaweem
 wiſſ-ſmalſakeem eefahfumeem zaur to uhdeni iſſchti-
 ſta, fā ikkatra uhdens lahſite no ſcheem ſawu dallu
 un teefu dabbutuſi, un ar to ſaweenojuſees. Tā tas
 arridsan irr, kad no weenas dſeltenas pehrwes, ko
 Gumi gutti ſauz, ſahdu maſu gabbalu uhdeni
 eemett; ta iſkuhſt tapat, un iſdallaſs tif brihnum
 ſmalſki, fa labbu uhdens ſpanni ar ſchahs pehrwes
 gabbaliu, faſ tif leels, fā lab ſirnu grauds, ja to
 papreeſſchu ſatrinn un ar uhdeni pareiſi apmaiſa,
 zaur zaurim warr dſeltanu darriht, un ar ſchahdu
 dſeltenu uhdeni leelu iſtabas ſeenu appehrweht. Dē,
 fā ſchi pehrwe irr iſplattijuſees, un fā ſmalſkas ta-
 dehl winnas buhſchanas dallas irr. Ir pee ohſcha-
 nas warr tahdu brihnum leelu ſmalſkumu manniht;
 jo kad pulkes, dahrgas ſmarſchas ſahles, ſmirdo-
 ſchas leetas un zittas tahdas ſmarſchu zeht un wiſſ-
 apſahrt iſſaiſa, tad ware to tahli ohſt; faſ tas irr?
 un fā tas noteek? Zeefcham zittadi ne, bes ween
 tā, fa no ſchahm ohſchamahm leetahm it maſi, maſi
 gabbaliu fā ſweedri iſſwiht, faſ to gaiſu apſahrt

peepildejufchi arridsan muhsu deggunâ eedohdahs.
 Bet teem jau buhs ne-issakfoht massem buht, jo tahs
 leetas, fo mehs ohscham, ne saude it neneeka nei no
 fawa leeluma, nei no fawa fwarra, bet paleef weenu
 mehr tahdas, fâ bijufchas.

Desgalligs Deewê, ne mehrojams,
 Lâws leelums prahâ ne sneedjams.
 Es semmê krisdams peelhdsu
 Dew, wissu lectu amotu.
 Mo tawahm rohtahm nahf jau wiss,
 Dâ semmê, fâ ir debbesis.

Vasakfa.

Summitis, kam auisis nogreesch.

Ko kaunu efmu es darrijs? brehje ar leelu brehf,
 fchanu weens jauns fuzgens no leelas funnu flakkas,
 par fo pats mans funks, kam es preefu ween darru,
 man auisis nogreesch, un ne ween man tahdas breef,
 migas fahpes darra, bet man arridsan preeksch wif,
 feem zitteem funneem kaunâ un smeeklâ leef? fahda
 neschehlastiba! Do es muhscham ne spehschu ais-
 mirst. Bet pamasihtim pahrgahje fahpes un tahs
 strup, auisis jo deenas fadsije. Dêh leelaks usaudsis
 dabbuja winsch no fawa funga wehl stipru kakla, fiksni
 pilnu ar asseem dselsa, dselloneem, un tâ bes aufim un
 ar scho kakla, fiksni apbrunnohs tas nu pahrspehje
 lahtschus, wilkus un wiffus funnus, lai tee arridsan
 kas sinn fâ leeli un pikti buhtu, un steepe tohs pee
 semmes, jo ne weens ne warreja winnu nei pee kakla
 kluht, nei pee aufim kert. Nu ween fahje winsch
 atsiht, fahdu leelu labbumu tas funks winnam jaur

to parahdijs, ka wiafch tam aufis bij lizzis nogreest
un mihkloja winnu par to jo firšnigi.

Ed daudfreis behrni tiffai leeli un wezzi tapruſchi
ar pateizibu atsiht, zeef labbuma wezzaki un fungi
teem darra, kad tee tohs, faufchu ir daschdeen ar
rihtstehm, us ſtohlusenn, pee darba turr, un no
blehnam noraddina, kas teem jaunumâ fuhri gan
nahkash un fur tee besprahtigi dohma, daudſ nelai
mes zeefchoht.

To pehdigu Mikhlu usminneschans.

1) Grahmata.	4) Ewaigsne.
2) Gleemesis.	5) Biff-jahles.
3) Sedli.	6) Zahlitis.
7) Pahtaga.	

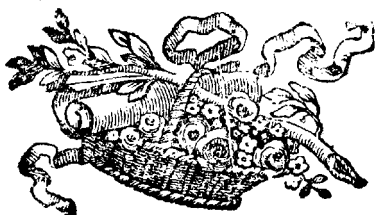
T a h s

Sfohlaš Grahmataš

t r e f c h a d a t t a,

fur ja mahzahš

šawu tizzibu pašibt.

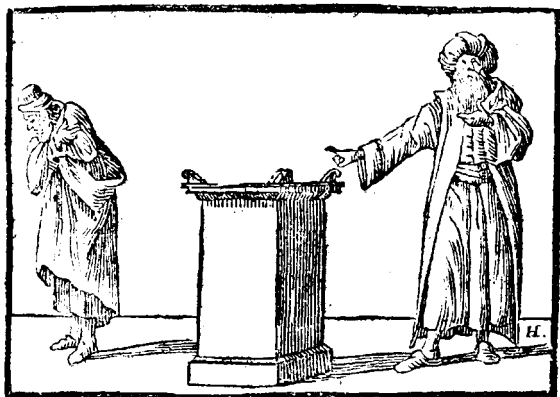
Dik lohti Decus to pasauli mihlejis, ka winsch faru paschu weenpeedsinnujchu Dehlu dewis irr, ka wisseem teem, kas eeksch winna tizz, ne kuh3 pasudduscheem tapt, bet to muhschigu dschwoschannu dabbuht.

Jahn. 3, 16.

Ko tas palihds, manni brahli, ja kas fakka winnam tizzibur essam, un tam newa darbi? Warrig ta tizziba winnu isglahet?

Jehk. 2, 14.

§. I. Kapeh3 zihvekeem tizzibas waijaga.

Ta tizziba, un it ihpafchi ta Kristiga tizziba irraid ta wiffleelaka mihlestibas dahwana, ko mehs no Deewa dabbutchi effam. Ta fchi mums ne buhtu, tad mehs wiffi ic ka fwehri bes prah̄ta apfah̄rt wasatumees, ne ko ne apdohmadami, ne ko ne behdadami, un wiffu darriidami, kas mums prah̄tā fchaujahs, woi tas buhtu labs, woi nelabs un kauns, woi mums par laimi woi par nelaimi; zits zittu peh3 labpatik fchanas nokautu, jeb tomehr apbeh̄dinatu, eewainotu un aplaupitu, un tas wiffstiprakajs un netaifnakajs buhtu tas par wiffseem jo laimigajs, un wiffi zitti ik deenischkās bailēs, behdās un nelaimibās dshwotu. Bet ta tizziba, lai ta zihweka beh̄rnus ir pamasam ween fawalda, darra tomehr muhs wiffus par prah̄ticeem un taisneem zihwekeem; ta nowalda muhsu firdis no blehdibas, un muhsu roh̄kas no redsamas un

un aplamas netaisnibas; ta dohd mums sīkai no Deewa, no ta fwehta un taisna Deewa, no wīkka fwehta prahta, no wīkka tehwa firds un no muhsu peertahkumeem wīkham paklausīt un pa prahram dšihwoht; ta mahja un skubina muhs, wissus zilwefus mihleht un teem labbu ween, un ne kahdu launu ne mas ne darriht, un zaur schahdu apdohmaschanu un isdarrihchanu sew paschus un wissus zittus laimigus darriht; ta dohd mums arridsan to zerribu un drohschu sagaidishchanu weenas muhschigas un preeka pilnas dšihwoschanas, zaur ko mehš wissas behdas eepreejinatees, un allasch lihaginiba ta dšihwoht ka nomirt warram. Kad tu nabbags semmes tahrpis, tu wahsch zilwefa behrs taggad meerā dšihwo, taggad tawu fuhru grūhti nopelnitu maihti bes bailehm, bes isdeenischlahm isdehm un breefmas baudi, ka tu drohschi warri gulleht eet un rihta atkal weffels un preezigs zeltees, ka tu ar faimi un faimineem, ar fungeem un ar wisseem zitteem zilwekeem labba fadereschana, meerā un mihliba kohpa dšihwoht, un tawus darbus drohschi un bes raudahm nokohpt warri, tas wiss nahf ween no tizzibas, kas tew un wissai pasfaulei ittin ka jaunū dšihwibu dohd. Neds, kapehz tizziba teescham augstizeenijama, un kapehz wisseem zilwekeem wajaga, un pahr wissahm leetahm it tohti wajaga pehz tizzibas dšihtees, un tik labb sawas tizzibas mahzibas, ka arridsan wīkka pawehleschanas no firds nolemt un wehra list.

S. 2. No paganu tizzibas.

Bet ne wissas tizzibas irr weenadas, daschas arridsan ne ihsti lahgas un zilwekeem ta par laimi. Pasfaules eesahkuma tizzibas atsichschana gan masa bija. Ahdams un Lewa, tee wisspirmaki zilweki un wissu zittu

zittu tehws un mahte, gan sinnaja jeb mannija, few
 no Deewa radditus effam, bet kahds schis radditajs
 Deems, kahda wiina buhschana, fur wusch rohnams,
 ka ar wiinu jadsihwo, kas no wiina jadohma, un ka
 preefsch wiina zeenigi jaturrahs, to wiini wehl nei
 sinnaja nei sinnaht eespehje, jo wiinu prahts bija ka
 behnu prahts wahjfsch, weenteefigs un no wiffahm
 ffaidrahm atsihschahanahm tahfsch. Tadehl arridsan
 wiina pirmakajs dehs Kaäns ne kaunejahs fawu
 brahtu Ahbeku naidiht un dufma nokaut, to par
 tahdu leelu grehku ne turredams. Ta dsihwoja ir
 wiffi zitti zilweki drohfschi pehz faweem meefas kahru
 meem un darrija wiff aplam, fo firds ween eegribbe
 ja, turklaht wiffas leetas ka mulki apbrihnodami, fo
 wehl ne bij redsejuschi. Dehrkon, stipra aufa, uh
 dens pluhdi, kahda faules jeb mehnes aptumsofchana,
 semmes trihjeschana, un zitti tahdi retti un bailigi
 dabbas notikkumi padarrija wiinneem tahdas schau
 schalas, ka tee nesinnaja, fo dohmaht; un noman
 nidami gan, ka tahdas brihnifskas leetas wiffu
 zilweku spehku un prahtu tohti pahrspehje, tad turreja
 tee tahs par darbu kahda eedufmota Deewa, jeb par
 sihmi wiina dufmu, fo remdeht wiini tad daschadas
 tam labpatihkamas dahwanas un uppurus isdohmaja,
 ittin ta, ka tee bija eeraddufchees ar tahdeem pee fa
 weem fungeem eelabbinatees. Wiini fahze arridsan
 drihs ihpaschas deenas, basnizas, un kalposchanas
 scham eedohmatam Deewam uszelt, preefsch ta flans
 nitees, un semme mestees, un ar zittahm kalpa jih
 mehnu to pagohdinaht. Un pee ta tas ilgi ne palikke,
 tee fahze arridsan drihs aplam schfist, wairak Deewus
 ne ka weenu paschu effam, no furreem tee zittus par
 labbeem, un zittus par kauneem, zittus atkal par
 augstakeem un zittus par semjakeem turreja; un nu
 wiini

wiannu mulku prahts tahdus jau wiſſâs weetâs manni-
ja, tohs augſtakajus debbeſi, faulê, un mehneſi, un tohs
ſemjakus leelôs kalnôs, kuplôs kohkês, juhrâ, meſchâ,
ir pat eeffch wehrſcheem un tſchuhſſahm, furruſ wiſ-
ſus tee preluhdſe un hailigi zeenija, teem ar daſcha-
deem ſwehtſeem un liſkumeem kalpodami, un tahdâ
wiſſê tohs ſewim par draugeem darridami. Ir doh-
maja tee, tahdus brihſcham ſapni redſeht, un zaur
wiannu palihdſibu daudſ brihnſchſas leetas paſſeht,
un no ta zehlehs tad burwi, ragganas, puſchlotaji,
ir peſtelu, ſehmu un zircu blehu zeeniſchana paſaulê,
zaur ko tee apmahniſi, negudri zilweku behrni ſew it
par welti eebailojahs, mohziſahs un pateeſi nelaimi-
guſ darrijahs. Un pee ta wiſſa dſihwoja tee ar ween
peh3 ſawa niſna prahta prohjam, wiſſadôs negantôs
grehku dublôs wahrtdamees, un ne weens weenigajs
ne wiſſchoja peh3 labbeem tiſkumeem dſiſtees. Echi
nu irr ta wezza paganu tiſziba, ſas no neſinnafcha-
nas un multibas ween zehlehs, un to apſkulbotu pa-
ſauli gan drihſ diwi tuhſtroſchus gaddus apmahniſt
irr. Echi arridſan irr ta patti, ko weetahm wehl pee
daudſ zilweku tautahm atraſt warr, un ſas deems
ſchehl! lihdſ ſcho baſtu deenu wehl daſchus kriſtitus
kaidis apmahna.

§. 3. No Zuhdu tiſzibas.

Tahdu leeku un mahnu tiſzibu, ſas par wiſſu pa-
ſauli iſplartijahs, Deems ilgaki panest ne warreja.
Wiaſch liſſe turpmaſ weenu zilweku zeltees, ſam gu-
draks prahts un ſkaidrakas dohmas no Deema un
tiſzibas leetahm bija, un tas bij wianna ſahs Moh-
ſus, ſas Egiptes ſemmê, jebſchu Zuhdu behrns buh-
dams, no ta Kehuina Wahraus meitas usaudſinahts
tappis un tadehl daudſ labbas ſinnas un atſiſchanas
mah,

mahziiees. Schis no Deewa ftubbinahs gahje pee
 farweem tautas brahteem, teem Lühdeem jeb behr-
 neem Israëla, (jo tā tappe wiinu tobrihd faukti,)

fas arridsan Egiptes semunē bet leelās behdās un
 gruhtās kalposchanās dsihwoja, un pahrrunnaja tohs,
 lihds ar wiinu un appafsch wiinas waldifchanas no
 schahs wahrgu semmes is:et. Tas notifte, bet is-
 weddis tohs paschus un nahjis ar teem Urahberu

tuknesi ap to kalnu Sinai usfahweja wiensch tohs
 tihscham turpat tschetrdesmits gaddus, pa furru laifu

wiensch no firds darbojahs, tohs no pagamu deewe-
 fteem; mahucem un leelas tizzibas schtistst, un

teem labbafu tizzibu eedoht. Tadehl wiensch teem

behrneem Israëla wiffpirmati it preefsch azjim raddi-
 ja, fa ne effoht wairak ne fahds Deews, bes ween

tas weens weenigajs, fo wiensch wiinu wezztehwu

Ahbraäma, Ihsaäka un Jehkaba Deewu effam pa-
 stahwigi fluddinaja, un kam wiensch par isfchlirfcha-
 nu no jitteem eedohmateem elfadeeweem, furreem

dands wahrdi bija, to wahrdu Jeelohwa dewe;
 wiensch parahdija teem, fa schis ihstajs un pateefigs

Deews tas pats effoht, fas semmi un debbesi un wif-
 fas zittas leetas raddijis irr, un tahs arridsan us-
 turr, apgahda un walda; fa wiensch effoht muhschigs

Deews, tas wiffufpehzigajs, wiffugudrakajs, wiffu-
 raifnakajs un wiffufwehtakajs, bet tadehl arridsan

leels eenaidneeks un bahrgs fohgais wiffu launu; fa

wiffi zitti Deewi tiffai melli, mahni un neeki, un
 schis ween peefauzams, qohdajams, no firds bihja-
 jams un paklaufams. To darrijis eedewe Mofhus

farweem laudim par eesahkumu tohs desmits Deewa

bauflus, fo mehs wiffi paschstam un furen pirmajt
 wahrdi tā stann: Dew ne buhs zittus Deewus tur-
 reht preefsch mannis; zaur scheem wiensch jau dands

gref

grehkus teem aísleedse, fo wínni líhds schím bes fau-
na bíj darríjufchí, un sfubbinaja tohs us taífnaku
dshíwofchanu. Pehz dewe wínsch teem wehl dauds
zittus bauflus, un redsedams, fchohs Israeta behr-
nus zeetgahwígu un nífnu tautu effam, fo wínsch ne
zerreja no tahs eerastas wezzas Deewakalposchanas
tíff weegli nowchríft, patahwe wínsch teem wehl tahdu
Deewakalposchanu, tíffkai pawehledams un bahrgí
preekshdinadams, laí tee ne eedrohschinajahs, faut
fahdam zittam, bet ween fawam weenigam dshíwam
Deewam kalpoht; jo wínsch effohé weens dufmígs un
stíprs Deews, fas tohs tehwu grehkus gríbbóht pee-
mekleht pee teem behrneem líhds trescham un zettor-
tam augumam. Wínsch preekschrafstíja teem arrí-
dsan íhpaschu wíhstí tahdas Deewakalposchanas, ee-
zehle preesterus un lewíhtus, eestahdíja daschfahrtí-
gus uppurus, líffkumus un fwehtkus; líffe teem jauku
basnígu ustáíft, bet tukfneftí ween no síhschu dra-
nahm, fo wínsch derribas telteí nosauze, un paweh-
leja, fa teem ne bíj ne fur wáírs, bes ween schínní
basnígá Deewam zaur uppureem kalpoht. Wínsch
eefwehtíja arrídsan to apgráísfchanu no jauna, fo
Deews jau wínnu wezztehwam Ahbraám bíja paweh-
lejis, par derribas shímtí, fo teem behrneem Israél
bíja eezelt ar famu Deewu, un zaur fo wíffeem behr-
neem no wíhru fahrtas bíja apgráísfiteem tapt astorá
deená pehz fawas dshímfchanas, peelífdams turklaht
wehl to leeldeenas jehru, fas teem ífgaddus weenreíft
par peemínneschau tahs laímígas ísglahbschanas no
Egíptes semmes bíja ja-zepj un ja-ehd. Wíffus fchohs
bauflus un dauds wáíraf warr láíftíht tás peezás
grahmatas, fo Móhsus pats rakstíjís írr, un fas
líhds fcho balcu deenu muhsu fwehtá bíhbelé stahw;
mehs tur arrídsan atrohuam, fá zeeti Móhsus faweem
lau

laudim tohs pee firds lizzis, apfohlidams teem Deewa mihlestibu, usraudsfichanu, apgahdaschanu un apfwehtifichanu, ja tee ne apniskdami tohs turrehs, bet ir peedraudedams teem to wiffleelafu Deewa sohdbibu un atreehtichanu, ja tee jeb kad eedrohtchinafees, tohs kà nebehdneefi tihthi pahrfahpt. Tomehr bija tas wiff par wolti. Echi traffa neklausiga tauta aparchfojahs lahgu lahgam jau paschâ tufstnesi un kamehr Mohsus wehl diihwoja, tik zeefchi bija ta paganiffa tizziba winnu firdis eesafnojusfees. Wet nahkufchi jau sawâ apfohlitâ semmê Kabnaâns wahrda darrija tee to wehl wairaf, ihpaschi kad winneem tur zaur tshetrsimts gaddeem gan drihs ne kahdi ihiti waldiraji ne bija, bet tikkai sehgi un augsti preesteri brihscham par trem waldira. Pehz tee aridsan gan keshinus dabbuja, bet no scheem bija gan mas pateefi deewabihjataji. Dahuride ween, kura fwehtas un kohfchas dseefmas mehs wehl curram, un winna dehs Salamons, kas sawâ waldischanas pilsetatâ Jerusaleme leelu, jauku un brangu Deewa nammu, jeb basnizu usbukwejis, bihsteja un gohdaja Deewu no firds, bet kad pehz scho keshinu nomirfichanu winnu walsts eefsch diwi gabbaleem dallita tappe, waldira tai Zuhdu walsti tikkai kahdi pahri keshini eefsch paswehleras fwehtas tizzibas, wiffi zitti ta Zuhdu walsti, kà ir tai ohtrâ, kas Israeta walsts nefarikia tappe, bija zaur zaurim besdeewigi elfadeewu zeenitaji, un kahrudinaja aridsan sawus pawalstneefus us schahdu paschu besdeewibu un us wiffeem paganu mahneem, par Deewa praweefcheem ne fo ne behdadami, jebfchu tee tohs allasch norahje un teem Deewa dufmibu bahrgi gan papreefschu pasluddinaja. Aridsan Deews tohs brihscham gruhri gan pahrmahzija, bet kad tas negribbeja palihdseht, un Deews ne warreja

to ilgaki zeest, likke wiinsch beidsot abbas walstis weenu pehz ohtas, to Israëta walsti papreefschu, un pehz fahdu laifu arridsan to Zuhdu walsti pawissam neschehliqi ispohtst, to brangu Zuhdu basnizu wißin fadedsinaht, un wissus Zuhdus us Babilona semmi zeetumâ west, fur winneem septiundesmits gadus palist un dauds behdas zeest bija. Schinni zeetumâ tee Zuhdi mahzjahs fawu zeetu neklausifchanu atsiht un noschehloht, un to taifni eedusmotu Deewu labbaki gohdaht, wissas paganistās negantibas no fewilli atmesdami un apsohldamees, ir no firds apnemdamees, us preefschu winnam weenigam, un ne fahdam deeweklam wairs ne fahpoht, ihpafchi fad dauds Deewa praweeschi, fâ Esaijas, Jeremias, Ezechiels, Dahnijels un wehl wairak, furreu fwehtas grahmatas mums wehl rohkâ irr, winnus us to pamahzija, un teem ne ween Deewa apschehlofchanu un isglahbschanu atkal eefohlija, bet tur flahht ir flud, dinaja, fâ Deews teem weenu pestitaju, to Messiju fuhrtischoht, fâ winneem un wissai pafauler wehl dauds labbaku tizzibu eedohtschoht. Deews to arridsan pehz 70 gaddeem pateefi no scha zeetuma iswedde, un teem atkal wehleja fawâ semmê mißt. Tur tee nu fawu lihds schim pohtâ un pelnôs gulleddam basnizu no jauna ustaisijuschî elkadeeweem wairs paffak ne dšinnahs, bet gan driht parleeku dauds to baußlibu Mohsus nofohppe. To winnu augsti preeßeri, rakstumahzicaji un wariseeri, peelikke wehl dauds baußlus pee teem, un darrija zaur to to Zuhdu tizzibu teescham pargruhtu nastu, fâ lihds scho baltu deenu tohs Zuhdus wehl mohza. Bet deemschehl! tas arr bij wiß, pehz firds labboschanas un fwehtas dšihwofchanas ne weens ne ruhpejahs. Bribnum tad nau, fâ tam fwehtam Deewam winnu tizziba wairs ne patikke, fur wißi

tiz.

tizzibas augli wehjá. Wínsch fuhrtíja tadehl gítu tíz-
 zibas mahziraju, próhti to fenngaíditu Messíju Jesu
 Krístu, pásaulé, fo tee Zuhdi fawá apstulborá prah-
 tà tomehr ne peenehme, bet smahdedami un waijada-
 mí to páschu, ne ríinne, kamehr tee wínnu beidsóht
 fawá besdeewigá rohká dabbuja un fá dumpneeku no-
 nahweja. Schí besdeewiba bíj parleeku leelá, un
 Deews nosohdíja nu tohs Zuhdus par to jo breefmígi,
 jo wínsch líffe wínnu walstí un basnizu no jauna glú-
 schí isposhtíht, un ísklíhdínaja wíffus Zuhdus zaur
 wíffu pásaulí, tà fá tee nu wíffás pásauls mallás ap-
 fáhrt wasahs, ne fur íhstu páleekamu weetu ne at-
 rohn, un wíffur tà stárp Krístiteem láudim, fá stárp
 Turkeem un paganeem wíffái neewatí leelá semmibá
 díhwo. Bet pee fawas no tehwu tehweem weenreís-
 eenemtas tizzibas un Zuhdu líffumeem tee weenu-
 mehr stíhwi wehl turrahs, jebfchu tee wáirs ne uppú-
 re, nedf to leeldeenas jehru baude, fás próhti wítt-
 heem nau bríhwe darriht, bes ween fawá páschá sem-
 mé, un táí leelá basnizá Jerusalemé. Schahda ta
 Zuhdu tizziba, zaur fo Deews wezzós laíkós mefleja,
 to afllu zaur pagamu blehnahm apmahnútu pásaulí pá-
 masam apstáidróht, un us to nahfamu Krístígu tíz-
 zíbu fataíshíht, wínnas wahju práhtu faudsedams, fás
 wehl ne páspehje tahs augstas tizzibas leetas nolemt,
 fás taggad muhs Krístíus láudís aplaimo.

§. 4. No Krístígas tizzibas.

Jesus Krístus, tas pásaulés pestítaís, tas nó
 Deewa gan drihs zaur wíffeem práweescheem apsoh-
 líhts Messíjas un muhsu Krístígas tizzibas mahzís-
 táís tappe mums nó Deewa fuhrtíhts táí 3949tá gad-
 dá pehz pásaulés raddíshanu. Wínsch peedsímme
 Zuhdu semmé nó weenas Zuhdu jumprawas Mabhíja
 wáhr

wahrdâ, kas faderreta bija ar weenu deewabihjigu wihru, tapat no Zuhdu zîlts, kam wahrds bij Jahz seps. Wînsch parahdija jau sawâ behrnibâ leelu gu dribu un ņaidru Deewa prahta atņihņchanu, bet lees laks augdams peenehmehs wînsch wisseem redsoht tîf tohti ņapraschanâ, tizzibas ņinâ, dņihwoņchanas tais nibâ, laipnibâ un mihlibâ, ka ikweens, kas to paņiht dabbuja, brihnijahs. Tâ jo deenas jo gudraks un mihtojams tappis dņihwoja wînsch Nahzarettes pils, fatâ pee saweem wezzakeem kluffinam, un palihdseja ņawam tehnam, kas remmesis bija, strahdaht lihds ņawu zotu gaddu. Bet nu ne warredams wairs rîmt, no pascha Deewa usmuddinahts, un to nesins naņchanu ņawu brahtu eeschehlodams, ņeidsehs wînsch, ņawu Messijas un mahjitaja ammatu eesahht, us ņo wînsch papreeņch no ta kņistitaja Jahna zaur kņistibu eeswehtihņs klûâ. Wînsch ņtaigaja nu zaur wiņņu Zuhdu walņti un wiņnas rohbescheem apkahrt, tohs kaudis us atgreeschanu no grehkeem ņkubbinadams, un mahjidams, ka nenoseedsiga, taisna un ņwehta dņihwoņchana wairak preeņch Deewa geldoht ne kâ wiņņa ahriġa wehrâ ņemņchana to daschadu Zuhdu likkumu. Zuhdat wiņnam arriġņan leels klauņitaju pulks peeņritte, kam wiņna mahzibas un ihpaschi wiņna leeli brihnumi, zaur ņo wînsch dauds neweņfelus isdseedinaja, tohti patikke. No ņcheem wînsch ņeptim defmits ihpaschus mahzeņlus isredsejahs, kas apkahrt wiņnu palikke, un ikdeenas wiņna ņpreddiņi no Kriņtigas tizzibas, ņo wînsch to brihd wehl par Deewa jeh Debbes walņtibu neņauze, dņirdedami, wiņnas mahzibas prahtâ eespeede, ka tee us preeņchu ņpehtu, Jesus jaunu tizzibu par wiņņu pasauli ņuddinaht. Bet wînsch isņchlihe no ņcheem atkal diwipadefmits par Apustuleem, ņo wînsch wehl wairak us ņcho ņwehtu darbu

darbu fataisija, un kam sčee wahidi bija: Pētrš, Andrejs, Jēkabs Jēbbedejus, Jānis, Vilhīps, Behrtuls, Tōhms, Mattejus tas Ēwangsēlists, Jēkabs Alweja dehlš, Jūdās pawabrēdā Lāddejus, Sihmans no Rahna, un Jūdās Nīstahriots, kas beidsōht sawu Meistēri teem Juhdeem pahrdewe, bet to noschehlodams pats pakahrahš, kurā weetā pehž jits, Mattihjas wahrdā, par Apustuļu eezelts tappe.

Tā nu no daudš jilwekeem mihlēhts, klaušhts un par to no Deewa apfōhlitu un ap to brihdi jau no firds sagaiditu Messiju tizzigi turrehts, mahzija wiņsch nu ilgaf ne kā trihs pilnigus gaddus un ne apnīkdams to Deewa prahtu. Bet ne ween draugi, ir pīkti eenaidneeki bija wiņnam, wišfwairak starp Juhdu wirfnēekeem, rakstumahzītajeem un wariseēreem, kas zaur wiņna jaunu isfkaidrotu tizzibas mahzibu sawu Juhdu tizzibu un basnīzfungu zeenibu nonīhstam bihjahahš, un kurru negantus leekula darbus un noseegumus Jēsus daudstreif ar drohšču firdi wišfu lauschu preekščā norahje. Tee tihkoja nu us to ween, Jēsum gallu darriht, bet kad tee, tā lauschu pulka dehl, kas pee Jēsu zeefchi turrejahš, ne eedrohščinajahš azzim redsoht wiņnu aiskahrt, mekleja tee wiltīgus padohmus wiņnam kaiteht. Un kautschu Jēsus ar sawu deewigu gudribu tohs allaschin isnīhzinaja un wiņnu wiltibu apfauneja, laimejahš wiņneem pehž digi, weenu no Jēsus mahzekleem, prohti to jau minnetu Juhdassu, ar naudu apmahniht, Jēsu teem no doht. Jēsus likkahš arridsan labpraht no sčeeem eenaidneekeem guhstītees, jebšč u wiņsch nu sawu nahwi jau preekšč azzim redseja; jo tas laiks bij nahzis, kurā wiņsch gribbeja pehž Deewa sawa Tēhwa prahtu preekšč pafaules grehkeem zeest un nomirt, kā weens

nenoseedsigs Deewa jehrs, kam tahs pafaules grehtas
nest bija. Wīnsch padarrija arriidsan zaur fawu nahs
wī diwī augstas leetas, prohti: pirmā kahrtā isdelde-
ja wīnsch zaur to paschu pee faweem tizzigeem drau-
geem, mahzektēem un Apustuteem tahs leefas un no
Zuhdu tizzibas pee winneem wehl atlikfuschas dohmas
no weenas laizigas Kehnina waltstibas ta Mešija,
zaur ko wīnsch wīssu pafauli pahrspehschoht, un Zuh-
dus augstā gohdā par wīssas pafaules tautahm zel-
fchoht; ohtrā kahrtā apleezinaja wīnsch zaur fawu
labprahtigu mirschanu to pateesibu fama Gewange-
liuma un wīssu to sinu un mahzibu, kas tur eefschā
rohnahs, un us tahdu wīssi, ka winna zeefchana un
nahwe mums fawadi par ispestischanu no grehkeem
un us panahfschanu tahs muhschigas dsihwofchanas
isdohdahs, ka wīssi Jesus Apustuli bes wiltus un
weenprahtigi to fluddina.

Bet pirms Jesus muhsu pestitajs tā labpraht fa-
wu waijataju besdeewigās rohkās eedewahs, eestah-
dija wīnsch wehl tai paschā nakti jeb wakkarā, kad tas
nodohts tappe, to fwehtu Wakkar:chdeenu par pee-
minneschanu fawas mihlestibas, ar ko wīnsch to greh-
zigu un nelaīmigu pafauli mihloja, nodohdamees few
par winnas labbumu eefsch tahm wīssleelafahm moh-
fahm un nahwes behdahm. Wīnsch prohti bija ar
faweem mahzektēem to pehdigu maltiti, prohti to leel-
deenas jehru pehz Mohsus bauflibas jau ehdis, un
winna noftummusi to nahfamu nahwi papreefsch sin-
nadama dwehsele bija us ne ko zittu dohmajusi, bes
ween fawus mihlus mahzektus eepreezinahst, winnu
tizzibu apstiprinahst un pastahwigu darriht, ir win-
neem parahdiht, fawu nahwi, ko wīnsch fawu no-
eefchanu pee tehwu nosauze, effam winneem un wīf-
fai pafaulei par labbu. Lahdā noftummigā buhscha-
nā

nâ wisseem effoht æhne winsch no tahm atlikkuschanm
leeldeenas plahzenehm kahdu gabbalu, luhdse Deewu
pahf scho maisi, lai pehz sawas wehleschanas tas lab-
bi isdohdahs, pahrlause to un dewe to saweem mah-
zekleem fazzidams: æmmeet un ehdeet, tas irr man-
na meefa, kas par jums taps lausita, un turflaht pa-
wehledams: to darraht mannis peeminnedami; tã
lihds arridsan æhne winsch to bikkari ar wiñnu, no
ka winni jau papreekschu pee maltites dschruschi bija,
un Deewu atkal peeluhdsis dewe winsch ir to saweem
mahzekleem fazzidams: æmmeet un dsereet wissi no
ta, un darraht to tapat mannis peeminnedami.
So tad arridsan ne ween tee fwehti Upustuti wissu sa-
wu muhschu paschi darrijusch, bet ir wisseem Kristi-
teem zilwekeem tã allasch darriht pawehlejusch irr.
Schis nu irr tas fwehts wakkarehdeens, fo wissat
Kristitai pasaulei lihds scho baltu deenu nokohpt un
baudiht peenahfahs, bet ween us Jesus sawa pesti-
taja un winna mihlestibas peeminneschanu, un pa-
wissam ne tadehl, ka mehds zaur to grehku peedohtschanu
dabbutum, jeb ir Deewam kahdu kalposchanas
teefu atnest warretum, kã deemschehl! wehl dauds
aplam dohma.

Scho fwehta wakkarehdeena likkumu nu eestahdis
jis un wehl no firds preeksch saweem nofkummu-
scheem mahzekleem un wisseem saweem pehznahka-
meem tizzigeem Deewu luhdsis, Jahn. 17, 20. gahje
tad Jesus us eljes dahrsu saweem eenaidneekem droh-
schi prettim, fur winsch teem wiltigi nodohts tappe,
un schew winnu faistitu aiswedde papreekschu us sawu
augstu basnizas teefu, fur winni to par dumpneeku
un Deewa-saimotaju apfuhdseja, un pee nahwes pa-
suddinaja. Bet kad tobrihd teem appaksch Neemeru
waldischanas dsihwodameem brihwesliba wairs ne bi-

ja, kaut kahdu nahmes wainigu grehžineeku nomaitaht, tad aiswedde tee to nu us Panziu Pihlari, kas tai laikā kā Gumerneers pahr Juhdu semmi walbija un pats pagans bija. Schis gan ne gribbeja labprahť Jesu likt nomaitaht, wiinna newainibu mannis dams, bet tee affinskahrigi apsuhdsetaji brehze riktohti reisu reisehm: fitt wiinnu frusta, ka wiinam beidsiht tomeht tas ja darra bij. Muhsu nenoseedsigs, taisns un swehts Jesulisch tappe tad pehž Deemeru eeraschas papreefsch neschelligi saschausts, un pehž pee frusta stabbu ittin kā tas wiff besdeewigajs taunadarritajs un flepkawa ar rohkahm un kahjahm peenaglohts, fur wiinsch arridsan nomirre un sawu swehtu dwehfeli islaide.

Nu schitte wiffi wiinna eenaidneeki to jau pagal lam isdeldejuschī, un wiinna jaunu teem nepatishkamu tizzibas mahžibu wiffin nonihžinajoschi, un preezajahs tohti par to. Bet tee peewillahs gauschi. Jesus zeefchana un frusta nahwe bija pehž Deewa nodohmaschanas un schehliga prahťa notikkusi, Apst. darb. 2, 23. un zaur teem praweescheem jau fenn papreefschu pasluddinata, jo ta bija waijaga, wiinnu par to ihstu Messiju apleezinaht un wiinna mahžibahm wiffus zilwefus jo ahtraki par tizzigeem darriht, ihpaschi kad Deews to atkal trefchā deenā no mirroneem usmohdinaja un sawā gohdibā uszehle. Pehž sawas augscham zelschanas Jesus wehl 40 deenas pasaulē dsihwoja, rahdijahs daudstreisfaweem mahžekleem, tohs eepreezinadams, wiffus juhdistus mahaus no wiinnu firdim wehl wairak isdsihdams, wiinnu tizzibu eefsch wiinna wairodams un stiprinadams, un beidsiht teem pawehledams: Eita zaur wiffu pasauli un mahzajt wiffus laudis, un kristijeet tohs eefsch to wahrdu ta Zehwa, ta Dehla un ta swehtā Garra. Schi nu irr

ta fwehta: Kristiba, ar fo wisseem Jesus tizzigeem buhs kristiteem tapt par eefwehtifchanu un fsubbinafchanu us weenu kristigu taisnu un Deewam labpatihkanu dshwofchanu. To darrijis apfohlija Jesus teem wehl pee wiinu mahjitaja ammata to fwehtu garru paliga doht, un atstahje tohs lihqsmiba un deewifchka gohdâ wisseem redsoht pee fama Tehwa no eedams, jeb fâ ta bihbele runna, us debbesim braufdams.

Tas arridsan ne bija ilgi, tee Apustuki sahje pilni no fwehta garra un no ta dshiti paschôs Zuhdu wafaras fwehtkôs to beswainigi nonahwetu, augfchamzehlufchu un no Deewa pagohdinatu Jesu Kristu, fâ to ihstu un pateesu Messiju un pafaules pestitaju wisseem Zuhdeem, kas to brihd to fwehtku dehl Jerusalemes pilsfatâ sapulzinati bij, tik spehzigigi pasluddinaht un wiinus pee tizzibas eefsch wiina un eefsch wiina mahzibahm aijinaht, fâ tai pirmakâ waffaras fwehtku deenâ jau pee trihs tuhstoschahm dwehfelehm Jesus tizzibu peenehme un kristitees likfahs. Tas notikke nu us preefschu jo deenas jo wairaf, un ta Kristita draudse azzim redsoht augumâ auge, tâ, fâ ta beidsoht gan drihs zaur wissu pafauli issteepjahs, un tik lab daudf Zuhdi, fâ ir leels paganu pulks eefsch Jesu tizzeja. Ihpafchi tad, kad weens augsti mahzihts wihrs no Zuhdu tautas, kas pa preefsch to Kristitu draudsi breefmiagi apwaijajis bija, pats pee tahs atgreeschahs, un to kristigu tizzibu paganu semmês fluddinaht eefahje. Schis irr tas Apustuls Pahwuls, furra spreddiki ta Gewangeliuma Deews brihnum tohti apfwehtija, un furra grahmas tas pilnas no deewigas gudribas irr.

Tahs fwehtas mahzibas muhsu Kristigas tizzibas furras eefahjejs un pirmakajs mahjitajs Jesus Kristus

stus bija, un kuras sivehtu darrišanu pateesibu Jezus ar saviu nahwi un affins isleefchanu apleezinajis un ta fakheht apsehzelis irr, atrohnam mehs aprakstitas un wissai pafaulai cedohtas ne ween tannis Ewangeliuma grahmatas, kas bihbelē stahw, un notschetreem preezas mahzitajeem, Mattejus, Markus, Lukkas un Jahnis usrakstitas irr, bet arridsan tannis Apustulu grahmatas, prohti to Apustulu: Pahwula, Pehtera, Jaana, Jebkaba un Juhdassa, kas tapat muhsu sivehta bihbelē rohnamas, un kur ikkats lassiht un mahzitees warr, kas mums un wisseem Jezus tizzigeem pehz Jezus un wiinna Apustulu prahta ja tizz un ja darra, un kas tur pretti nei ja tizz, nei ja darra, bet no firds ja atstahj irr, ja mehs pateesi kristiti laudis buht, un zaur to kristigu tizzibu sivehti tapt gribbam.

Bet ta wisspirmaka Jezus un wiinna Apustulu mahziba irr fchi: Deews effoht muhsu mihligs un scheligsh tehwsh, Matt. 23, 9. Matt. 6, 9. un ne mas ne tahds gohda fahrigs un bahrgs funks, ka wezzos laifos zilweka behrni aplam dohmaja, kas gribb allasch pasemmigi kalpojams, jeb zaur bihjafchanu un drebefchanu kalpa wihsē gohdajams, bet kas ween gribb no wisseem zilwekeem mihlojams, paklausams un tizzigi peeluhdsams. 1. Jahn. 4, 16. 19. Matt. 7, 21. 22. 23. Matt. 6, 6. Meks effoschi Deewa behrni, un wairs ne buhtin kalpodami kalpi; Reem. 8, 14. 15. 16. Jahn. 15, 14. 15. Gal. 3, 26. ka labbad tad arridsan wissa Deewa kalpofchana neleeriga un teescham grehzigā efforti, jo ta saimo muhsu Deewu, to ar pagani deewefleem salihdsinadama, kas wiinnam par negohdu, un tadehl teescham fohdama leeta irr; Reem. 12, 1. Jebk. 1, 26. 27. Jezus un wiinna Apustuli atmette un aisleedse arridsan wissas juh;

juhdistas deewafalposchanas un Juhdu tizzibas likkum
 mus fà neleetigus, fà prohti wiffus uppurus, Matt.
 9, 13. to Schabbasa fwehtifchanu; Matt. 12, 1. 2.
 8. to garwefchanu; Matt. 9, 14. to apgraisifchanu;
 Apust. darb. 21, 21. to leeldeenas jehru; 1. Kor.
 5, 7. tahs garras luhgafchanas, Matt. 6, 7. 8. to
 Juhdu fwehtku zeenifchanu, un tihru un netihru eh-
 deenu isfchirifchanu; ROLL. 2, 16. 17. un wiffu
 Juhdu bauflibas nokohpfchanu; Reem. 10, 4. Gal.
 5, 1:6. apleezinadami un parahdidami, fà Deews to
 gan lihds fchim no schelastibas effoht patahwis, bet
 nu wairs ne gribboht, Gal. 3, 23:25. Tai weeta
 peefohdinaja tee, ar atflahfchanu no wiffahm wezzas
 tizzibas leetahm, tillai pehz firds fcaidribas, neno-
 seefofibas, taifnibas un fwehtibas dsichteas un tam
 fwehtam Deewam pa prahtam dsihwoht. Matt. 7,
 21. 1. Dehtr. 1, 15. Wibl. 2, 15. Tee pamahzija
 muhs Deewu mihleht un wiffus zilwekus, lai tee irr
 fahdi buhdami, mihleht; 1. Jahn. 4, 19:21. ir pa-
 fchus eenaidneekus mihleht; Matt. 5, 44. Reem.
 12, 20. ne weenam ne fahdu launu, bet wiffseem
 labbu ween wehleht un darriht, fà fpehdami un war-
 redami; 1. Kor. 13, 4:7. sawas nifnas firds fahru-
 mus pahrwaldiht; Gal. 5, 24. un wiffas leetas,
 wiffas buhfchanas allafch taifni un fwehti turretees.
 Tit. 2, 12. Tur flahf teem, fas to darra un ta tur-
 rahs, Deewa mihlestibu, ir laizigu un muhschigu
 labflahfchanu fohlidami, Reem. 2, 7. 10. bet arris-
 dfan teem nebehdnecfeem un tihfcheem launadarritas-
 jeem laizigu un muhschigu Deewa fohdibu peedrau-
 dedami; Reem. 2, 8. 9. Gal. 5, 19:21. jo Deews
 effoht taifns un fwehts, fam wiffi grehki par negan-
 tibu irr, Reem. 1, 18. un fas atmakfafchoht ikkas-
 tram pehz winna nopelua. Reem. 2, 6. Gan Jesus
 un

un winna Apustuti arridsan grehfu peedoſſchannu flud;
 dinaſſchi un eefohljuſchi irr, bet ne maſ ne, un us
 ne fahdu wiſſi ne, teem zeetſirdigeem un ſawôſ rup;
 jôſ grehfôſ paſtahwigeem grehziineekeem, between tah;
 dahm noſkuinmuſſchahm dwehſelehm, kaſ ſamus no;
 ſeegumus un grehfus pateeſi un no ſirds noſſchelo,
 ir no teem atgreetteſ wiſſâ ſpehkâ darbojahs, Apuſt.
 darb. 26, 18. Wehl irr Jeſus un winna Apuſtuti
 mahzijuſchi, ka muhſu dwehſele lihdſ ar muhſu mee;
 fu ne mirſt, bet nemirſtama buhdama reh; nahwes
 dſihwa paleef, fur tad winna muhſchigi dſihwohſ;
 Matt. 10, 28. Jal n. 11, 25. Kapeh; mehſ arri;
 dſan weenreſ no mironeem arkal dſihwi uſſelfimees,
 Apuſt. darb. 24, 15. un tad paſtarâ deenâ preeſſch
 Jeſus ſohda frehſla noteefati tapſim, 2. Kor. 5, 10.
 fur wiſſi taiſni un ſwehti Deewa behrni muhſchigâ
 preeſâ ee-ees, Matt. 25, 34. bet wiſſi beſdeewigi
 taunadarritaji muhſchigi paſuddinati taps. Matt.
 25, 41.

Echi nu irr ta Kriſtiga tizziba, zaur ko Deews
 to Paganu un Zuhdu tizzibu isnihzinaht gribbejis irr,
 ſawu Dehlu Jeſu Kriſtu paſaulê fuhtidams, un ko
 arridsan Jeſus lihdſ ar ſameem Apuſtuteem ne apniſ;
 dams mahzijis un kâ pateefibu lihdſ pat nahwei aplee;
 zinajis irr. Echi tizziba irr arri teeſſham tapatti,
 zaur ko ween ta grehziiga paſaule no ſawas lai;zigas
 un muhſchigas nelaines warr iſglahtta un ſwehta
 tapt, ja prohti ta dſennahs wiſſas winnas mahzibas
 tizzigi wehrâ liſt, un reh; winnas pamahziſſchanas
 apdohmigi dſihwoht.

§. 5. No Kattoſu tizzibas.

Zeſſchu nu ſchi no Jeſus un winna Apuſtuteem
 mums eedohta Kriſtiga tizziba jau tuhliht eefahfuma
 un

un peh; wehl wairaf dauds mihtotajus atradde, un tã pee Zuhdeem, fã pee Paganeem, pee Greckereem un Deemereem dauds leelas Kristitas draudses schurp un turp zehlahs, fas wissas Jesu par to ihstenu un pas teefu pafaules pestitaju assinne un tizzigi peenehme, ir fcho sawu tizzibu eefsch winnu ne ween zaur to fwehtu Kristibu, bet arridsan zaur daschfahrtigu gan drihs ikswehdeenissu baudischenu winna fwehta wak farehdeena apleezinaja, tad ne patikke tomeht winna weenteesigas, tikkai us taisnu dshwofchanu skubbi nadamas mahzibas wisseem weenadã wihsẽ un tã pas pilnam, fa tee nu arridsan no sawahm eerahtahm Deewa kalposchanas dohmahm un wezzeem basnizas liffumeem tukliht buhtu atstahjuschi, un tohs, fã wairs ne peeklahjigus gluschi atmectuschi; ak ne! tik labb no Zuhdeem, fã ir no Paganeem turreja daschi wehl ar ween par wajadsi, tohs arridsan nokohpt un sawai Kristigai tizzibai peeschirt un peelahpiht, jebfchu wiffi Apustuti un wiffwairaf tas Apustuls Pahwuls lahgu lahgam to aisleedse un bahgi gan winnus par to islamaja, fã to lassih warr tai Gramata us teem Xcem. Gal un zitteem. Ih paschi palikke dauds tizzigi no Zuhdu tautas zeetgal wigi pee Mofsus bauflibas, wiffai zeendami to apgraisichanu, tohs uppurus, to gameschanu, un zitrus schahdus tahdus Zuhdu tizzibas liffumus, zaur fo tad jo deenas jo leelakas schelschanas winnu starpã zehlahs, 1. Kor. 11, 18. un dauds arridsan jau eefahje atschirtees un sawadas draudses sapulzinah, ir tahs paschas ar sawadem wahrdeem nosaukt. 1. Kor. 1, 12. Pee ta rahdijahs arridsan leeki, wiffi rigi mahjitaji, fas dauds tizzigeem to prahtu schkebe un tohs weenteesigus apmahnija. 2. Petr. 2, 1. 1. Jahn. 4, 1.

Tas notikke nu wiss, deemschehl! jau pascheem Apustuteem dshwojoht, woi tad brihnume, ka pehz winnu mirschanas tas wehl wairak notizzis, un ta weenteesiga, fwehta Jesus tizziba pa gaddu fimte, neem zaur jaunahm mahzibahm, zilweku isdohmaschyanahm, un neleetigeem basnizas liffumeem, ta fakfoht, isgresnota un tif fo ne pahrwehrsta tappusfi irr, fewischti kad ir zitti gudribas mahzitaji to Pagau, kas Kristigu tizzibu bija peenehimuschi, daschu paganistu mahzibu un eeraschu peejaufc eedrohschi najahs, aismirsdami, fo Pahwuls fakfa: Gal. 1, 8. 9. Bet schahda aplama tizzibas wairoschana ne rahdijahs tomeht pee weena tif dauds un tif lohti, ka pee teem Neemereem, kas sawu Kristitu draudsi to brihd jau par Katolu basnizu nosauze, un kurren wissaugstakajs Bihstaps, fo taggad Pahwestu sawz, un kas Rohmas Pilskata dshwo, eefahze pehz sawa pascha prahta eeksch tizzibas leetahm pawehleschanas doht, leelidamees Jesus Kristus Weerneeku effam, ka wahrdi tif pat fwehti un paklausami, ka pascha Deewa wahrdi. 2. Tess. 2, 4. Tam stahweja nu tuhliht prettim tee Kristiti laudis un Jesus tizzigi no Greekeru draudsehm, kas schahdu lepnu isreilfschanu par nekristigu un fohdamu noteefaja, un beidsiht ar ridan pehz ilgas strihdeschanas un norahschanas no teem Kattokeem pawissam noschschrahs, sawadu Kristitu draudsi paturredami, un to pehz Jesus un winna Apustuku mahzibahm labbaki un taisnaki walddidami. Schi to Greekeru Kristira draudse rohnahs lihdsfcho bal tu deenu Kreenu walsti un wehl kahdas zittas walstis.

Tee Kattoki tur pretti fahze nu ihsti sawa walla dshwoht un weenu jaunu mahzibu pehz ohtru isperri naht, tohs par pateefahm Kristigahm mahzibahm un Jesus pawehleschyanahm drohschi isflawedami, jebchu nedf

nedf Jesus, nedf tee swehti Apustuli us tahm nefad ne dohmajuschy, bet daudfreis tahm pretti runnajfchy bij, fâ skaidri gan parahdiht warretu, ja waijadsetu, un fo iffatrs prahrigs Bihbeles lassitajs pats jau ar raddihs. Bet starp tahm mahzibahm, fo tee Kattofi tâ preeksch, fâ pehz Greekeru schêirschanas isdohmaja, wiffwairak ta wehrâ leekama, fâ wiini ne irr faunejuschees, arridsan to swehtu Jesus wakkareh, deenu pehz fama pahrgudra prahra tihschy pahriwehrst, un saweem tizzibas beedreem, fad tee pee Deewa gal da turrahs, tiffai to apfwehtitu maiji doht, aisleegdam i teem to apfwehtitu wiinu baudiht, jebfchu tomehr Jesus, sawu wakkarehdeenu eestahdidams, ar skaidreem wahrdeem fazzijis: nemneet un dserreect wiffi no ta, Matt. 26, 27. un pehz arridsan tapat fâ pee maises pawehlejis irr, fazzidams: to darrajt, zees fahrt juhs to dserrat mannis peemimedami. I. Kor. 11, 25. Ta ohtra tik pat wehrâ leekama jauna mahziba irr ta, zaur fo tee Kattofi saweem basnijfungeem, fo tee wehl ar ween par preestereem turr un nosauz, aisleeguschy irr laulibâ dohtees un dsihwoht, I. Tim. 4, 3. jebfchu tomehr daudsi no pascheem Apustuteem laulibâ dsihwojuschy, Matt. 8, 14. I. Kor. 9, 5. un tur fahrt arridsan tas Apustuls Pawuls skaidri pawehlejis irr: Weenam Bihskapam peenah, fahs nenoseedsigam buht, un weenas fceeras wihran. I. Tim. 3, 2. 12. Treschâ fahrtâ irr tee to jaunu mahzibu isdohmajuschy no fahda Elles preeksch turra jeb Preetich Elles, fâ to fauz, fur wiffseem zilwekeem, dascham ilgi, dascham ne ilgi, no saweem grehkeem waijagoht flucht tihriteem, pirms tee warr muhschigâ preekâ nahst; un tomehr ne sakka tee swehti raksti ne weenu paschu wahrdinu no ta, tur pretti mahza Jesus, fâ tee besdeewigi bes schehloschaj

nas ee-ees muhschigâs mohkâs, bet tee taifni teefcham eefsch to muhschigu dshwofchanu. Matt. 25, 46. Zertortâ fahrtâ irraid wiini to preezigu mahzibu no grehku-peedohfchanas tik tohti fagahnijufchi, fa wiinu Pahwests ne faunahs ir tohs grehkus jau papreefschu peedoht un pehz fama prahta pamest, fo kaut kahds apnehmees irr, wehl pehz padarriht, fâ wiinu peedohtfchanas grahmatas wisseem redsoht flaidri apleezina, furras grahmatas prohti wiinu Preesteri daschdeen par naudu pahredoht, un zaur fo wisseem, fas tohs pehrf, brihwiba dohta irr, tik dauds grehkfotees, fâ patihf, un tomehr zerreht fwehti tapt.

Schi leeka mahziba, zaur fo wiffa Kristiga, taifna un fwehta dshwofchana fâ nihzin isnihzinata tohp, un fa labbad ikfatts tik besdeewigi dshwoht warr, fâ ween dshwodams, bes ne kahdas bailes nedf bihz jaschanas, bija tad arridsan ta maina, fa tas fwehts mahzitajs Doktor Mahrrinsch Lutters Wahzsemme, un tee fwehti mahzitaji Kalwihns un Zwingli Schweizeru semme gan drihs reisf teem Kattokeem pretti zehlahs, un wiffai pasaulei rahdija, fâ aplam tee Jesus fwehtu tizzibu samaita, aysaimo un preefsch wisseem prahta laudim smecklâ leek. Jau fenn papreefsch bija dauds prahtigi un deewatizzigi wihri to eefahfufchi, un prett wiinu leekahm mahzibahm runnajuufchi un rakstijufchi, bet par welti; tee augsti Kattotu basnizfungi, tee Bihffapi un tas Pahwests gan sinnaja wiineem ikreis to mutti aisbahst un tã ar gohdu, fâ ar warru, ir daudsfahrt zaur ugunsnahwi teem fluffu-zeefchanu uslift. Preefsch ischetrsimts (400) gaddeem zehlahs atkal tahds pats gohdigs, fapratigs un deewabihjigs zilweks, Jahnis Ufs wahrda, fas to Kattelu tizzibu leeku un no Jesus mahzibas isflihdufchu effam drohfchi un laimigi gan

gan fluddinaja, ir dauds mahjekkus dabbuja; bet deemschehl! arridsan tas kritte pehdigi fawu Kattotu eenaidneeku besdeewigâs rohâs, un tappe tai Konstanz pilâsatâ dshws us fahrtu fadedsinachts, bet winna is-ffaidrota Kristita draudse, jebfchu ta pehz winna nahwes tif pat gan spaidita, wajjata, ir apfarröta tappe, pastahw tomehr weetahm wehl lihds fcho baltu deenu.

§. 6. No Lutteru un Kalwihnu tizzibas.

Bet dauds zittada irr muhsu Kristiga Lutteru tizziba. Mums naw ne fahdas zittas mahzibas, bes ween tahs, fas no pascha Jesus un winna Apustuku fwehtas muttes isgahjuschas irr, un fo mehs tai fwehtâ Bibbelê usrakstitas un fluddinatas atrohnâm, 2. Tim. 3, 15: 17. wissas zittas, fas tur ne stahw, atmettam mehs fâ neleetigas un leefas. Mums nau ne fahda zitta tizzibas zerriba, bes ween ta, fo Jesus un winna Apustuli paschi mums eedewufchi irr, prohti zaur tizzibu eefsch Jesu, Apust. darb. 16, 31. un zaur pateefu deewabihjaschanu weenreis fwehti tapt un to muhschigu preeku eemantoh. Reem. 2, 7. No mums ne tohp ne fahdas zittas darrischanas neds gahdaschanas praffitas, bes ween Deewu un wissus zilwekus, lai tee irr fahdi buhdami mihleht, 1. Jahn. 4, 20, 21. Deewam fawam mihlam Tehwam, un Jesum fawam Pestitajam paklausht, Jahn. 15, 14. un no firds us to dshitees, fa mehs wissu fawu muhschu eefsch nenoseedsibas, taifnibas un fwehtibas staigadami preefsch Deewa un wissas pasaules azzim rahditees warram. Matt. 5, 16. Muhsu tizziba muhs mahja, fa neneeka Deewam nepatihkams neds preefsch winna fwehtahm azzim sohdamis nau, bes ween grehki un grehkudarritaji, pee fa tad wissas zittas leetas, ja tahs ween neds Deewu, neds muhs paschus,

fchus, nedf zittus zilwekus ne apbehdina, ne apfahde, ne apfaitina, teefcham newainigas irr, un darriht jeb ne darriht, fâ pascheem patihf, no Deewamums kautas. Koll. 2, 20, 23. Mums irr brihwiba ehst un dsert, wiffu fo Deews dewis, un iffurrâ laifâ winsch to dewis irr, ja tas rikkai noteek ar fah, tu un gauſu eefſch Deewabihjaschanas. Matt. 15, 11. Mehſ luhdsam Deewu, ſanahkam baſnizâ, klaufamees to fwehtu ſpreddiki, leekamees kriſtitees, baudam to fwehtu Wakkarehdeenu taifni pehz Jeſus eefſtahdiſchanas, bet darram to wiſſ ween tadehl, fa mehſ zaur to mahziti un eefkubbinati taptum, jo labpraht, jo tſchakli, jo apgahdigi ſawam mihtam Deewam un Veſtitajam pa prahtam dſihwoht, un ne maſ ne gribbedami Deewam zaur to kalpoht nedf fwehti tapt, nedf zittu fahdu dwehſeles labbumu ſew no Deewa zaur to nopelniht. Luth. 17, 10. Ifkur eu deewakalpoſchanu turram mehſ tâ paſcham Deewam, fâ ir mums par nepeeklahjamu, fas mehſ no Jeſu iſmahziti, fa Deews gan tas wiſſuaugſtakajs, wiſſuſpehzigajs Walditajs un Rungs, bet arridsan muhſu Lehws irr, Matt. 23, 9. Kurra kalpi mehſ ne maſ ne effam, bet rikkai wiſſa mihtli behrni, Reem. 8, 15. 16. kam winsch no mihleſtibas waku lahwiſ, ſawâ ſirds luhgſchanâ runnaht ar wiſſu, fâ behrni ar ſawu tehwi un draugs ar draugu. Matt. 7, 7. 8. Mums tadehl ne waijaga ne fahda widdutaja, beſ ween Kriſtus Jeſus, ir ne fahda fwehtekla, fas par mums Deewu luhds, jo mehſ warram paſchi no ſawa Lehwa dabbuht wiſſu, fas pee muhſu laizigas un muhſchigas labſlahſchanas waijaga irr. Matt. 21, 22. To fwehtu mahti muhſu Jeſus, Mahriju un wiſſa tehwi Jahſepu, ir tohs fwehtus Eewangeliftus un Apuſtulus, fâ ir zittus fwehtus zilwekus mehſ

mehs gan augsti zeenijam un mihtojam, wehledas
mees tapat swehti tapt kà wiina; bet tohs peesaukt,
to mehs ne darram, tadehl ka Deews ween peesau-
zams. Matt. 4, 10. Mums arridsan ne waijaga
ne kahds swehts uhdens, nedf swehtas swezjes, nedf
zittas tahdas schahdas eeswehtitas leetas par glahb-
schanu no kaut kahdas breefmibas, jo mehs pahrlées
zinati effam, ka Deews muhsu Tehws gan ir bes
tahm muhs glahbs, pasargahs un wesselus usturrehs,
ir paschâ nelaimé muhs ne atstahs, bet allasch mums
paligâ nahfs. Luk. 12, 6. 7. Mums naw ne kahdi
Preesteri, kà zittahrt Zuhdeem un Paganeem biju-
sch, furru ammatš bij uppurus sagahdaht un fatai-
siht; jo mehs wairs ne uppurejam, nedf mums brihw
irr uppureht; muhsu Basnizs Rungi irr tiffai mahzi-
taji un dwehseles ganni, tapat kà pats Jesus un wiina
Upustuti bijusch, kas arridsan wiinau weetâ eezelti
irr, un kam uslihts un pawehlehts tappis, sawas
awis pareisi ganniht, un tahs us muhschigu preeku
waddiht, ne ween tahs mahzidami Deewu un wiinau
peenahkumus atsiht, bet arridsan tahs pamahzidami
Deewam pa prahtam dsihwoht, un zaur sawu paschu
preefschismi tahm rahdidami, kà tas pareisi jadarra.
Matt. 25, 19. 20. 2. Tim. 4, 2. Wihlip. 3, 17.
Mehs gan tizzam un sagaidam grehfupeedohschanu,
bet ne no muhsu basniz kungeem un wiina spehka un
labba prahta, bet ween no sawa schehliga Deewa;
ir ne tahdu, fur zilwekeem brihwiba buhtu grehkotees,
kà un zeef teem patihk, kad tee tiffai ne aismiršt pee
grehkusuhdseschanas un Deewa galda eet, aplam pa-
laisdamees us Jesus nopelnu; bet ween tahdu, fur
Deews apscheliodamees par wecnu nofkumuschu
grehzineeku tam peedohd gan Jesus Kristus labbad,
bet ir tiffai tad, kad tas sawus grehkus no firds no-
schehlo,

fchehlo, tohs atstahj, un turpmaß wißfu fawu muh, schu pehz ta dsennahs, ka winsch pateeffi atgreesees un labbojees jo deenas jo nenoseedsigs un fwehts Deewam pa prahtam dshwoht warr. Kas to ne dar, ra, bet ne kaunahs pehz grehku-fuhdseschanas tahds pats grehziqs nebeh dneeks palikt, kahds bijis; tam muhfu tizziba ne kahdu grehkupeedohschanu ne mas ne eefohla, bet it bahrgi nospreesch to teescham fawâ laikâ nahfamu Deewa fohdibu. 1. Kor. 6, 9. 10.

Tahda nu irr muhfu Lutteru, tahda arridsan to Kalwihnu tizziba, kas ne buhtin tahda jauna naw, ka Kattofi mums pahrmett, un tohs weentee-figus laudis pahrrunnahd darbojahs, bet kas pateeffi irr un paleef ta wezza, ihsta, zaur ne kahdahm jaunahm, pehz zilweku prahtu un gudribu isdohmatahm mahzibahm ne pawairota Jesus tizziba, fo Jesus un winna fwehti Upustuki wißfai pafaulei Auddinajfchi, un fo tee deewatizzigi, fwehti wihi Lutters un Kalwihns no Kattofu jaunahm mahzibahm isffaidroju-fchi, un is teem fwehteem raksteem atkal tihru pee gaifmas weddufchi irr. Das notikke gaddâ 1517, fur tee eefahze tam Nahwestam Nohmâ prettiturretees, kas zaur wißu Ciropu lifke grehkupeedohschanas grahmatas par naudü pahrdohd, kurras tad weens ne gudrs Muhfs, Tezzels wahrda, tik aplam un besdeewigi wißfeem usspeede, ka gan drihs ne weens weenigs prahta-zilweks ne bij, kam ne reebtu to redseht. Gefahkumâ norahje Lutters un Kalwihns tikkai scho nekaunigu fupschofchanu ar grehku-peedohschanas grahmatahm, pehz aiskahre tee arridsan wehl zittas Kattofu tizzibas eerasthas, mahzibas un lifkumus, un beidsohd parahdija tee wißfai pafaulei tik ffaidri, to Kattofu-tizzibu wairs ne mas to ihstu, nesamaitatu, iwehtudarridamu Jesus-tizzibu ne effam, ka
tuh:

tuhliht leels zilwefu pulks, un weena Kristita walsts pehz ohtas wiinneem peekritte, un tai Rattotu tizzibai un likkumeem us muhschigeem laikeem atfazzija. Deewz pasargaja arridsan schohs deewabihjigus Tizzibas fkaidrotajus it spehzigi no wiinne prettineefu, to Rattolu Bihfkapu un pascha Pahwesta dufmahm, fa ta warreja meerâ un lihgsimibâ famu fwehtu apgaifmoschanas darbu beig, dauds leelas lutteru un Kalwiñnu tizzibas draudses uszelt, un tad pehz galla fkaidrâ un pateefâ Jesus mahzibâ nomirt.

Skahde tikkai, leela fkahte! fa abbi schee gudri un gohdigi wiñri, lutters un Kalwiñns, ne lihds pascham gallam allaschiht weenadâ prahta palikkusch, bet beidscht tomeht, jebfchu eefsch fahdahm mahzibahm no masas wehrtibas, zits no zitta noschikru fchees, un famadas kristitas draudses zehlfuchi irr. Bet tas taggad ne kait neneeka, mehs tomeht pateefi weenas tizzibas brahti, lai muhsu prettineefi muhs nofauz fâ faufdami. Mehs abbi, tik labb lutteri fâ Kalwiñni, turramees ween pee ta fwehta Deewa wahrda, fo Jesus un wiinna Apustuti fluddinajufchi irr; mehs nofohpjam un walfojam abbi tohs fwehtus Jesus eestahdijumus fkaidri pehz wiinna prahta, ne neeka nedf peelikdami pee teem, nedf nonemdami no teem; mehs gohdajam abbi famu Deewu no firbs, bet tikkai zaur behrnifku paklaufschanu, mihlestibu un pakaufchanu, dsihdamees wiinnam pa prahtam buht, un few wiinna mihlestibas zeentigus darritees, zaur pateefu un nemittejamu nenoseedsibu, taifnibu un fwehtibu; mehs eenihstam un noteefajam abbi wiñfus grehfus, noseegumus un paganu mahnus, no fa kristiteem laudim un Jesus tizzigeem irr ja atraujahs, tadehl fa tee tam fwehtam Deewam par negantibu, un mahjam, ja mehs, fâ nebehdneefi, teem

tihſchi padohdamees, ka tad ne fahda fwehta leeta, nedſ baſnizas liſkumi, nedſ fwehteku aiſluhgſchana, bet tiffai ta pateefiga atgreefchana no teem muhs eefpehi no Deewa taifnas ſohdibas glahbt; mehs gohdajam abbi Jeſu Kriſtu, ka ſawu weenu weenigu Deſtitaju, eefſch ka mums ja tizz; bet mehs ſinnam un mahjam arridsan, ka ne weens pareiſi eefſch Jeſu ne tizz, beſ ween taſ, kaſ pehz wiſna mahjibahm, pawehleſchanahm un preeſchſihmes uſtizzigi ſtaiga un dſihwo; un tad zerream mehs arridsan abbi zaur ſchahdu pateefu tizzibu eefſch Jeſu, tiſ teefcham ka Deews ſcho ſawu Jeſu mums par glahbeju ſubtijs irr, weenreiſ fwehti tapt, un beſ nekahdas weltas tihriſchanas Elles: preeſchſkurra pehz nahwes tuhliht eefſch to mums noliktu muhſchigu preeku ee-eet.

S. 7. Kahdas jautafchanas un atbildeschanas pee Kriſtigas tizzibas waijadſigas.

1. Kaſ tahds irr: Deews?

Das radditajs wiſſas paſaules un wiſſu leetu paſaulē, tiſ labb debbefis, ka wirſs ſemmes un appaſch ſemmes.

2. Kur irr ſchiſ Deews?

Wiſſur un wiſſas weetās, ne ween debbefis, bet arridsan pee mums wirſs ſemmes, jebſchu neredſams.

3. Kā gribb Deews no mums gohdajams un zecnā turrams?

Kā muhſu tehws, kaſ muhs it kā behrnus mihto, apgahta, paſarga un aplaimo.

4. Kā warr tad iſti to gohdinaht?

Tiffai zaur firsnigu mihleſtibu, tizzigu paſtauſchānu, un behrniſſu paſlauſiſchānu.

5. Megg arridsan Deews peeluhdsams un ſalpojams?

Peeluhdsams gan, prohti ar behrna uſtizzibu un
pa

padobſchenu eefſch wiina prahtu; bet ne maſ ue kal-
pojams.

6. Kapeh; ne kalpojams?

Tapeh; ka wiinfch muhfſu rehws, kam ne kahda
kalpoſchana nedſ wajaga, nedſ patihf.

7. Kaſ ire tahdſ: Jeſus Kriſtus?

Muhfſu peſtitajs, fo Deems fuhrijis irr paſaulē,
to grehzigu un nelaīmīgu paſauli atpeſtiht.

8. Uſ kahdu wihtī un zaur fo irr Jeſus muhſ atpeſtijis?

Mahjidams muhſ Deewa prahtu un ſchehlaſtibu
atſiht, un peeſkubbinadams muhſ no grehkeem atrau-
tees un fwehti dſihwoht, ir beidſoht zeeſdams un
nomirdams pee fruſta.

9. Kurſch irr peh; Jeſus mahzibas Deewa prahts?

Ka mehſ atſtahjam to beſdeewibu un tahſ pa-
ſauligas eekahroſchanas, un gaddigi taiſni un deewa-
bihjigi dſihwojam ſchiunī paſaulē.

10. Kahda beſdeewiba irraid mums ja atſtahj?

Wiſſas elkadeewigas paganu dohmas un blehnaſ,
kā prohti tahſ no peſteſeem, burwjeem, ragganahm,
labdarreem, puſchlotajeem, wiſſateem, puhgehū un
zitteem tahdeem mahueem, fo zeeniht jeb bihtees wiſ-
ſeem kriſtiteem zilwekeem par kaunu un leelu grehku.

11. No kahdeem grehkeem mums irr ja-atraujahſ un
ja ſargahſ?

No ſahdſibas, wiltibas, waſſſchēibas, mello-
ſchanas, aprunnafchanas, laupifchanas, naidibas,
reeſchanas, kildas, lahdeſchanas, neſchēihſtibas,
mauzibas, plihſteſchanas, ſihſtibas, iſſchēhrdeſcha-
nas, ſlinkuma, neſlauſiſchanas, un no wiſſeem zit-
teem tahdehm darbeem, zaur fo mehſ jeb ſew pa-
ſcheem, jeb ir zitteem kaunu un behdas padarram.

12. Meggi tad ne kahda grehku peedoſchana?

Irr gan; bet ne preekſch nebehdneekem un tiht-
ſcheem grehkudarritajeem.

13. Kapeh3 ne arr preefsch teem?

Tapeh3, ka Deems taifns un fwehts buhdams tahdeem ne warr peedoht, bet wiinam tahdi ja fohda irr.

14. Kurri tad dabbu grehku peedohtschanu?

Tikkai tee, kam fawi padarriti grehki schehl, un kas tadehl us preefschu no teem atstahj, dsihdamees labbaki dsihwoht.

15. Bet kad pee grehku fuhdseschanas un Deema galda turrahs, woi tad grehku peedohtschanu ne dabbu?

Dabbu gan; bet tahds tomehr ne mas ne, kas fawus grehkus fuhdsesjis, un Jesus waffarixu bau dijis, tahds pats blehdneeks paleek, kahds bijis irr.

16. Peh3 ka tad wajaga to fwehtu waffar-ehdeenu baudiht?

Mums buhs to baudiht par peeminneschanu tahs leelas Jesus mihlestibas, ar ko winsch par mums zeetis un mirris irr.

17. Kahds labbums atlezz mums no ta?

Tas labbums, ka mehs zaur to peenemmamees fawâ tizzibâ ceksch Jesu, mahzamees wiinu no firds pretti mihleht, un eeffubbinati tohpam wiina pa wehleschanahm jo labpraht paklausiht.

18. Woi grehku fuhdseschana tapat wajaga?

Lohti jau ne wajaga, jo Deems ne rauga us muhsu luhpu plahpeschanu, bet tikkai us muhsu firds buhschanu; ja mums tee grehki pateesi schehl, un muhsu prahts us to nessahs, tohs atstah, tad Deems tohs peedoht ir bes fuhdseschanas.

19. Kapeh3 tad laudis preefsch waffar-ehdeena baudi-
schanas wehl ar weenu grehkus fuhdsahs?

Tas no wezzeem laikeem irr nahjis, un dohd mahjitajeem wakkas, faweem deewgaldneefkeem dauds
fweh3

fwehtas mahzibas fluddinaht, un tohs us pateesu labboschanu muddinaht.

20. Woi peenahkaks arribsan basuizâ eet, ir Deewa mahrbu klausitees un lassih?

Râ ne, peenahkaks gan, jo tas mums lohti par labbu.

21. Rad tad mums par labbu?

Mehs zaur to jau mahzamees jo deenas jo labaki Deewu, wiina prahnu un muhsu peenahkumus atsiht, un dabujam no ta dauds eepreezinafchanas; bet ja kas schkeet zaur to Deewam kalpojohts, tas schohs labbumus faude un apgrehkojaks.

22. Râ warr pehz Jesus mahzibas taifni un fwehti dsihwoht?

Rad mehs Deewu un wissus zilwekus no firds mihtojam, ne weenam ne kahdu launu, bet wisseem rikkai labbu wehlejam un darram, un paschi nenosees dsigi, gohdigi un gaddigi turramees wissu famu muhschu.

23. Rapehz tas waijaga?

Tapehz fa bes tahdas taifnas un fwehtas dsihwofchanas mehs ne warram neds schinni pasaulê, neds tur wiina faulê pateesi laimigi tapt.

24. Woi tad mehs ir wiinâ faulê pehz nahwes wehl dsihwofim?

Râ tad! muhsu dwehfele jau irr nemirstama, kas pehz famas schkirfchanas no meefas muhschigi dsihwohs.

25. Kur tad muhsu dwehfele pehz nahwes buhs?

Ja mehs scheiju pasaulê fwehti Deewa behrni bijuschi, tad muhsu dwehfele Deewa preekâ nahk; bet to besdeewigu dwehfele taps muhschigi fohdita.

Rah=

Rahdas swehtas luhgschanas un firds no
puhschanas, no ka warr mahzitees ar
prahtu Deewu luhgt.

I. Rihra un wakkara luhgschanas.

Rihrê's zeldamees.

Effi teifts un flawehts, mihlajs Deews un
Tehws! es esmu jauki isduffejis un zellohs atkal
wessels. Tas irr taw's darbs, Scheplotajs. Jo tu
effi man scho nakti pasargajis no nelaimes un bree-
mibas. Par to es tew no firds pateizu, fewi un wif-
fu famu buhschanu no jauna pawehledams eeksch tas
wu wiffspehzigu Tehwa, rohku. Amen.

Wakkarê's gullecht eijocht.

Ir schi deena atkal beigta, nakts jau flacht, un man
nam ne kahda skahde notikkusi, bet jo wairak un dauts
schehlastibas no tewim, mans Deews. Iddeenas ap-
schinko un apdahwini tu man tif mihligi, jebchu es
grêzigis zilwefs. Ik peedohd, peedohd schehligi man-
nas pahrkahpshanas un palihds us preekschu labbat
peesfargatees. Ne atstahj man arridsan schai tumschâ
nakti, us tewim palaudamees es drohfschi eemu gul-
leht. Amen.

II. Darba luhgschanas.

Kad eesahk strahdaht.

Muddigi pee darba, tas irr taw's prahts mans
Deews. Bet palihds arridsan un dohd man wesselibu
to pareisi nokohpt un ar lusti strahdaht. Ufswieht
mannu rohku strahdashanu ar labbas sekmes, ka mans
un to manneju labbums zaur to pateesi wairojahs,
bes wiffu zittu zilwefu apwairoshanas. Amen.

Kad darbs jau beigts.

Paldees Deewam! ir tas jau nokohpts. Nu war-
ru es drusjin atspirgtees, jo pehz darba falda duffe-
schana; bet pehz duffas atkal darbs, ta jau Deews
irr

irr tawes liffums, kas ne gribb strahdaht, tam arri ne buhs ehst. Vafargi tad, Tehws, ka es ne kad flinkumâ ne dohmohs, bet allasch labs un mudrs strahdneeks esmu. Amen.

III. Scema luhgschanas.

Kad gribb weesibâs eet.

Es fataisohs ar fawcem draugeem preezatees, to tu schehligs Deews gan lahwis; bet dohd man arri dsan gohdu prast, no nesahtibas, neschthstibas un grehzigas aprunnaschanas isfargatees, un ar wisseem mihligi un deewabihjigi faderreht. Amen.

Us mahjahn atpaktat eijoh.

Paldees tew, Deews mihkajs, par scho preezas baudischanu, un peedohd man, ja es kaut kahdâ leetâ aplam apgrehsojees buhtu, turpmak es gribbu kâ prahs ta zilweks labbak isfargatees, palihds man tikkat to barriht. Amen.

IV. Galda luhgschanas.

Preeksch ehshanas.

Paldees Deewin! ka tu man atkal ko dewis paehtstees. Swehti tad scho barribu par mannas meefas spirgtumu un stirinaschanu ar gauftibas. Amen.

Kad paehtdis.

Es esmu paehtdis, mans Tehws, paldees par scho tawu labdarischanu. Dohd ir jo prohjam fawu deenischku maisi gohdam pelniht un meerâ baudiht. Amen.

V. Laines luhgschanas.

Kad jeb kahdu preeku peedschwojis.

Ah rê! kâ tu man effi eepreezejis, schehligajs Tehws, tas nahk no tawas tehwa: mihlestibas, ka es taggad warru deet un lihgfins buht. Paldees, paldees par to! Bet dohd arri dsan, Deews, ka es scho fawu preeku neleetigi walskodams ne grehsojohs, ka
man

man ne suhd ta muhschiga preezafchana, fo es no tas was schehlastibas fagaaidu. Amen.

Kad nahkoschas behdas bihsstahs.

Uk, fa manna firds nemeeriga un bailiga us preefschu skattidamees! Det kam wajjaga man bailo tees? Woi tu ne effi mans Deews, mans fargs un glahbejs? Lai tad nahk fas nahkdams, tomehr tas man par labbu isdobfees, un tu mannim gan palihdsesi ir tahs wiffleelakas behdas laimigi pahrzeest. To es pakaudamees us tewim zerreht warru un zerreju. Amen.

Jau pascha nelaima.

Tas jau no tewim nahjis, schehlotajs! La tu man taifni nosohdijis un dauds lehnaki, ne fa es grehzigs zilweks to pelnijis. Es gribbu tad pazeetigi tawu sohdiu panest, labbi sinnadams, fa tu man tomehr ne atstahfi nedslifki wiffin bohja eet, bet darrifi, fa ir schai nelaimi buhs beidsot man par labbu derreht. Lai tad noteek taws prahts, mans Tehws, gan tu manni atkal eepreezinafi ihstena laika, lihds fa tu tagad man noskumminajis. Tawa schehlastiba mannim peeteek. Amen.

Kad zittu nelaimigu eeranga.

Uk Deewin schehligajs, mihtajs! Ka buhs man tewim gan pateikt, fa tu no tahdas geuhtas un breefmigas buhschanas manni un tohs mihtus mannejus lihds schim tehwischki glabbajis un wehl weffelus us turrejis effi. Pasargi jell schehligi ir jo prohjam muhs tapat, un apschehlojees arridsan, luhdsams, par scho nelaimigu wahrguli, fa tas warretu us kaut fahdu wihs atkal eepreezinafchanu, paligu un glahbschanu atrast. Amen.

Kad nejauschi grehtos krittis.

Uk Deews! fa man tas schehl irr, fa es us tahdu greh-

grehku darbu lahwohs fahrdinatees! Kur mans prahts, manna apsinnafehana bija, tã prett tewim apgrehkotees! Taggad man fauns nahfahs preeksch tewim un wisseem jilwekeem. Upscheblojees jelle, un peedoht scho reisi, mans Tehws, waits ne liffchohs tã pahrschteigtees, un fargaschohs zaur tawu spehku turpmaß jo apdohmigi. Amen.

Kad no eenaidneeka apfaitinahts.

Ne! fã tas grehzißs nelga manni irr apfaitinajis! Bet buhs man atreebtees un wiinu atkal faitinaht? Ne, mans Deews, to tu effi aisleedsis. Labbaß es par wiinu luhgschu. Peedoht tad wiinaam scho grehku un palihds arri man wiinaam peedoht, un wiina blehdibu ar mihlibu atmakfaht, fã tas ar faunu reds, fã netaifni wiunfch manni eenihst, un fã tas fahfdams man mihleht tawu peedohtfchanu warr pelniht. Amen.

VI. Zetta luhgschanas.

Wisbrautdams no mahjahm.

Man taggad tik tahti ja brauz, un fãs warr sinnaht ar fahdu laimi. Lehti gan es warru faut fahdã nelaimẽ tift, un fãs sinna, fã es wehl fawu mahjas weetu un tohs fawejus atkal atraddifchu. Tas wiff pee tewim stahw, mans Deews, tu gan par wiffu gahdafi, un us tawu schehligu pasargasfchanu pataudas mees, un tewim tã manni, fã ir wiffus mannejus pawehledams es drohfschi brauzu fawu zellu. Amen.

Utpakkaß nahfdams ne tahti no mahjahm.

Nu doht jell, Tehws mihligais, fawus firds mihlotus weffelus atraßt. Eeksch tawahm rohfahm es wiffus pawehlejis esmu; un tu man arridsan tohs ate dohti bes ffahdes; to es no tawas schehlastibas sagaidu un tizzigi zerreju. Amen.

VII. Basnizas luhgschanas.

Basnizã ee-eijoht.

Schẽ esmu es tawã nammã, mans Deews, fur
taws

taw's wahrds man taps fluddinahts, un fur es mahji:
schohs tawu mihlestibu un swehtibu atsiht un tewi jo
stipraki mihloht. Lai es tad aplam ne aismirstu, fur
es esmu, un kapeh; es schè esmu, fa ne kautohs zaur
neleetigahm dohmahm, nei no nerahtneem laudim
aiskawetees, labs flausitajs buht, un tewi no firds
peesaukt un flaweht. Amen.

Wo basnizas is-eijoh't abra.

Paldees mans Deews un Kungs, par to falsdu
spredditi tawa wahrda, par tahm jaukahm dseefmahm
un luhafchanahm, un par wissu, fo es schè labbu
dsirdejis un redsejis esmu. Es gribbu to mannai firdi
it dsikli eespeest un walfacht, man par mahjibu dsiwo:
joht, par eepreeginafchanu zeefchoht un par firdsdreh:
schibu mirstoht. To palihdsi man, Deews, zaur ta:
wu swehtu garru. Amen.

VIII. Wakkarehdeena lufgshanas.

Eijoh't us altari to swehtu meelastu baudiht.

Nu es eemu, mans Jesus, ehdam's un dserdam's
maisi un wihnu tawas leelas mihlestibas atgahdatees,
ar fo tu ir mannis labbad nomirris un tawu affini is:
lehjis effi. Lai jell schi swehta baudischana mannai
firdi eedohd reebfchanu par grehkeem un lustes tew jo
prohjam pa prahtain dsihwoht wissu fawu muhschu.
Amen.

Pascha azzumirëli, kad ehd to swehtu maissi.

Zeefcham ir par mannim effi tu nomirris, un ta:
wu meefu nahwé nodewis, tu mans Pestitajs Jesus
Kristus. Amen.

Pascha azzumirëli, kad dser to swehtu wihnu.

Zeefcham ir par mannim effi tu tawu affini is:
lehjis, tas lai man eepreegina dsihwojoht un mirstoht.
Amen.

At-eijoh't us benleh'm.

Paldees, paldees mans Jesus par tawu swehtu
meela:

meelastu, kas man bij par sîhmi, kâ lohti tu man mih lejis jeesdams un nomirdams pee frusta kofka. Nu es tewim tapat nodohmohs ar meef un dwehfeli, lihds kâ tu mannim nodeweess effi, un ne gribbu waitrs ar grehkeem apgahnitees, bet dshitees tã beswainias, taifus un fwehts buht kâ tu pasaulē dshwodams bijis effi, tawahm pehdahm paffat jiaigadams. Amen.

IX. Slimneeka luhgſchanas.

Slimmibas gulta.

Es gullu ſchē, deemschehl! wahſſch un wahrgdams ſemmi; kas ſinn, wei dſeedchts atkat jelſchohs. Tawā walkā, mans Deews! Dohd man tikkai ſcho frusta naſtu pazeetigi panesi, un uē dſeedeſchanu mannas no grehkeem neweffelas firds walkaht. Tai ſlimmibā mannas meſas tu man ne atſtaht, bet gan palih dſefi ja tew patihk. To es ſinnu un tizzu, tadehl pas dohmohs ſew tawai ſchehlaſtibai. Amen.

Kad ſlimmiba druſzin atlaiduſees.

Paldees, Tehws ſchehligajs, par ſcho atweegli naſchanu mannas ſlimmibas. Nu manna zerriba jau peeaug, zaur tawu ſchehlaſtibu pilnam weffels tapt. Ak, kâ gribbu es tewim par to pateikt, mans Deews, kâ no firds tew tad pa prahtram dſihwoht, un mannu no jauna wehlehtu dſihwibu tã walkaht, kâ weenam pateizigam labbam behrnam peenahkajs. Amen.

Kad ſlimmiba jau lohti augumā gabjuſi.

Jau mannu, ka mans gals flaht! taws prahts lai noteek, Deews! labpraht es mirſtu, ja tu to grib bi, effi un paleez tikkai mans Tehws, un peedohd ſchehligi wiſſus mannus grehkus; ak, to es luhdſohs no firds, effi man nabbagam grehſineekam ſchehligs. Tew pawehtu es ſawu zaur Jeſu Kriſtu dahrgi arpeſtitu dwehfeli, nemm to tawā muhſchigā preekā. Amen.

Kad

Kad flimneeks nomirris, jeb kad zittur kahdu libki
eerauga.

Lē atkal zilweks nohst; gān drihs puēšchi un pihschli,
tā kā bijis. Bet kur nu tā dwehsele? Ak Deewš scheh-
ligajs, dohd jell winnai un munis wisseem tur muhschigi
preekā mist. Bet lai es arridsan ne kad ne aismirstu, ka ir
man weenreis irr ja nomirst, un lai es ne apnikdamš dseu-
nohs, allaschin gattawš buht, kad tu aizinasi, few sawu
nemirstannu dwehsele preezigi eedoht. Amen.

Sinna no muhsu naudas, mehra un swarra.

1) Kursemmes nauda.

Dakkahts irr lihds 2 dahldereem.

Dahlders turr jeb 4 Dhrtes, jeb 16 Pimwerus, jeb 20

Sefferus, jeb 40 Mahrkus, jeb 80 Wehrdinus.

Dhrte turr jeb 4 Pimwerus, jeb 5 Sefferus, jeb 10 Mahrkus.

Pimwers irr 5 Wehrdini.

Seffers irr 4 Wehrdini.

Mahrks irr 2 Wehrdini.

2) Kreewu nauda.

Imperijahls turr 10 Ruhbelus, un irr lihds ar $7\frac{1}{2}$ dahlder.

Ruhbelam irr 100 Kopeikes.

Sudraba Ruhbels lihdsinajahs 30 Mahrfeem.

Papihru Ruhbels brihscham ween 20 Mahrfeem.

Kopeike turr diwi Dennusches.

Dennusche 2 Pallusches.

3) Rihgists labbibas mehrs.

Mudsu Lastē turr 45 Puhrus.

Meeschu jeb Kweeschu Lastē 48 Puhrus.

Musu jeb Cesala jeb Sirnu Lastē 60 Puhrus.

Sahls jeb Linnsehflu, jeb Silku, jeb Kalku Lastē 12 muzzas.

Muzza turr 2 Puhrus.

Puhrs 3 Seekus jeb 6 Seezinus.

Seezinsch 9 Stohpus.

4) Kreewu labbibas mehrs.

Ischetwertš turr 8 Ischetwerik un irr lihds 3 Puhreem.

Ischetweriks 8 Garniz, un lihdsinajahs $2\frac{1}{2}$ Seezin.

Garniz wehl naw tik dauds kā muhsu $2\frac{1}{2}$ Stohpi.

5) Wibna, Brandwibna un Allus mehrs.

Wibna=Wahtš jeb Dschohpts turr 6 Enkurus, jeb 180

Stohpus.

Allus

Allus Muzza 4 Enfurus jeb 120 Stohpus.

Enfurus turr 30 Stohpus.

Kanna 2 Stohpus.

Stohpus 4 Kohrteles.

6) Kreewu Brandwihna mehrs.

Wedra turr 8 Kruskaß un irr lihds 10 $\frac{1}{2}$ Stohpecin.

Kruska — 10 Tscharkas — 5 kohrtelehm.

Tscharka irr tik dauds, fa muhsu puffkohrtele.

7) Gærruma mehrs.

Kahrts, ar fo grahwus mehro, turr 7 $\frac{1}{2}$ Ohlektus jeb 2 $\frac{1}{2}$

Uffus.

Ufs turr 3 Ohlektus jeb 6 Pehdas.

Ohlektus turr 2 Pehdas, jeb 4 Kohrteles.

Pehda turr 12 Tuffus.

8 Behwera Ohlekti lihdsinajahs 9 Ohlektcheem Nigâ.

3 Urfschihnes lihdsinajahs 4 ohl.

Kreewu Urfschihne turr 18 Berschofus.

8) Rihgas swars.

Birkawß turr 20 Pohdus jeb 400 Mahrzinus.

Pohds turr 20 Mahrzinus.

Mahrzinsch 32 Lohtinus.

Lohtinsch 4 Kwentihnus.

9) Kreewu swars.

Berkowiz turr 10 Puddus, un irr drufzin masaks ne fa muhsu Birkawß.

Pudd lihdsinajahs 40 Mahrzineem bes 24 Loht.

Solotnik irr trefcha dalka no muhsu Lohtineem.

10) No skaitamahm leetahm.

Papihru grahmata turr 24 lappas.

Kahlis turr 30 gabbalus.

Gadda simtens irr laiks no 100 gaddeem.

Gaddam irr 12 Mehneschi, jeb 365 deenas, jeb 52 nedelas un weena deena un nakts pahri, iszettorta gadda wehl weena deena pahri, tadehl no 366 deenahm.

Neddeka irr 7 deenas.

Deena un nakts kohpâ turr 24 stundas, no naktswidbus lihds deenas widdu 12 stundas, un no deenaswidbus lihds nakts widdu atkal 12 stundas.

Katrai stundai irr 60 Minutes.

Katrai minutei 60 sekundes.

Tas weenreis weens.

1	reis	0	irr	—	0
1	reis	1	irr	—	1
1	reis	2	irr	—	2
un ta jo probjam.					

2	reis	2	irr	—	4
2	reis	3	irr	—	6
2	reis	4	irr	—	8
2	reis	5	irr	—	10
2	reis	6	irr	—	12
2	reis	7	irr	—	14
2	reis	8	irr	—	16
2	reis	9	irr	—	18
2	reis	10	irr	—	20

3	reis	3	irr	—	9
3	reis	4	irr	—	12
3	reis	5	irr	—	15
3	reis	6	irr	—	18
3	reis	7	irr	—	21
3	reis	8	irr	—	24
3	reis	9	irr	—	27
3	reis	10	irr	—	30

4	reis	4	irr	—	16
4	reis	5	irr	—	20
4	reis	6	irr	—	24
4	reis	7	irr	—	28
4	reis	8	irr	—	32
4	reis	9	irr	—	36
4	reis	10	irr	—	40

5	reis	5	irr	—	25
5	reis	6	irr	—	30
5	reis	7	irr	—	35
5	reis	8	irr	—	40
5	reis	9	irr	—	45
5	reis	10	irr	—	50

6	reis	6	irr	—	36
6	reis	7	irr	—	42
6	reis	8	irr	—	48
6	reis	9	irr	—	54
6	reis	10	irr	—	60

7	reis	7	irr	—	49
7	reis	8	irr	—	56
7	reis	9	irr	—	63
7	reis	10	irr	—	70

8	reis	8	irr	—	64
8	reis	9	irr	—	72
8	reis	10	irr	—	80

9	reis	9	irr	—	81
9	reis	10	irr	—	90

10	reis	10	irr	—	100
10	reis	100	irr	—	1000

Wiss Deewam par gohdu un zilweseem
par labbu!